ครูคณิตศาสตร์ในฝัน

ตอน ฝันร้าย

ที่ปรึกษา รศ.ดร.สมวงษ์ แปลงประสพโชค
พศ.วันทนา จันทพันธ์

โดย MATH PHRANAKHON 50

ข้อมูลบรรณานุกรม

เรียบเรียงโดย ชนารักษ์ พัฒนะมนตรี
เดือนเต็ม จิบจันทร์
ทัศนีย์ มาลาพันธ์
วาสนา วงษาไชย
สุทธิดา ชีวะวิโรจน์
สำลี ศรเพชร
อำไพร ปักโคนัง

ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.สมวงษ์ แปลงประสพโชค
รองศาสตร์จารย์ วันทนา จันทพันธ์

ชื่อหนังสือ ครูคณิตศาสตร์ในฝัน ตอน ฝันร้าย

ปีที่พิมพ์ 2568

ครูคณิตศาสตร์ในฝัน
ตอน ฝันร้าย

ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.สมวงษ์ แปลงประสพโชค
รองศาสตราจารย์ วันทนา จันทพันธ์

เรียบเรียงโดย

ชนารักษ์ พัฒนะมนตรี
เดือนเต็ม จิบจันทร์
ทัศนีย์ มาลาพันธ์
วาสนา วงษาไชย
สุทธิดา ชีวะวิโรจน์
สำลี ศรเพชร
อำไพร ปักโคนัง

พฤติกรรมเพื่อประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน ไม่ให้เกิดฝันร้ายกับเด็กไทย หากหนังสือเล่มนี้มีข้อผิดพลาดประการใดคณะผู้จัดทำขออภัย และพร้อมรับฟังคำแนะนำจากท่านเพื่อนำมาพัฒนาหนังสือเล่มนี้ให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

คณะผู้จัดทำ

มีนาคม 2568

คำนำ

ปัจจุบันการเรียนวิชาคณิตศาสตร์เป็นวิชาที่น่าเบื่อและน่ากลัวสำหรับบางคน สาเหตุส่วนหนึ่งมาจากครูผู้สอนที่ใช้เทคนิค วิธีการสอนที่ไม่ถูกต้องและไม่ใช้จิตวิทยาการสอน ไม่คำนึงถึงผลที่จะตามมากับการมีพฤติกรรมการสอนที่ผิดๆ ทำให้นักเรียนหลายคน ที่ผ่านการเรียนการสอนแบบนั้นจดจำประสบการณ์ที่เรียกได้ว่า ฝันร้ายของตนมาจนถึงทุกวันนี้ คณะผู้จัดทำและนักศึกษา โปรแกรมวิชาคณิตศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ก็เช่นเดียวกันที่ต่างก็เคยมีประสบการณ์กับการเรียนคณิตศาสตร์ที่ไม่ดี จึงรวบรวมพฤติกรรมต่างๆ ของครูผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์ที่ได้มีประสบการณ์มา เพื่อเป็นแนวทางให้กับครูคณิตศาสตร์หรือครูที่สอนวิชาอื่นๆ ให้ตระหนักถึงเทคนิคการสอนรวมทั้งการใช้หลัก ทางจิตวิทยาในการสอน เพื่อให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนสามารถดำเนินการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่คาดหวัง

คณะผู้จัดทำขอขอบคุณนักศึกษาโปรแกรมวิชาคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ที่ร่วมแบ่งปันประสบการณ์ฝันร้ายในชั่วโมงเรียนคณิตศาสตร์ และขอขอบพระคุณ รศ.ดร.สมวงษ์ แปลงประสพโชค ที่ให้คำปรึกษาด้านคณิตศาสตร์ และ รศ.วันทนา จันทพันธ์ ที่ให้คำปรึกษาด้านจิตวิทยาจนทำให้หนังสือเล่มนี้เป็นหนังสือที่ดีมีคุณค่า

คำนำ (ต่อ)

คณะผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือ “ครูคณิตศาสตร์ในฝันตอน ฝันร้าย” เล่มนี้ จะเป็นข้อคิดเตือนใจ ผลักดันให้เกิดการศึกษา

สารบัญ

ฝันร้ายในชั่วโมงเรียนคณิตศาสตร์	หน้า
เรื่องที่ 1 ไม่อยากเป็นคนมีเหตุผล	1
เรื่องที่ 2 สามเหลี่ยมใด...	4
เรื่องที่ 3 ครูจอมโมโห	7
เรื่องที่ 4 เห็นไหมง่าย...นิดเดียว	9
เรื่องที่ 5 คนนอกสายตา	11
เรื่องที่ 6 สมุดสกปรก	14
เรื่องที่ 7 ง่ายมากๆ	16
เรื่องที่ 8 การลงโทษที่แสนจุก	18
เรื่องที่ 9 เพราะไม่ใช่ลูกครู	21
เรื่องที่ 10 ไม่น่าจะเก่งเลข	24
เรื่องที่ 11 ครูหน้าดุ	27
เรื่องที่ 12 ผิดตลอด	29
เรื่องที่ 13 ทำผลงาน	31
เรื่องที่ 14 มันคงตลกดี	34
เรื่องที่ 15 ครูอคติ	37
เรื่องที่ 16 คุยมากกว่าสอน	40
เรื่องที่ 17 คิดผิดแต่ถูก	43
เรื่องที่ 18 เวลาน้อย	46
เรื่องที่ 19 คุณครูจึงงอน	49

สารบัญ (ต่อ)

ฝันร้ายในชั่วโมงเรียนคณิตศาสตร์	หน้า
เรื่องที่ 20 สายเกินไป	51

คำนิยม

จากประสบการณ์การสอนนักศึกษาครูคณิตศาสตร์กว่า 36 ปี หลายครั้งที่ข้าพเจ้าได้ฟังนักศึกษาพูดถึงครูหรืออาจารย์ที่ไม่ชอบหรือสร้างความรู้สึกไม่ดีให้กับพวกเขา ข้าพเจ้ารู้สึกเห็นใจและสงสารเป็นอย่างมาก และคิดว่าในประเทศไทยคงจะมีครูที่มีพฤติกรรมคล้ายกับพฤติกรรมของครูที่นักศึกษานั้นเล่าให้ฟังอีกมาก ข้าพเจ้าคิดว่าในการแก้ปัญหาดังกล่าวควรจะศึกษาสาเหตุของปัญหา และศึกษาว่าจะสามารถใช้จิตวิทยาในการแก้ปัญหาดังกล่าวได้อย่างไร ซึ่งจากการสอนนักศึกษาครูคณิตศาสตร์รุ่น 46 พบว่านักศึกษากลุ่มนี้มีความสามารถในการค้นคว้าเก็บข้อมูล และเรียบเรียงจึงได้มอบหมายให้ศึกษาพฤติกรรมของครูที่ทำให้นักเรียนเกิดความไม่ประทับใจ และศึกษาจิตวิทยาเพื่อหาข้อแก้ไขพฤติกรรมดังกล่าว หลังจากมอบหมายงานแล้วพวกเขาได้ใช้เวลาถึง 1 ปี กับ 6 เดือน ในการทำงานชิ้นนี้ให้สำเร็จลุล่วง เมื่อข้าพเจ้าได้อ่านผลงานของพวกเขาก้พบว่าเป็นผลงานที่ดี เป็นผลงานที่เกิดจากความตั้งใจทำงานอย่างแท้จริง สำหรับข้าพเจ้าแล้วหนังสือเล่มนี้จะเป็นกระจกบานเล็กๆ ที่จะทำให้ครูอย่างเราหันมาสำรวจตัวเองว่าได้สร้างความอึดอัดใจให้กับนักเรียนไว้บ้างหรือไม่ แล้วจะมีวิธีการแก้ไขปัญหานั้นให้ถูกวิธีได้อย่างไร

เสรี ทองลอย Maple Education

เรื่องที่ 21 เข้าใจแล้วยกมือ 54
เรื่องที่ 22 ลายมือเป็นเหตุ 56
เรื่องที่ 23 ปากดีนัก 60
เรื่องที่ 24 โครงงานที่จำใจ 64
เรื่องที่ 25 รายงานคณิตศาสตร์ 66
เรื่องที่ 26 อยากบอกว่าครูดีเกินไป 68
เรื่องที่ 27 คุณครูขี้หลี 70
เรื่องที่ 28 เรียนอ่อน 72
เรื่องที่ 29 วิธีทำไม่ตรงกัน 74
เรื่องที่ 30 แค่ความรู้สึก 76
เรื่องที่ 31 คนละทอง (เดียวกัน) 80
เรื่องที่ 32 เกินกว่าเหตุ 82
เรื่องที่ 33 น่าเบื่อ 84
เรื่องที่ 34 คนต้นเรื่อง 86
เรื่องที่ 35 คุณครูตัวอย่าง 88
เรื่องที่ 36 เชื่อใครดี 90
เรื่องที่ 37 สายแน่ๆ 92
เรื่องที่ 38 ครูบอระเพ็ด 94

สารบัญ (ต่อ)

ฝันร้ายในชั่วโมงเรียนคณิตศาสตร์ **หน้า**
เรื่องที่ 39 คำหยาบ 96
เรื่องที่ 40 เหมือนเก่ง 98
เรื่องที่ 41 เสียงที่ไม่ได้ยิน 102
เรื่องที่ 42 ครูน่าจะเตรียมมา 104
เรื่องที่ 43 ต้องเหมือนที่สุดเพราะครูถูกที่สุด 106
เรื่องที่ 44 สมการในห้องเรียน 108
เรื่องที่ 45 ครูงานยุ่ง 111
เรื่องที่ 46 คุยจนได้เรื่อง 113
เรื่องที่ 47 แล้วไงหล่ะ... 115
เรื่องที่ 48 ครูบ้าบอล 117
เรื่องที่ 49 ครูเล่นหวย 119
เรื่องที่ 50 คุณครูกระเป๋า 120

บรรณานุกรม 124

เรื่องที่ 1 ไม่อยากเป็นคนมีเหตุผล

สมัยผมเรียนอยู่ชั้น ป.5 ครูวิชาคณิตศาสตร์ของผมบอกกับผมและเพื่อน ๆ ว่าหากใครไม่ทำการบ้านมาส่งตามที่ครูสั่งก็จะถูกทำโทษ ซึ่งไม่ใช่ผมแน่ แต่ก็อย่างว่าล่ะครับ "สิ่งที่แน่นอนคือความไม่แน่นอน"

ก่อนปิดภาคเรียนนักเรียนทุกคนต้องไปทำความสะอาดห้องเรียน วันนั้นครูได้เข้ามาสั่งการบ้านที่ห้องเรียน 3 ข้อ บังเอิญเป็นจังหวะที่ผมกับบีม (นามสมมติ) ออกไปซักผ้าเพื่อที่จะมาถูห้อง ผมจึงไม่ทราบว่าครูได้สั่งการบ้านในช่วงปิดเทอมเอาไว้ พอเปิดภาคเรียนครูก็บอกให้นำการบ้านที่สั่งไว้มาส่ง ผมและบีมไม่มีการบ้านส่งเหมือนเพื่อนๆ คนอื่น ครูลงโทษโดยการตีที่ขาของผมด้วยไม้เรียว 3 ครั้ง ผมพยายามจะอธิบายให้ครูฟังว่าเป็นเพราะอะไรที่ไม่ได้ทำการบ้าน ครูก็ตีเพิ่มอีก 3 ครั้ง ผมก็อธิบายเหตุผลอีก แต่ดูเหมือนว่าเหตุผลที่ผมพยายามอธิบายไม่ได้อะไรผมเลย เพราะยิ่งอธิบายมากเท่าไรครูก็ยิ่งโมโหและผมก็ถูกตีมากขึ้นเท่านั้น ผมถูกตีทั้งหมด 12 ครั้ง ผมจึงหยุดและไม่พูดอะไร นอกจากนั้น ครูยังมีของแถมให้ผมอีก ด้วยการสั่งให้ผมวิ่งรอบสนาม 3 รอบ ด้วยเหตุผลที่ครูบอกกับผมว่า "โทษฐานที่เธอเถียงครู" แต่บีมไม่ได้วิ่งรอบสนาม คงเป็นเพราะผมมีเหตุผลมากไปก็ได้

วิเคราะห์และแก้ไข จากเหตุการณ์ข้างต้นจะเห็นว่าครูไม่ยอมรับฟังเหตุผลของนักเรียน และใช้การลงโทษเป็นการตัดสินความผิด เมื่อนักเรียนแสดงเหตุผลกลับเพิ่มบทลงโทษที่รุนแรงกว่าคนที่มีความผิดเช่นเดียวกัน ซึ่งอาจจะทำให้นักเรียนเกิดข้อสงสัยว่าการที่เขาแสดงเหตุผลนั้นเป็นการกระทำที่ผิด ทำให้ต้องถูกลงโทษ

สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน หมายถึง การปฏิบัติของครูที่แสดงกับนักเรียน ซึ่งอาจทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกในทางที่ดีหรือไม่ดีต่อตัวครู รวมทั้งบรรยากาศในการเรียนการสอน ได้แก่การแสดงออกของครูในด้านการให้ความรัก ความเอาใจใส่ ความเข้าใจ การยอมรับ การส่งเสริมให้กำลังใจ ความใกล้ชิดสนิทสนม ความยุติธรรม การลงโทษอย่างมีเหตุผล (รัญจวน คำวชิรพิทักษ์. 2538: 71) เมื่อพบนักเรียนทำสิ่งใดที่ผิดระเบียบทำให้ครูรู้สึกไม่พอใจ ควรพยายามหาให้ได้ว่าใครเป็น "เจ้าของปัญหา" ก่อนที่จะตัดสินใจว่าจะจัดการกับปัญหาอย่างไรต่อไป ถ้าพบว่านักเรียนมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ นักเรียนมีทีท่าไม่มีความสุข หรือมีพฤติกรรมสับสน ให้ครูพยายามที่จะเป็น "ผู้รับฟังปัญหาอย่างกระตือรือร้น" พร้อมทั้งกระตุ้นให้นักเรียนพูดถึงสิ่งที่ไม่สบายใจรบกวนใจ โดยครูฟังด้วยความเห็นอกเห็นใจ แสดงความเข้าใจ และพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียน (พรรณี ช. เจนจิต. 2538: 575) การเรียนของนักเรียนในโรงเรียน บุคคลที่มีอิทธิพลต่อการ

เปลี่ยนเจตคติของนักเรียนคือครู ตลอดจนเพื่อนนักเรียนและสิ่งแวดล้อมอื่นๆรอบตัวในโรงเรียน ครูจำเป็นต้องสร้างเจตคติในทางบวก ชักจูงนักเรียนให้มีเจตคติที่ดีต่อการเรียน (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2546: 265) ฉะนั้นหากเกิดเหตุการณ์ที่คล้ายคลึงกับเหตุการณ์ข้างต้น ครูควรซักถามถึงเหตุผลของนักเรียนที่ไม่สามารถทำงานมาส่ง และพิจารณาไตร่ตรองว่าโทษที่นักเรียนกระทำผิดนั้นเป็นโทษที่ร้ายแรงมากเพียงใด ไม่ควรใช้คำพูดที่รุนแรงในการว่ากล่าวตักเตือนในสิ่งที่นักเรียนทำผิด ควรจะใช้วาจาสุภาพ ค่อยซักถามถึงต้นสายปลายเหตุ และอาจจะทำข้อตกลง หรือบทลงโทษที่เหมาะสม เช่น การให้โอกาสนักเรียนทำการบ้านมาส่งในเวลาถัดไป (ตามแต่ข้อตกลงของครูและนักเรียน) หรือการให้ทำชิ้นงานเล็กๆ ที่ใช้เวลาอันสั้น ทำให้นักเรียนได้รับความรู้ และเหมาะสมกับความสามารถ นักเรียนจะได้รู้สึกว่าการแสดงเหตุผลของตนเองเป็นสิ่งที่ถูกต้อง

ดังนั้นครูจึงควรใส่ใจ เห็นอกเห็นใจ และรับฟังเหตุผล หรือปัญหาที่นักเรียนมี ซึ่งนอกจากจะเป็นการทำให้นักเรียนรู้สึกไว้วางใจและเชื่อมั่นในตัวผู้สอนแล้ว ยังสามารถทำให้นักเรียนนั้นมีความสนใจในวิชาที่ครูผู้นั้นสอน ซึ่งเป็นผลดีต่อการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก อีกทั้งยังทำให้ครูและนักเรียนนั้นมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกันอีกด้วย.

เรื่องที่ 2 สามเหลี่ยมใด...

ฉันเป็นคนค่อนข้างพูดมาก และเสียงดังเวลาครูสอน ไม่ว่าครูจะถามหรือให้ทำกิจกรรมอะไร ฉันก็จะมีส่วนร่วมทุกครั้ง เหตุการณ์ที่ฉันจะเล่าต่อไปนี้ เกิดขึ้นตอนที่ฉันเรียนอยู่ ม.2

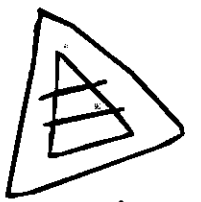

สามเหลี่ยม

วันหนึ่งในชั่วโมงวิชาคณิตศาสตร์ ครูของฉันกำลังสอนเรื่องสามเหลี่ยม ครูวาดรูปสามเหลี่ยมบนกระดาน จากนั้นครูก็ถามว่า "รูปสามเหลี่ยมนี้เรียกว่ารูปสามเหลี่ยมอะไร"

นักเรียนในห้องเงียบ ครูจึงให้คำใบ้ว่าสามเหลี่ยมใด ... แล้วตอนนั้นฉันเกิดความมั่นใจอย่างที่สุดแบบไม่เคยเป็นมาก่อน จึงตะโกนออกไปว่า "สามเหลี่ยมไดอาน่าค่ะ" ไม่น่าเชื่อค่ะว่า คำตอบของฉันที่ตอบครูไปนั้นจะสามารถสะกดสายตาทุกสายตาให้หันมองมาที่ฉันได้ แล้วตามมาด้วยเสียงหัวเราะของเพื่อนๆ ที่ดังลั่นห้องพร้อมกับครูที่ยืนสอนอยู่หน้ากระดาน และครูยังพูดกับฉันว่า "ฉันไม่คิดเลยนะว่าเธอจะตอบโง่ๆ แบบนี้ มันตลกสิ้นดีเลย"

คำพูดของฉันไม่กี่คำทำให้เพื่อนๆ ครู ยิ้มและหัวเราะได้ แต่ฉันกลับตรงกันข้าม ฉันทำอะไรไม่ถูก ฉันอายมาก ฉันอยากจะเป็นแม่มดจังเลยจะได้ร่ายเวทมนต์ให้ตัวเองหายไปในอากาศซะเดี๋ยวนั้น (โอม มะลึกกึกกึย มะลึกกึกกึย มะลึกกึกกึย โอม...เพี้ยง)

วิเคราะห์และแก้ไข จากเหตุการณ์ข้างต้นจะเห็นว่าครูใช้คำถามนำเข้าสู่บทเรียน โดยเน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วม ครูควรรับฟังความคิดเห็น รับฟังคำตอบ เพราะเมื่อมีคำถามเกิดขึ้น คำตอบที่ได้จะมีมากมายหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นคำตอบที่ถูก ไม่ถูกหรือนอกเรื่อง ครูควรมองเป็นเรื่องขำขันมากกว่าตำหนิ เช่น หากเกิดกรณีนักเรียนตอบถูกครูอาจจะยังไม่เฉลย เพื่อให้นักเรียนทุกคนในห้องมีส่วนร่วมในการคิดและตอบคำถาม ครูอาจจะให้นักเรียนยกมือโดยการสนับสนุนคำตอบ หากมีคนไม่สนับสนุนให้อภิปรายกันว่าคำตอบแบบใดน่าจะถูกต้อง โดยที่ครูจะไม่เข้าข้างคำตอบของฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด พยายามให้นักเรียนได้อธิบาย และแสดงความคิดเห็นให้มากที่สุด เนื่องจากนักเรียนแต่ละคนนั้นจะมีบุคลิกลักษณะแตกต่างกัน บางคนกล้าแสดงออกก็อยากจะตอบคำถามทุกครั้งและอยากจะตอบให้ถูกต้อง สำหรับคนที่ไม่กล้าแสดงออกก็จะนิ่งเฉยอยู่เป็นประจำ ซึ่งครูผู้สอนอาจจะต้องหาวิธีพัฒนาความกล้าคิด กล้าแสดงออก เปิดโอกาสให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการคิดและหาคำตอบโดยไม่คำนึงว่าคำตอบนั้นจะถูกหรือผิด แต่ครูผู้สอนต้องกระตุ้นให้นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็นและกล้าให้เหตุผล และส่งเสริมให้นักเรียนรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นด้วย

การจัดการเรียนการสอนในยุคปฏิรูปการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้นักเรียนทั้งความคิด จิตใจ สมอง จะทำให้เกิดความประทับใจ เรียนรู้ด้วยความเข้าใจ ซาบซึ้ง จดจำได้ดี สามารถคิดได้กว้างไกล กล้าคิดกล้าแสดงออกอันจะนำไปสู่การคิดค้น พบการแก้ปัญหาและสร้างสรรค์งานใหม่ได้ ครูต้องสร้างความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ให้ผู้เรียนรู้สึกว่าตนมีค่า รู้สึกว่าตนเป็นสมาชิก เป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อผู้สอน ต่อห้องเรียน ต่อกลุ่ม และได้รับการยอมรับจากครู ไม่ว่าจะผิดหรือมีมุมมองจากครู (อารี พันธ์มณี. 2546: 1)

ดังนั้นครูจึงไม่ควรดูถูก ตำหนิติเตียน แสดงความรังเกียจ ไม่ยอมรับ ไม่สนใจ ไม่พอใจในการกระทำหรือความคิดของนักเรียน หรือไม่ช่วยแก้ไข ชี้แนะให้กับนักเรียน ซึ่งจะทำให้นักเรียนนั้นรู้สึกหวาดกลัว อาย ไม่สบายใจ ขาดความกระตือรือร้น ไม่กล้าคิด ไม่กล้าตอบ ขาดความเชื่อมั่นต่อตนเอง ในที่สุดก็จะเกิดปัญหาคือไม่อยากเรียน ไม่อยากมีส่วนร่วม ไม่อยากทำกิจกรรม ซึ่งยากต่อการที่จะเกิดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพได้.

เรื่องที่ 3 ครูจอมโมโห

ตอนฉันเรียนอยู่ชั้น ม.3 ครูสอนคณิตศาสตร์คนหนึ่ง มีวิธีการสอนโดยเขียนกระดานและพูดไปเรื่อยๆ ไม่สนใจว่านักเรียนจะฟังหรือไม่ มีอยู่วันหนึ่งหลังจากที่ครูสอนเสร็จ แล้วก็มาถึงช่วงของการตอบคำถาม ซึ่งเป็นประจำที่ครูจะถามหลังการสอน (แบบชอล์คแอนด์ทอล์ค) ครูจะเป็นผู้ถาม ถ้าคำถามนั้นมีนักเรียนคนใดคนหนึ่งตอบถูก พวกเราก็จะรู้สึกโล่งอก แต่ถ้าตอบไม่ได้นี่ซิ ตอนนี้แหละระวังตัวไว้ให้ดี เพราะว่าครู...โมโห และโมโห (มาก) วันนี้พิเศษกว่าวันไหนๆ เพราะครูได้ปล่อยอาวุธด้วย ซึ่งเจ้าอาวุธที่ว่านั่นก็คือ...แปรงลบกระดาน ทำเอาฉันและเพื่อนๆ เสียวทั้งศีรษะและสันหลังไปตามๆ กัน ดีที่ฉันและเพื่อนๆ มีความสามารถในการหลบ... แล้วก็หลีก (ไม่ได้มีปีกแล้วก็หางนะค่ะ) จึงไม่ได้รับบาดเจ็บใดๆ ทั้งสิ้น เท่านี้ยังไม่พอ ตอนที่เดินไปเก็บแปรงลบกระดานยังเดินไปบ่นไป ดุ และด่าแบบที่ทำเป็นประจำ นี่ล่ะ... คือสาเหตุที่ทำให้ฉันไม่ชอบครูและไม่อยากจะเรียนวิชาคณิตศาสตร์ (มากๆ)

วิเคราะห์และแก้ไข จากเหตุการณ์ข้างต้นจะเห็นว่า การสอนของครูท่านนี้ เป็นการสอนที่ไม่คำนึงถึงว่านักเรียนนั้นจะได้รับความรู้หรือไม่ มีความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนหรือไม่ และไม่

พยายามที่จะอธิบายให้นักเรียนเข้าใจ กลับระบายอารมณ์ไม่พอใจด้วยอาการรุนแรง ซึ่งการขว้างแปรงลบกระดานนั้นเป็นเรื่องที่ไม่สมควรเป็นอย่างยิ่งเพราะว่านอกจากนักเรียนจะไม่สามารถตอบคำถามได้ และเข้าใจเนื้อหาแล้ว กลับทำให้นักเรียนนั้น หวาดกลัว หากว่าทำบ่อยครั้งเข้าความหวาดกลัวก็จะกลายเป็นความเบื่อหน่ายและเกลียดวิชานี้ไปในที่สุด

นอกจากนี้นักเรียนวัยนี้ยังค่อนข้างเจ้าอารมณ์และมีอารมณ์ไม่แน่นอน เมื่อถูกขัดใจ หรือลงโทษที่ไม่เป็นธรรม จะเกิดการแสดงออกในลักษณะก้าวร้าว เช่น หน้างอ กระทืบเท้า ทำร้ายบุคคลอื่น เตะ ร้องไห้ เป็นต้น (มาลี จุฑา. 2542: 22) และจะตามมาซึ่งอารมณ์ไม่พอใจ ไม่ร่าเริง ไม่ชอบ ไม่สนใจ เครียด โกรธเกลียด และอีกต่างๆมากมาย ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ทั้งสิ้น

บทบาทที่สำคัญของครูก็คือ การเรียนการสอน นอกจากคุณสมบัติด้านวิชาการคือมีความรู้ความสามารถในเนื้อหาวิชาที่สอนแล้ว ครูจะต้องเป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้น มีความตั้งใจ เข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของแต่ละวิชา และเข้าใจเป้าหมายของการศึกษา ว่าต้องการให้ผู้เรียนไปในทิศทางใด มีวิธีการอย่างไรจึงจะบรรลุเป้าหมายได้ นอกจากนี้ ครูจึงต้องมีความคงเส้นคงวาและสม่ำเสมอในการปกครองชั้นเรียน ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียน มีความเมตตากรุณา ต้องเข้าใจและให้กำลังใจเมื่อนักเรียนทำผิดหรือเกิดปัญหา และชมเชยเมื่อนักเรียนทำในสิ่งที่ดีที่ถูกต้อง และครูต้อง

ส่งความอบอุ่นและความปลอดภัยในห้องเรียนซึ่งถือว่าเป็นความจำเป็นพื้นฐานของมนุษย์.

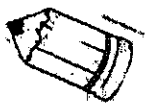

เรื่องที่ 4 เห็นไหมง่าย...นิดเดียว

คณิตศาสตร์เป็นวิชาที่ฉันรัก ครูที่สอนคณิตศาสตร์ตอน ม. 3 เป็นผู้หญิง เพิ่งจบมาจากเมืองหลวง คาบแรกครูเข้ามาเล่าประสบการณ์ชีวิตให้พวกเราฟัง คาบสองครูเล่าประสบการณ์ชีวิตให้เราฟัง(ต่อ) คาบสามครูเล่าประสบการณ์ชีวิตให้พวกเราฟัง(เพิ่ม)... เป็นอย่างนี้ทุกๆคาบ พอเหลือเวลาประมาณ 15 นาทีของทุกคาบ ครูก็จะเขียนเรื่องที่สอนบนกระดานแล้วลอกตัวอย่างในหนังสือเรียนลงไป แล้วอธิบาย และจบลงด้วยประโยคที่ว่า **"เห็นไหมง่าย...นิดเดียว"** โดยไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามข้อสงสัย แต่การบ้านยากมากค่ะ ไม่เหมือนตัวอย่างในหนังสือ พอถามครูก็บอกว่า **"ดูในหนังสือสิ ง่ายนิดเดียว "** ครูไม่เคยตรวจการบ้านนักเรียนเลย ฉันเบื่อมาก ฉันอยากรู้ว่าการบ้านที่ทำส่งถูกหรือผิดอย่างไร อยากให้ครูอธิบาย จะมีสักครั้งมั๊ยครูพูดว่า **"เห็นไหมยาก...ยาก"**

วิเคราะห์และแก้ไข จากเหตุการณ์ข้างต้น พอจะประเมินได้ว่า ครูท่านนี้ ชอบเล่ามากกว่าสอน เรื่องที่เล่าไม่ได้เกี่ยวกับเรื่องที่สอน ทำให้มีเวลาสอนได้ไม่เต็มที่ เมื่อนักเรียนสงสัยครูก็ใช้หนังสือคลายความสงสัยให้กับนักเรียน โดยที่ครูไม่ได้ติดตามพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน ทำให้นักเรียนไม่สามารถทราบได้ว่า ตัวเองมีข้อบกพร่องตรงไหน อย่างไร ควรที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตนเองอย่างไรให้ดีขึ้น

ในฐานะที่มีอาชีพเป็นครูและถ้าต้องการเป็นครูที่มีประสิทธิภาพ มีความสุขกับการทำงานในห้องเรียนเกือบตลอดเวลา จะต้องเป็นผู้ที่มีการเตรียมตัวดี มีความตั้งใจในการทำงาน จะต้องมีลักษณะกว้างขวาง ไวต่อความต้องการของนักเรียนและตระหนักถึงการใช้เทคนิคต่างๆ ในการสอน (พรรณี ช. เจนจิต. 2538.: 577) ฮัลล์ (Clark I.Hull) ถือว่า การเรียนรู้จะมีประสิทธิภาพมากที่สุด ก็ต่อเมื่อจุดมุ่งหมายนั้น ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูต้องคำนึงถึงความต้องการของนักเรียน แล้วค้นหาวิธีให้ความต้องการของนักเรียนได้รับการตอบสนอง โดยให้สัมพันธ์กับบทเรียน และกิจกรรมที่ครูกำหนดขึ้น ในเรื่องการเรียนการสอนนั้นครูควรคำนึงถึงช่วงเวลาในการสอนหรือการฝึกหัดให้ได้ผลดีนั้นมีช่วงเวลาจำกัด หากนานหรือล่วงเวลาที่กำหนด จะทำให้นักเรียนเบื่อหน่าย เมื่อยล้า หมดความสนใจทำให้การเรียนไม่ได้รับผลดี ครูควรจัดลำดับขั้นตอนของกิจกรรมการเรียนการสอนให้พอเหมาะ และต้องใช้เวลาในแต่ละขั้นตอนนานเพียงใด และสิ่งสำคัญที่จะทำให้การเรียนเกิดผลดี ก็ต้องมีการเสริมแรงในแต่ละขั้นตอนอย่างเหมาะสม (อารี พันธ์มณี. 2546: 226)

การจัดการเรียนรู้โดยค้นตำราเพียงอย่างเดียว คงจะไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักเรียน ควรจะมีสื่อที่สามารถมองเห็นได้ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง และที่สำคัญนักเรียนจะต้องได้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างนักเรียนกับนักเรียน นักเรียนกับครู ซึ่งจะช่วยพัฒนาการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี.

เรื่องที่ 5 คนนอกสายตา

ประสบการณ์ที่แย่ที่สุดเกี่ยวกับคณิตศาสตร์ของฉันคือ ตอนฉันเรียนชั้น ม.3 ครูคณิตศาสตร์ของฉันเป็นผู้หญิง สอนคณิตศาสตร์มานานแล้ว ครูจะเป็นคนพูดเสียงดังฟังชัด บางครั้งจากเสียงดังฟังชัดก็จะกลายเป็นเสียงตะคอก ถ้าครูไม่ชอบนักเรียนคนไหน หรือคนที่เรียนไม่เก่ง ครูจะไม่สนใจเลย และฉันก็เป็นหนึ่งในนั้น

มีอยู่วันหนึ่ง ครูให้นักเรียนสอบเรื่องตรีโกณมิติเป็นรายบุคคล ถ้าคนที่เก่งไปสอบครูก็จะยิ้มแย้มอารมณ์ดี แต่พอถึงเวลาที่ฉันจะต้องสอบ ครูแทบจะไม่มองหน้าด้วยซ้ำ ทำให้ฉันอึดอัดมาก

ตอนนั้น มีคำถามเกิดขึ้นในใจฉันว่า "ทำไม" ฉันไม่ได้อยากเป็นแบบนี้ ฉันก็อยากเรียนเก่งเหมือนกัน แต่สิ่งที่ครูแสดงออกมานั้นมันทำให้ฉันไม่ชอบและไม่อยากเรียนคณิตศาสตร์อีกเลย แล้วถ้ายังเป็นอย่างนี้ฉันจะเก่งได้อย่างไร และเมื่อไรฉันจะเข้าไปอยู่ในสายตาครูบ้าง

วิเคราะห์และแก้ไข จากเหตุการณ์ข้างต้นจะเห็นว่า แม้นักเรียนจะรู้ว่าไม่เก่งคณิตศาสตร์ แต่เขาก็หวังว่าสักวันหนึ่งเขาจะต้องเก่ง ถ้ามีความตั้งใจและพยายาม โชคร้ายตรงที่เจอครูที่ไม่สนใจนักเรียนที่ไม่เก่ง ซึ่งพฤติกรรมของครูจะแสดงออกอย่างชัดเจนให้นักเรียนรู้ว่าสถานะของเขาครูรู้สึกชอบหรือไม่ชอบ โดยไม่สนใจเลยว่าความรู้สึกของนักเรียนจะเป็นอย่างไร เห็นได้ว่าจากนักเรียนที่มี

ความหวังว่าจะเก่งคณิตศาสตร์ขึ้นมาได้แต่กลับเป็นไม่สนใจและไม่พยายามแม้ที่จะสนใจ ซึ่งการกระทำของครูเป็นการทำลายความตั้งใจของนักเรียน ซึ่งครูที่ดีจะไม่ทำอย่างนั้น

ครูที่มีประสิทธิภาพไม่ได้หมายถึงแต่เพียงส่งเสริมให้เด็กพัฒนาความคิดเท่านั้นแต่ครูที่มีประสิทธิภาพยังมีส่วนช่วยสร้างเสริมความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่นและให้นักเรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับครูอย่างอบอุ่น ครูต้องเน้นการร่วมมือมากกว่าการแข่งขันเพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์ทางบวก ครูต้องเน้นให้นักเรียนภาคภูมิใจในตนเองสิ่งเหล่านี้จะช่วยสร้างเสริมอัตมโนทัศน์(Self Concept)ที่ดีให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ความสามารถในการสร้างแรงจูงใจให้เกิดขึ้นกับนักเรียน เป็นดัชนีที่ชี้บ่งถึงประสิทธิภาพของครูอย่างหนึ่งการที่นักเรียนมีอัตมโนทัศน์ที่ดีย่อมมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียน ครูที่มีประสิทธิภาพย่อมเข้าใจถึงองค์ประกอบต่างๆ ที่ส่งผลต่อแรงจูงใจและต้องมีทักษะที่จะสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน (ประสาท อิศรปรีดา. 2547: 20) ครูจะต้องเข้าใจว่า ครูเองมีบทบาทสำคัญ เป็นส่วนหนึ่งของสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อผู้เรียน ความรู้สึกความคิดของครูจะมีผลต่อผู้เรียนและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนด้วย(ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2546: 18) ครูที่มีประสิทธิภาพต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในเรื่องกระบวนการคิด ความแตกต่างที่สำคัญก็คือ ความสามารถทางสติปัญญาด้านการคิด ซึ่งนักเรียนแต่ละคนจะมีพัฒนาการในระดับขั้นที่แตกต่าง นอกจากนี้นักเรียนแต่ละคนแตกต่างกันในรูปแบบการ

คิด(Cognitive Style)ซึ่งเป็นลักษณะหรือแบบเฉพาะตัวที่แต่ละคนจะรับรู้สารข้อมูล การจัดระเบียบสารข้อมูลและกระบวนประมวลสารข้อมูลต่างๆกันครูที่มีประสิทธิภาพย่อมตระหนักถึงความแตกต่างเหล่านี้ เพื่อใช้เป็นกรอบในการวางแผนการสอน(ประสาท อิศรปรีดา. 2547: 19)

ดังนั้นการที่นักเรียนตอบคำถามไม่ได้ เรียนไม่ทันเพื่อนเป็นหน้าที่ของครูที่จะต้องเข้าไปช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และแสดงความเป็นห่วงเป็นใยเพื่อให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจที่อยากจะเรียนและพยายามที่จะทำความเข้าใจ ถ้านักเรียนมีความพยายามและความตั้งใจอยู่แล้วครูไม่ควรไปทำลายความตั้งใจนั้น แต่ต้องทำให้ความพยายามของนักเรียนนั้นสัมฤทธิ์ผล และที่สำคัญครูควรจะเอาใจใส่และดูแลนักเรียนทุกคนให้ทั่วถึง พยายามให้ความสนใจเสมอหน้ากัน จะทำให้นักเรียนรู้สึกว่าตัวเองมีส่วนร่วมในชั้นเรียนและจะเป็นแรงจูงใจในทางบวกทำให้เกิดการเรียนรู้.

เรื่องที่ 6 สมุดสกปรก

เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นสมัย ป.3 เป็นชั่วโมงวิชาคณิตศาสตร์ ครูสอนโดยวิธีการเขียนตัวอย่าง และให้นักเรียนแสดงวิธีทำบนกระดาน เนื่องจากผมเป็นคนลายมือค่อนข้างแย่ เมื่อผมส่งงาน ครูก็ดูว่าผมเขียนคำว่า "วิธีทำ"ไม่ตรงกับเส้นคั่นหน้า ผมกลับไปแก้ไขเพื่อนำไปส่งครู ผมแก้ไขอยู่หลายครั้ง ครั้งสุดท้ายแย่ที่สุด ครูดุและตวาดผมอย่างแรง พร้อมทั้งขว้างสมุดของผมออกนอกหน้าต่าง แล้วบอกให้ผมนำสมุดของเพื่อนไปลอกข้อนั้นให้ถูก

ผมไม่เข้าใจว่าทำไมต้องขว้างสมุดผมทิ้งไปด้วย ทำให้ผมรู้สึกว่าความพยายามของผมมันไร้ค่า จนไม่อยากทำแบบฝึกหัด ไม่อยากส่งการบ้าน เพราะถ้าไปแล้วมันไม่ถูก เหตุการณ์แบบวันนั้นอาจจะเกิดขึ้นกับผมอีกครั้งก็ได้ จากนั้นมาวิชาคณิตศาสตร์เป็นวิชาที่ผมไม่ชอบมากที่สุดหรือแทบเกลียดเลยก็ว่าได้

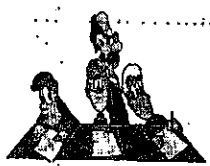

วิเคราะห์และแก้ไข จากเหตุการณ์ข้างต้นครูท่านนี้ใช้วิธีลงโทษให้นักเรียนมีระเบียบในการทำแบบฝึกหัด โดยตวาด และขว้างสมุดทิ้งแล้วให้คัดมาส่งใหม่ นอกจากจะไม่ทำให้นักเรียนรู้จักแก้ไขในสิ่งที่ผิด หรือพัฒนาการเรียนให้ดีขึ้น กลับทำให้นักเรียน

ไม่อยากเขียนแสดงวิธีทำหรือทำแบบฝึกหัดส่งครู ทำให้เกิดความรู้สึกไม่ชอบและไม่อยากเรียนวิชาคณิตศาสตร์

อิริคสัน กล่าวไว้เกี่ยวกับทฤษฎีพัฒนาการทางบุคลิกภาพทางด้านความขยันหมั่นเพียรและความรู้สึกต้อยต่ำ ว่าเป็นวัยที่เริ่มเข้าเรียน (6 - 11 ปี) มีความต้องการเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น โดยการพยายามคิด ทำ คิดผลิตสิ่งต่าง ๆ ซึ่งจะไปช่วยพัฒนาความขยันขันแข็ง และอันตรายสำหรับการพัฒนาของนักเรียนในขั้นนี้คือความรู้สึกต่ำต้อย ช่วยตนเองไม่ได้ ถ้านักเรียนได้รับการกระตุ้นให้ทำในสิ่งต่างๆ ให้กำลังใจในการพยายามทำจนสำเร็จ และให้คำชมเชยในความพยายามของนักเรียน จะเป็นแรงกระตุ้นให้เกิดความมานะพยายาม แต่ถ้านักเรียนทำสิ่งใดขึ้นมาแล้ว ผู้ใหญ่ไม่ให้ความสนใจเห็นว่าไม่ถูกต้อง นักเรียนจะเกิดความรู้สึกต่ำต้อย (พรรณี ช. เจนจิต. 2538. 2538: 58)

ดังนั้นครูจึงควรที่จะให้กำลังใจและชี้แนะแนวทางที่ถูกเมื่อนักเรียนทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง และชื่นชมเมื่อนักเรียนทำในสิ่งที่ถูกต้อง เพื่อสร้างความมานะพยายามให้เกิดขึ้นในตัวของนักเรียน โดยเฉพาะวิชาคณิตศาสตร์ที่เป็นวิชาที่นักเรียนส่วนใหญ่คิดว่ายากที่จะเรียนให้เข้าใจ ครูจำเป็นต้องมีเทคนิคการจัดการเรียนรู้และการสร้างกำลังใจ ทำให้นักเรียนกล้าที่จะลองคิด ลองทำด้วยตัวเองและไม่กลัวว่าจะถูกดุหรือลงโทษ เมื่อนักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อวิชาคณิตศาสตร์แล้วการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพก็เป็น

เรื่องที่ง่ายขึ้น และครูคณิตศาสตร์ก็จะเป็น *นางฟ้า* ไม่ใช่ *นางมารร้าย* สำหรับนักเรียน อีกต่อไป.

เรื่องที่ 7 ง่ายมาก ๆ

เมื่อตอนฉันเรียนอยู่ ม.5 วิชาคณิตศาสตร์เป็นวิชาที่ง่ายมากๆ สำหรับผม เพราะเวลาครูสอนก็จะบอกให้พวกเราเปิดหนังสือและทำการย่อสรุปเนื้อหาที่มีในบทนั้น แล้วทำแบบฝึกหัดท้ายบทส่ง เพื่อนฉันคนหนึ่งเคยถามครูว่าทำไมต้องย่อด้วย ครูบอกว่า "ถ้าครูให้เธออ่านเธอก็ขี้เกียจอ่าน เลยให้ย่อมาส่ง จะได้เป็นการเรียนในตัว" ครูให้พวกเราย่อ พร้อมทำการบ้านในหนังสือเรียน นำไปส่งทุกสัปดาห์ จนกระทั่งสอบปลายภาค ครูก็ออกเกรดให้พวกเราแบบไม่น่าเชื่อ เพราะมันง่ายเหลือเกิน พวกเราได้เกรดเหมือนกันทั้งห้องครับ ครูไม่ยอมเขียนเกรดให้พวกเราเป็นตัวเลขอื่นเลย นอกจากเลข 1 เห็นมั้ยล่ะครับว่ามันก็ง่าย และ "ง่ายมากๆ" ด้วย (สำหรับครู)

วิเคราะห์และแก้ไข ปัจจุบันการเรียนการสอนได้เปลี่ยนแปลงไปไม่ว่าจะเป็นรูปแบบการสอน พฤติกรรมของนักเรียนและตัวครูผู้สอน ซึ่งหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2544 มุ่งเน้นให้นักเรียนมีพัฒนาการทุกๆด้านทั้งทางอารมณ์ จิตใจ ความรู้ ความพอใจ ความสนุกสนาน ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนจึงเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาการศึกษาของเยาวชน ซึ่งครูควรจะต้องมีการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมและเน้นการพัฒนาของนักเรียนเป็นสำคัญ

การจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพภาพถือว่าเป็นหัวใจสำคัญที่สุดของการจัดการศึกษาไม่ว่าจะตั้งเป้าหมายของการศึกษาไว้อย่างไร การที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมายของการศึกษานั้น ขึ้นอยู่กับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ซึ่งกระบวนการเรียนรู้ของบุคคลนั้นมีความหลากหลายและแตกต่างกันไปตามประสบการณ์และความสามารถพื้นฐานของบุคคลนั้นๆ(สุวิทย์ มูลคำ. 2544: 59) ในกระบวนการเรียนการสอน ถ้าคุณภาพการสอนของครูสูง.นักเรียนมีความเข้าใจในวิธีการสอนของครู และครูต้องมีความเข้าใจในเนื้อหาสาระ และจัดการเรียนการสอนที่ดี ที่เหมาะสม ทำให้นักเรียนได้รับความรู้ เกิดทักษะ เจตคติที่ดีต่อเนื้อหาที่เรียน ในขณะเดียวกันนักเรียนจะได้รับการพัฒนาทั้งทางอารมณ์ จิตใจ ความรู้ ความพอใจ ความสนุกสนานเพลิดเพลิน พร้อมกันไปด้วย ดังนั้น คุณภาพของครู (Quality of Instrution)จะเป็นตัวกำหนดผลการเรียนได้ทางหนึ่ง(มาลี จุฑา. 2542: 97)

ดังนั้นครูควรที่จะเอาใจใส่ พยายาม มุ่งมั่นจัดการสอนและเอาใจใส่ต่อตัวผู้เรียนด้วย มิใช่เพียงใช้การศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองเพียงอย่างเดียว แต่ก็ไม่ใช่คอยป้อนความรู้ให้อยู่ตลอดเวลา เพียงแต่ครูเป็นผู้ดูแล ให้คำปรึกษา คอยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา การเป็นครูที่ดีต้องมีองค์ประกอบหลาย

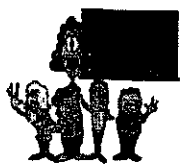

อย่าง สิ่งสำคัญที่ครูที่ดีต้องมีคือ **หัวใจของความเป็นครู** หากเพียงแค่หัวใจท่านเป็นครูแล้วความมุ่งมั่นที่จะเป็นครูที่ดีก็ไม่ยากเกินความสามารถของครูแน่นอน

เรื่องที่ 8 การลงโทษที่แสนจุก

เมื่อสมัยผมอยู่ ป. 6 ผมเป็นคนลายมือไม่สวยและมักทำสมุดเลอะเทอะ เพื่อนผู้ชายก็เช่นกัน ในวันนั้นครูประจำวิชาคณิตศาสตร์ของผมตรวจสมุด พบว่าสมุดของพวกผมสกปรก ครูจึงลงโทษผมและนักเรียนชายคนอื่นโดยสั่งให้มายืนชิดขอบมุมโต๊ะ ให้ส่วนที่สำคัญของชายติดกับมุมโต๊ะแล้วก็ใช้ไม้ตีก้น ใครเอนหรือแอ่นไปข้างหน้าจุดสำคัญก็จะกระแทกขอบโต๊ะ ทั้งเจ็บและทั้งจุก บ่อยครั้งที่ผมมักจะโดดเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เพราะกลัวถูกทำโทษ

วิเคราะห์และแก้ไข จากกรณีปัญหาที่นักเรียนชายชอบทำสมุดสกปรก ทุกครั้งที่ครูตรวจสมุดก็จะมีการลงโทษนักเรียนด้วยวิธีรุนแรงเพื่อเป็นการหยุดพฤติกรรมที่ครูไม่ต้องการ โดยวิธีการลงโทษนี้ คือ การที่สั่งให้นักเรียนยืนชิดกับมุมโต๊ะและตีข้างหลังเพื่อให้นักเรียนแอ่นส่วนสำคัญไปกระแทกกับมุมโต๊ะ

การลงโทษเช่นนี้ เป็นการลงโทษที่เป็นอันตรายต่อร่างกายและจิตใจของนักเรียนมาก ทำให้นักเรียนไม่อยากเข้าเรียน โดยแสดงพฤติกรรมโดดเรียน เพราะกลัวการลงโทษซึ่งจะไม่ส่งผลดีทั้งต่อตัวครูและนักเรียน

การเสริมแรงทางลบ หมายถึง การที่อินทรีย์ถูกนำสิ่งที่ไม่พอใจออกไปแล้วทำให้อินทรีย์พอใจ เช่น การลงโทษ ซึ่งจะทำให้

เกิดความรู้สึกเจ็บปวด ความอับอาย เกิดความรู้สึกไม่พอใจ ข้อสังเกตในการใช้การเสริมแรง คือ การลงโทษจะเป็นการป้องกันมิให้พฤติกรรมนั้นเกิดขึ้นอีกและการลงโทษอาจจะมีผลทำให้พฤติกรรมอื่นเข้ามาแทนที่ (อารี พันธ์มณี. 2546: 286)

สิ่งที่นักเรียนทำผิดพลาดหรือทำความผิดสามารถมีอิทธิพลต่อนักเรียน ครูต้องทำให้ความผิดเป็นเรื่องธรรมดาเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ หลังจากที่ครูรู้ว่านักเรียนทำผิดอะไรบ้าง ต้องให้นักเรียนมีโอกาสแก้ข้อผิดพลาดเหล่านั้น และปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรม ด้วยวิธีนี้จะเป็นการช่วยการเรียนรู้ของนักเรียน(อรจรีย์ ณ ตะกั่วทุ่ง. 2545: 120)

จุดประสงค์ของการลงโทษคือ ต้องการให้นักเรียนหลาบจำจะได้แสดงพฤติกรรมเช่นนั้นอีก แต่ในทางจิตวิทยาแล้วความเชื่อที่ว่านั้น ค่อนข้างอันตรายสำหรับการรักษาวินัยในชั้นเรียนด้วยเหตุผลที่ว่า

<u>ประการแรก</u> ผลของการลงโทษเป็นสิ่งที่พยากรณ์ไม่ได้ แน่นอนว่าจะยับยั้งพฤติกรรมที่ไม่ต้องการได้และสามารถใช้เบี่ยงเบนพฤติกรรมไปสู่พฤติกรรมที่ต้องการได้

<u>ประการที่สอง</u> การลงโทษทำให้ผู้ถูกลงโทษเกิดความวิตกกังวลนอกเหนือไปจากความเจ็บปวด

<u>ประการที่สาม</u> หากการลงโทษนั้น การทำโดยผู้ที่นักเรียนไม่ชอบหรือไม่ไว้วางใจแล้ว นักเรียนจะเกิดความรู้สึกว่าตนถูกรังแกและก่อให้เกิดความรู้สึกมุ่งร้ายต่อผู้ลงโทษ

ประการที่สี่ หากการลงโทษนั้นกระทำไปเพื่อระงับพฤติกรรมเดิมโดยไม่หาพฤติกรรมใหม่ที่พึงปรารถนามาทดแทนแล้ว เมื่อความเจ็บหรือความตายจางไปพฤติกรรมที่ถูกระงับไว้จะกลับมาใหม่

ประการที่ห้า การลงโทษที่ทำให้นักเรียนได้เจ็บและอายนั้นจะฝังริ้วรอยไว้อย่างลึกซึ้งภายในนักเรียนและอาจไม่หายไปตลอดชีวิต

การลงโทษในลักษณะต่อไปนี้เป็นสิ่งที่นักจิตวิทยาการเรียนการสอนหลายท่านเห็นว่าครูไม่ควรปฏิบัติเมื่อลงโทษนักเรียนที่ทำผิด เช่น ประชดประชัน ลำเอียง บังคับให้ขอโทษ ขู่ ลงโทษทั้งห้องเมื่อนักเรียนทำผิดคนเดียว แสดงความกลัวเมื่อลงโทษ แสดงความโกรธอย่างรุนแรงในขณะลงโทษ(กุญชรี ค้าขาย. 2540: 250)

ดังนั้น การลงโทษที่รุนแรงไม่ใช่วิธีที่ดีกลับกลายเป็นผลร้ายต่อนักเรียนมากกว่า ครูควรหากิจกรรมหรือวิธีการสอนที่เสริมแรงทางบวกอันจะทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และเปลี่ยนพฤติกรรมให้ดีขึ้นด้วยตนเองจะเป็นการดีที่สุด และควรเลิกใช้วิธีการลงโทษที่รุนแรงซึ่งเป็นอันตราย ต่ออารมณ์ จิตใจ ความรู้ ความพอใจ ความสนุกสนานเพลิดเพลินของนักเรียน.

เรื่องที่ 9 เพราะไม่ใช่ลูกครู

ตอนนั้นฉันอยู่ ม.1 เป็นการย้ายโรงเรียนของฉันมาเรียนในตัวอำเภอ ฉันไม่รู้จักใครในห้องเลย ทำให้รู้สึกกลัวกับการเรียนทุกๆ วิชา พอถึงชั่วโมงวิชาคณิตศาสตร์ ครูสอนเป็นผู้หญิง ครูชอบใช้คำถามกับนักเรียน พอครูถามฉัน ฉันลุกขึ้นตอบอย่างมั่นใจว่าฉันต้องถูก แต่ว่าคำตอบของฉันต่างจากเพื่อนตรงที่วิธีการคิดไม่เหมือนวิธีคิดของเพื่อน ครูเลยทวนคำถามและถามซ้ำ ฉันได้คำถามที่ตรงกับเพื่อนที่เป็นลูกครูในโรงเรียน ฉันตอบไม่เหมือนกับเพื่อนคนนั้นเลยทำให้คำตอบของฉันผิด โดยครูไม่ยอมรับฟังเลย ไม่สนใจคำตอบของฉันเลยด้วยซ้ำ ฉันเก็บความสงสัยและน้อยใจจนมาถึง ม.ปลาย ฉันพบว่าคำตอบของฉันถูกต้องและสมบูรณ์กว่าคำตอบของลูกครูนั้นเสียอีก ฉันได้แต่น้อยใจ ฉันผิดตรงที่**ฉันไม่ใช่ลูกครูนี่** แต่ลึกๆ แล้วฉันก็แอบภูมิใจในความสามารถของตัวเองเหมือนกันนะ... จะบอกให้

วิเคราะห์และแก้ไข การได้รับความสนใจจากคนอื่นเป็นสิ่งดีสำหรับทุกคน ทำให้รู้สึกว่าตนเองมีความ แต่การไม่ได้รับความสนใจหรือให้ความสำคัญจะทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกท้อถอย ไม่สบายใจ และไม่มีแรงจูงใจในการเรียน ส่งผลให้

นักเรียนย่อท้อและโดนปิดกั้นความคิด จากกรณีข้างต้นจำแนกปัญหาได้ 2 กรณี คือ

1.ครูให้ความสำคัญกับนักเรียนไม่เท่ากัน

2.ครูมีความรู้ไม่เพียงพอ

* ***ครูให้ความสำคัญกับนักเรียนไม่เท่ากัน*** ครูควรเป็นคนมีเมตตา จริงใจ และอ่อนโยนต่อนักเรียนทุกคนโดยทั่วถึงกัน ครูควรจะให้ความเอาใจใส่ต่อนักเรียนเท่าเทียมกันไม่เลือกชั้นวรรณะ ไม่เลือกที่รักมักที่ชังมีความยุติธรรมสม่ำเสมอมีความยุติธรรมและวางตนเป็นแบบอย่างที่มีความมั่นคง สดชื่นแจ่มใส มีสำนึกในความเป็นผู้ให้ มีการเตรียมตัวเพื่อการสอนให้มีคุณภาพอยู่เสมอ มีความเสียสละและอดทนมีความมุ่งมั่นที่จะช่วยนักเรียนให้รู้จักตัวเอง รู้จักแก้ปัญหาและเรียนรู้วิธีที่จะนำตัวเองไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองอย่างมีสติและเพียบพร้อมด้วยคุณธรรม(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. 2545: 33)

* ***ครูมีความรู้ไม่เพียงพอ*** รูปแบบการคิดมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเรียนการสอนโดยตรง ครูที่มีรูปแบบการคิดที่แตกต่างจากนักเรียนมักดำเนินการสอนที่ไม่สอดคล้องกับลักษณะของผู้เรียน ดังนั้นในการจัดการเรียนรู้ ครูควรจะคำนึงถึงรูปแบบการคิดของนักเรียนมากกว่าคำนึงถึงรูปแบบการคิดของตน(ประสาท

อิศรปรีดา. 2538: 176)ครูต้องมีความรู้ในเนื้อหาของตนเป็นอย่างดี ครูต้องเสนอเนื้อหาหรือสอนนักเรียนที่เก่งทางคณิตศาสตร์ในอัตราที่เหมาะสม เลือกใช้คำถามที่ให้นักเรียนคิดหรือให้แก้ปัญหาที่จะเร่งเร้าหรือกระตุ้นความสนใจของนักเรียน สามารถสอนคณิตศาสตร์ให้เป็นวิชาที่น่าเรียนและมีความสำคัญสำหรับนักเรียนมากที่สุด มีความพร้อมที่จะสำรวจและค้นหาสิ่งที่ไม่คาดคิดไว้ล่วงหน้าเมื่อนักเรียนถามปัญหาต่างๆ(มูลนิธิร่มฉัตร. 2546: 120) การที่ครูมีความรู้ไม่เพียงพอจะเป็นการปิดกั้นความคิดของนักเรียนโดยไม่รู้ตัว ครูควรระมัดระวังในการใช้คำถามซึ่งเป็นเทคนิคการสอนที่ทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียน แต่เมื่อนักเรียนมีข้อสงสัยครูต้องเป็นผู้ให้ความชัดเจนในเนื้อหานั้น ให้นักเรียนเกิดความเข้าใจและหายสงสัย ไม่แสดงความไม่พอใจกับความคิดของนักเรียน

ดังนั้นเมื่อครูให้โอกาสนักเรียนตอบปัญหาหรือตอบคำถามทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ครูควรให้ความสนใจในตัวนักเรียนเท่าเทียมกัน ไม่แบ่งแยกนักเรียนเพื่อให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในชั้นเรียน.

เรื่องที่ 10 ไม่น่าจะเก่งเลย

ตอนฉันอยู่ ม.6 ครูที่สอนคณิตศาสตร์ของฉันให้ทำข้อสอบแบบอัตนัยและชอบให้ฝึกหาข้อเท็จจริงโดยการพิสูจน์ เมื่อสอบครั้งนั้นฉันทำคะแนนได้เต็มเหมือนกับเพื่อนที่เรียนเก่งคณิตศาสตร์มาตลอด ตั้งแต่ ม.1 ครูชื่นชมคนนี้มากแต่ไม่กล่าวถึงฉันเลย การสอบครั้งนี้ฉันไม่มีที่ผิดเลย แต่เพื่อนคนนี้พิสูจน์ผิดอยู่จุดเดียว คือ เครื่องหมายลบ (-) พอได้ข้อสอบคืน ฉันดีใจมากเพราะเป็นครั้งแรกที่ฉันทำได้ดีและเป็นกำลังใจของฉันมาก แต่หลังจากที่ฉันดีใจได้เพียงเสี้ยวนาที ครูก็พูดขึ้นว่า "ขอแสดงความยินดีกับคนที่ทำคะแนนได้เต็มทั้ง 2 คน คนแรกเรารู้กันอยู่ คือ ..... คนที่ 2 ครูว่าเขาไม่น่าเก่งเลยนะทั้งๆ ที่เมื่อก่อนเขาตกเลขมาตลอด ขอเสียงปรบมือให้ด้วย" พอครูประกาศแบบนั้นเวลาฉันดีใจได้เพียงเสี้ยวนาทีอันน้อยนิด แต่มันทำให้ฉันมีความสุข และปลาบปลื้มมากอย่างบรรยายไม่ถูก เพียงเท่านั้นแหละความรู้สึกอายมากอย่างบรรยายไม่ถูก บอกไม่ได้ เพราะไม่รู้จะบอกใครดี อยากบอกแค่ครูคนเดียวว่า "ไม่อยากให้ครูพูดแบบนี้เลย ครูคงไม่รู้หรอกว่าหนูต้องใช้ความพยายามแค่ไหน" ไม่เป็นไรค่ะ "ความพยายามอยู่ที่ไหนความสำเร็จอยู่ที่นั่น" และในชีวิตนี้ยังมีอะไรอีกหลายอย่างที่ฉันจะต้องทำให้ อึ่ง ทึ่ง เสี้ยว แบบบรรยายไม่ถูกแน่นอนค่ะ... สู้ สู้

วิเคราะห์และแก้ไข จากเหตุการณ์ข้างต้นเห็นว่าครูเป็นคนที่มีเทคนิคการสอน เป็นที่ยอมรับของนักเรียนและครูชื่นชมยินดีกับนักเรียนที่ทำคะแนนได้ดี แต่ครูชื่นชมเชิงเปรียบเทียบและนำข้อผิดพลาดของนักเรียนก่อนหน้านี้มากล่าวถึง ทำให้นักเรียนเกิดความสับสนที่สอบได้คะแนน ความพอใจและดีใจในความสำเร็จของตนเอง แต่จากคำพูดของครูทำให้นักเรียนเกิดความอายแทนความดีในความสำเร็จนั้น

ครูผู้สอนควรแสดงให้ผู้เรียนรู้สึกว่าตนนั้นมีคุณค่า มีคำกล่าวที่ว่า นักเรียนที่รู้ว่าตนเองมีคุณค่า ก็พร้อมที่จะเพิ่มคุณค่าให้กับตนเอง ผู้สอนจึงต้องรู้จักผู้เรียนเป็นอย่างดี รู้จักทั้งตัวทั้งสภาพแวดล้อมและต้องตอบสนองอย่างว่องไว ผู้สอนพึงสังเกตพฤติกรรมการพูด การคิด การแสดงออก ความสามารถในกิจกรรมต่างๆ ที่นักเรียนได้มีส่วนร่วม และจงว่องไวที่จะให้ผลย้อนกลับ(Feedback)ในทางบวก การชมเชย การยอมรับ การแสดงความพอใจ ความซาบซึ้ง ความชื่นชมต่อผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง ดังคำกล่าวที่ว่า **"ผู้เรียนอาศัยปัญญาเป็นเครื่องนำทาง แต่อาศัยอารมณ์เป็นเครื่องผลักดัน"** เพราะฉะนั้นการชมเชย การบอกถึงความสำเร็จก็จะทำให้ผู้เรียนมีกำลังใจในการเพียรพยายามกับการเรียน ซึ่งนำมาซึ่งความสำเร็จ ส่วนการพร่ำบ่นมาก และบ่อยครั้ง ไม่

เกิดประโยชน์และไม่จูงใจนักเรียน มีแต่ทำให้อารมณ์เสีย หงุดหงิด ไม่สบายใจ เสียขวัญกำลังใจ นำไปสู่ความยุ่งยาก และความล้มเหลว ได้(Welbery. 1984:22) การให้การเสริมแรง(Reinforcement)เป็นกิจกรรมที่สำคัญมากสำหรับการเรียนรู้ วอลเบอร์ก รวบรวมงานวิจัยตั้งแต่ปี ค.ศ.1970- 1983 ประมาณ 3,000 เรื่องพบว่าการเสริมแรงเป็นองค์ประกอบที่มีผลต่อการเรียนรู้มากที่สุดการให้การเสริมแรง มี 2 ลักษณะ คือการเสริมแรงทางบวก(Positive Reinforcement)กับการเสริมแรงทางลบ(Negative Reinforcement) การเสริมแรงทางบวกมุ่งให้ทราบว่าผู้เรียนทำได้ถูกต้องเป็นที่ยอมรับได้รับการยกย่อง ตัวอย่างได้แก่ การให้รางวัลเป็นสิ่งของหรือให้ดาว การชมเชยด้วยวาจา (เช่น การพยักหน้า การยิ้มชื่นชม ฯลฯ) การแสดงการยอมรับด้วยสีหน้าท่าทาง (เช่น การให้ดาว ฯลฯ) การให้การเสริมแรงทางลบ มุ่งให้ทราบว่าผู้เรียนทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ไม่ควรกระทำเช่นนั้นอีก ตัวอย่างได้แก่ การตำหนิติเตียน การดุด่าหรือการทำโทษ ด้วยวิธีต่างๆ การให้การเสริมแรงทางบวกมีผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนมากกว่าการเสริมแรงทางลบ (บุญชม ศรีสะอาด. 2541: 8)การรับการยอมรับจากครู และจากเพื่อนจะทำให้นักเรียนมีกำลังใจพร้อมที่จะเรียนรู้ในห้องเรียนและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเพื่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผลในการเรียน

ครูควรสร้างแรงเสริมในการตอบผลย้อนกลับ กับนักเรียนโดยการให้คำชื่นชม ไม่ควรกล่าวถึงความล้มเหลวของนักเรียนในอดีต แต่ควรกล่าวถึงความสำเร็จในปัจจุบันเพื่อที่จะเป็นแรงผลักดัน

ให้นักเรียนเห็นความสำเร็จและรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าและมีความสามารถ พร้อมทั้งอาจยกเป็นกรณีตัวอย่างของความสำเร็จ เป็นแบบอย่างแห่งความพยายาม

เรื่องที่ 11 ครูหน้าดุ

ตอนอยู่ ป. 4 ครูคณิตศาสตร์เป็นครูที่นักเรียนกลัวที่สุด ไม่มีนักเรียนคนไหนเคยเห็นครูยิ้มหรือหัวเราะเลย เวลาสอนครูก็จะ

ทำเสียงดัง มีหรือที่ฉันและเพื่อนๆ จะไม่กลัว ในความคิดฉัน ฉันคิดว่าครูเป็นคนที่น่ามองคนหนึ่ง มองไปเรื่อยๆ เพื่อที่จะได้เห็นหน้าครูตอนที่ครูยิ้มบ้าง แต่ต้องมองตอนที่ครูเผลอ ลองมองครูแบบตาไม่กระพริบสิ ครูได้ข้องกลับ... สยองแน่คราวนี้

เวลาเรียนกับครู นักเรียนทุกคนจะนั่งทำเป็นตั้งใจเรียนโดยไม่มีข้อสงสัย ฉันมีความรู้สึกว่าเหมือนถูกบังคับให้เรียนยังไงยังงั้นแหละ ไม่มีความสุขในการเรียน รู้สึกไม่ดีเลย และมันได้กลายเป็นสิ่งที่ฝังใจฉันมาจนถึงทุกวันนี้

วิเคราะห์และแก้ไข จากเหตุการณ์ข้างต้นครูมีอิทธิพลต่อการเรียนของนักเรียน เมื่อถึงคาบเรียน นักเรียนจะเงียบเป็นผลดีต่อครูในการควบคุมชั้นเรียน ทำให้การเรียนการสอนเกิดขึ้นตามเวลา แต่การสื่อสารแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด ระหว่างครูกับนักเรียนจะไม่เกิดขึ้นเลย นักเรียนเรียนเข้าใจหรือไม่ครูไม่ทราบได้

ในการจัดการเรียนการสอน ครูและนักเรียนจะต้องอาศัยกระบวนการสื่อสารอยู่ด้วยกันตลอดเวลา ซึ่งต่างฝ่ายก็อาจทำหน้าที่เป็นผู้ส่งสาร หรือผู้รับสาร หรืออาจจะเป็นทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสาร

ในขณะเดียวกัน ครูต้องมีวิธีการสื่อสารเพื่อถ่ายทอดความรู้ไปยังนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ตัวนักเรียนเองก็ต้องมีความสามารถในการสื่อสารกับครูและเพื่อนๆเช่นเดียวกัน โดยภาษาที่ใช้ในการสื่อสารกันในชั้นเรียนอาจอยู่ในรูปของคำพูดหรืออยู่ในรูปของการแสดงต่างๆทางสีหน้าหรือท่าทางเช่น ยิ้ม พยักหน้า สั่นหัว ยักคิ้ว เป็นต้น การสื่อสารของครูกับนักเรียนนอกจากจะช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ในเนื้อหาตรงตามวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนการสอนแล้ว การสื่อสารของครูยังสามารถช่วยให้ครูรู้จักนักเรียนของตนดีขึ้น รู้ว่านักเรียนต้องการอะไร ขัดข้องตรงไหน และมีความสุขความพอใจเพียงใด ในขณะเดียวกันก็ช่วยให้นักเรียนมีความมั่นใจ กล้าซักถามครูเมื่อไม่เข้าใจบทเรียนและมีความรู้สึกใกล้ชิดสนิทสนมกับเพื่อนในชั้นเรียน(รัญจวน คำวชิรพิทักษ์. 2538: 69)

การเปลี่ยนสิ่งเร้าจะก่อให้เกิดการตื่นตัวเช่นเสียง การแต่งตัว ท่าทางของครู ล้วนแต่เป็นสิ่งที่เร้าให้นักเรียนเกิดความสนใจในบทเรียนทั้งสิ้น ครูบางคนอาจจะไม่คำนึงถึงเรื่องการแต่งตัวว่าเป็นส่วนประกอบสำคัญจึงมักจะไม่ใคร่พิถีพิถัน ซึ่งความจริงแล้วเป็นสิ่งที่ตรงข้ามที่พูดถึงเรื่องการแต่งตัวนี้ มิได้หมายถึงการแต่งตัวที่เกินเลยกว่าสภาพที่ครูจะแต่งได้ ครูที่เข้าเรียนด้วยสีหน้าชื่นบานแจ่มใสย่อมทำให้นักเรียนเกิดความอยากเรียนมากกว่าการพบครูที่มีหน้าตาเหนื็ดเหนื่อยเพราะจะทำให้นักเรียนมีจิตใจเหนื่อยอ่อนไปด้วย (พรรณี ช. เจนจิต. 2538: 509)

บุคลิกภาพภายนอก ครูสามารถปรับเปลี่ยนเพื่อให้นักเรียนมีพฤติกรรม หรือเจตคติที่ดีต่อการเรียนให้เกิดขึ้นในห้องเรียนได้.

เรื่องที่ 12 ผิดตลอด

เมื่อตอนผมเรียน ม.1 วิชาคณิตศาสตร์ทุกเรื่องล้วนมีข้อสงสัยและยากที่จะหาคำตอบเพราะเป็นเรื่องใหม่และน่าสนใจ เวลาครูถาม ผมชอบยกมือตอบตลอด แม้จะตอบผิดมากกว่าตอบถูกก็ตาม เพราะความเข้าใจตอนนั้นคืออยากมีส่วนร่วม ผมไม่คิดว่าสิ่งเหล่านั้นมันทำให้ครูรำคาญผมและมักจะพูดดูถูกก่อนผมตอบเสมอว่า "จะตอบอะไรผิดๆออกมาอีก" ผมจึงไม่กล้าตอบ เพราะกลัวว่าคำตอบจะผิด และต้องโดนครูว่าอีก

วิเคราะห์และแก้ไข การที่นักเรียนแสดงความกล้าในการตอบคำถามที่ครูถาม แต่คำตอบไม่เป็นที่พอใจของครู ทำให้ครูรำคาญ จึงได้ใช้คำพูดว่านักเรียนก่อนที่จะตอบด้วยคำพูดที่ดูถูก เป็นผลทำให้นักเรียนไม่กล้าตอบคำถามอีก และมีอคติกับการเรียนว่าตอบกี่ทีก็ผิดทำให้นักเรียนอาย

ครูบางคนก็มีความโน้มเอียงหรืออคติ ทั้งแง่ดีและร้ายต่อนักเรียนแต่ละคนไม่เหมือนกัน ประมาณปี พ.ศ.2511 นักจิตวิทยา โรเบิร์ด โรเฟนทาลและจาคอบสัน ได้ศึกษาผลของครูต่อนักเรียนระดับประถมศึกษาหลายแห่งในรัฐแคลิฟอร์เนีย ผลการศึกษาได้สรุปว่า การที่ครูคาดหมายว่า นักเรียนคนใดในชั้นเป็นคนเก่ง

ก็จะมีแนวโน้มที่จะให้เวลากับนักเรียนคนนั้น อาจคอยตาม คอยถาม หรือสอนโดยให้ความสนใจเป็นพิเศษ นอกจากนี้ครูยังสังเกตว่านักเรียนที่คิดว่าเก่ง มักเป็นคนที่มีความสุข สนุกสนาน ปรับตัวง่าย และมีความสนใจในการเรียน จากผลการวิจัยนี้จะเห็นว่าผลของทัศนคติที่ครูมีต่อนักเรียนอาจส่งผลให้นักเรียนดีขึ้นหรือแย่ลง จึงเป็นข้อมูลที่ครูอาจต้องเอาไปทำความเข้าใจ เพื่อจะได้ขจัดทัศนคติที่ไม่ดี ครูควรมีความคิดในแง่บวก ที่ควรมีต่อนักเรียนให้ทุกคน(เทิดศักดิ์ เดชคง. 2543: 65)

ครูที่มีประสิทธิภาพต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในเรื่องกระบวนการคิด ความแตกต่างที่สำคัญก็คือความสามารถด้านสติปัญญา ด้านการคิด ซึ่งนักเรียนแต่ละคนจะมีพัฒนาการในระดับขั้นที่แตกต่างกัน นอกจากนี้นักเรียนแต่ละคนยังแตกต่างกันในด้านรูปแบบการคิด (cognitive style) ซึ่งเป็นลักษณะหรือแบบเฉพาะตัวที่แต่ละคนจะรับรู้สาระข้อมูล การจัดระเบียบสารข้อมูล และกระบวนการ การประมวลผลสารข้อมูลต่างๆ ครูที่มีประสิทธิภาพย่อมตระหนักถึงความแตกต่างเหล่านี้ เพื่อใช้เป็นกรอบในการวางแผนการสอน (ประสาท อิศรปรีดา.2547:19)

ดังนั้น ครูควรหาเทคนิคการสอนให้นักเรียนเกิดความคิดที่เป็นระบบ ส่งเสริมความกล้าแสดงออก ไม่เบื่อหน่ายนักเรียน เพราะการจัดการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนเข้าใจเป็นหน้าที่ของครู ครูต้องเข้าใจนักเรียน ส่งเสริมการคิดสร้างสรรค์ วางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนมีพัฒนาการ มีประสิทธิภาพในการเรียน.

เรื่องที่ 13 ทำผลงาน

ตอนที่ฉันอยู่ชั้น ม.5 ครูวิชาคณิตศาสตร์ของฉันกำลังเร่งทำผลงานเพื่อส่งไปพิจารณาเป็นครูต้นแบบ ท่านบอกว่าท่านไม่ค่อยมีเวลา ครูจึงสั่งงานในทุกชั่วโมงของครู ให้นักเรียนอ่านหนังสือเตรียมสอบ โดยครูบอกชื่อหนังสือ ผู้แต่ง ประมาณ 3 – 4 เล่ม แต่ไม่มีในห้องสมุด นักเรียนส่วนใหญ่ก็จะเล่นกันและคุยในชั่วโมงเรียนเพราะไม่มีการเรียนการสอน พอวันสอบปลายภาคเรียน อาจารย์ใช้เนื้อหาในหนังสือเตรียมสอบที่ครูให้อ่านออกข้อสอบ ผลสอบออกมา ปรากฏว่า... นักเรียนเกินครึ่งห้องทำคะแนนได้แค่ 0 หรือ 1 เท่านั้น นักเรียนบางส่วนก็ทำได้แค่พอสอบผ่าน คนที่สอบตกไม่ต้องสอบแก้ตัว พอครูตัดเกรดคนสอบตกได้ 1 – 2 ส่วนคนที่เรียนเก่งได้แค่ 3 ไม่มีใครได้ เกรด 4 เลย

ครูสนใจแต่ผลงาน จนครูลืมไปอย่างหนึ่งว่า นักเรียนของครูเป็นอย่างไร สิ่งที่นักเรียนของครูเป็น ก็เป็นผลงานของครูเหมือนกัน

วิเคราะห์และแก้ไข จากเหตุการณ์ข้างต้นจะเห็นว่า ครูใช้เวลาสอนนักเรียนทำผลงาน และสั่งงานที่ยากให้นักเรียนทำ โดยครูไม่ได้อธิบาย ตอบข้อสงสัยนักเรียนเลย พอถึงเวลาสอบก็นำเนื้อหาที่นักเรียนศึกษาได้ยาก ทำให้นักเรียนสอบตกมากเกินกว่าครึ่งของห้อง

เกรดของนักเรียนลดลง การสอนเช่นนี้นักเรียนไม่เกิดการเรียนรู้เลย โดยเฉพาะกับนักเรียนที่ไม่ชอบเรียน ทำให้นักเรียนใช้เวลาเรียนไม่ตรงจุดประสงค์

การที่นักเรียนจะสามารถเรียนรู้ในการกระทำสิ่งต่างๆได้นั้น นอกจากจะต้องอาศัยแรงจูงใจ การแก้ปัญหาที่เป็นระบบความคิดอย่างสร้างสรรค์ และมีทัศนคติที่ดีแล้ว ยังต้องอาศัยทักษะกระบวนการในการทำงานที่ต้องมีผู้ให้คำแนะนำ มีผู้ชี้แนะให้เห็นความเข้าใจเรื่องที่สำคัญ จะช่วยให้การทำงานดำเนินไปอย่างคล่องแคล่วมีประสิทธิภาพ

ครูไม่ได้เป็นแม่แบบที่มีอิทธิพลเฉพาะพฤติกรรมทางสังคมเท่านั้น แต่เป็นแม่แบบในการพัฒนาทักษะทางวิชาการแก่นักเรียนได้ด้วย ครูเป็นแม่แบบในด้านความคิด การแก้ปัญหา และทักษะทางวิชาการตลอดเวลา เนื่องจากครูได้แสดงถึงความสามารถทางวิชาการให้นักเรียนได้เห็นโดยตรง รอสเซอร์ และนิโคลซัน(Rosser and Nicholson. 1984: 147) ได้เสนอแนะการเสนอแม่แบบในการสอนเนื้อหาทางวิชาการไว้ดังนี้

1. เสนอตัวอย่างมากๆในเนื้อหาที่ครูต้องการให้นักเรียนทำได้

2.ในจำนวนตัวอย่างจำนวนที่มากนั้น จงให้มีความแตกต่างอย่างหลากหลาย

3. เสนอตัวอย่างที่สอดคล้องกับครูหรือหลักการในเรื่องที่ครูสอน

4.ในการแสดงวิธีการแก้ปัญหาของครู ในตัวอย่างที่ครูเสนอแก่ นักเรียนนั้น จงพูดไปพร้อมกับการกระทำหรือการแก้ปัญหา นั้นด้วย (ทั้งนี้เพราะมีการวิจัยพบว่า การพูดควบคู่ไปด้วยกับ การกระทำของครูจะช่วยให้นักเรียนสังเกต สร้างรหัสภาษา และจดจำแม่แบบนั้นได้ดีกว่า)

5.ในการสาธิตวิธีการแก้ปัญหาของครูนั้น การเสนอหลักการหรือกลการปฏิบัติในรูปภาษาไว้ด้วย เพื่อสะดวกในการจดจำ และการจัดระเบียบการกระทำของผู้เรียน

ดังนั้นการเรียนการสอนที่ไม่มีครูสอน จะทำให้นักเรียนเรียนรู้โดยไม่เกิดการพัฒนาในทางบวก ครูมีหน้าที่เป็นต้นแบบให้นักเรียนศึกษา แต่ครูกลับที่จะสร้างผลงาน เพื่อให้ตนเป็นครูต้นแบบ ซึ่งตรงข้ามกับพฤติกรรมที่ครูเป็น หน้าที่หลักของครูคือการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ เกิดการพัฒนาและสามารถแก้ปัญหาได้ตรงตามจุดประสงค์ให้มีประสิทธิภาพขึ้น (ประสาท อิศรปรีดา. 2547: 293).

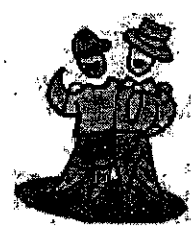

เรื่องที่ 14 มันคงตลกดี

ตอนฉันอยู่ ม.4 ฉันเป็นคนที่กลัววิชาคณิตศาสตร์มากๆ ก่อนเรียนฉันต้องภาวนาทุกครั้งว่า"วันนี้อย่าให้อาจารย์ถามฉันทีเถอะ"เพื่อที่ฉันจะได้มีกำลังใจและสบายใจว่าวันนี้ครูไม่ถามฉัน ให้ลุกขึ้นตอบหรือให้ออกไปทำโจทย์คณิตศาสตร์หน้ากระดาน แต่แล้วสิ่งทั้งหลายทั้งหมด มันก็เกิดขึ้นกับฉันจนได้และมีมากกว่าที่กล่าวมาอีกซะด้วย วันนั้นครูเดินเข้ามาพร้อมกับ *รัศมีแห่งความเก่งกาจ น่าเกรงขาม เปล่งประกาย* เช่นเคยค่ะ ครูเดินเข้ามาพร้อมกับสายตาที่เฉียบคม ครูหันไปเขียนโจทย์บนกระดาน ในห้องเงียบกริบ พร้อมกับนักเรียนบางส่วน (*รวมฉันด้วย*) หน้าตาซีดเซียว พร้อมกับความสั่นเทาปกคลุมทั่วทุกอณูของร่างกาย แล้วครูก็หันหลังกลับมาพร้อมกับเอ่ยขึ้นว่า "เลขที่...กับ...ออกมาทำซิ" นั่นเลขที่ประจำตัวของฉันเอง ฉันเดินออกไปหน้ากระดานพร้อมกับสมองที่ว่างเปล่าไม่มีความรู้อะไรเลย มีแต่ความหวาดกลัว ฉันหยิบชอล์กขึ้นมา (*ทำไมไม่รู้*) ท่าทางฉันเก้ๆ กังๆ หันรีหันขวางขณะที่เพื่อนอีกคนทำเสร็จแล้วและเดินกลับที่นั่ง ฉันหันไปมองหน้าครู ครูไม่พูดอะไร เดินไปอธิบายข้อที่เพื่อนทำ ฉันเดินกลับเข้าไปนั่งที่ แล้วครูก็ลบโจทย์ข้อที่ฉันออกไปยืนไว้อาลัยนั้นทิ้ง พร้อมกับความเงียบ แต่สายตาของครูวันนั้น มันทำให้ฉันไม่กล้ามองทั้งครูหรือเพื่อนอีกเลย ฉันอายและไม่อยากพูดถึงหรือนึกถึงคณิตศาสตร์อีก

วิเคราะห์และแก้ไข จากเหตุการณ์ข้างต้นจะเห็นว่า ครูจัดการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม โดยครูกระตุ้นความสนใจด้วยการใช้คำถามเพื่อให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นในการตอบ ครูให้นักเรียนฝึกการทำแบบฝึกหัดและฝึกทำด้วยความเข้าใจของแต่ละบุคคล แต่การให้นักเรียนฝึกทำแบบฝึกหัดหน้าชั้นเรียน ซึ่งเป็นที่ที่รวมสายตาของทุกคนที่อยู่ในชั้นเรียน ครูกลับปล่อยให้นักเรียนเผชิญสถานการณ์ตามลำพัง โดยที่ครูไม่ชี้แนะแก้ไขให้ดีขึ้น ทำให้นักเรียนซึ่งรู้สึกแย่อยู่แล้วกับการเรียน ทำให้นักเรียนคิดว่าตนเองเป็นคนด้อยความสามารถ รู้สึกต่ำต้อย ไร้ค่า กลายเป็นคนสิ้นหวังและไม่มีความหวังที่จะพัฒนาให้ดีขึ้น

ผู้สอนไม่ควรดูถูก ดำหนิติเตียนต่อสายตา ท่าทางที่แสดงความรังเกียจ ไม่ยอมรับ ไม่มองสบตา ไม่ยอมพูดด้วย และไม่ยอมรับฟังผู้เรียน และทำตัวห่างเหิน ไม่คุ้นเคย ไม่สนิทสนม และถือว่าตนเหนือกว่าศิษย์ หงุดหงิด ฉากฉาง ไม่ยอมรับไม่พอใจในผลงาน (อารี พันธ์มณี. 2546: 4)

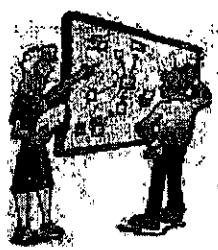

การให้การชี้แนะ เสริมแรงในขณะที่กำลังสอนเป็นสิ่งสำคัญ เพราะ

1.เป็นการกระตุ้นผู้เรียนโดยให้ทราบว่า เขาได้บรรลุเป้าหมาย

2.สร้างความพึงพอใจให้เกิดขึ้น โดยการเสริมสร้างบรรยากาศระหว่างครู-นักเรียน

3.เป็นเครื่องมือให้นักเรียนทราบว่าขณะนี้เขาทำผิดหรือทำถูก

4.เป็นการกระตุ้นให้นักเรียนแสวงหาการเสริมแรงต่อไป

นักเรียนแต่ละคนมีความต้องการ การเสริมแรงที่แตกต่างกัน บางคนต้องการรางวัลที่เป็นสิ่งของ แต่บางคนต้องการเพียงคำว่า "ถูก"หรือ "ทำต่อไปได้" (พรรณี ช. เจนจิต. 2538: 310)ครูในฐานะผู้ให้คำปรึกษา ในห้องเรียนหนึ่งๆ จะมีนักเรียนที่มีปัญหาที่ครูต้องเกี่ยวข้องอยู่ไม่มากก็น้อย ครูจึงอยู่ในฐานะที่จะให้คำปรึกษาหรือช่วยเหลือนักเรียนเหล่านั้น ครูต้องรู้สึกไวต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนต้องสามารถวินิจฉัยในเบื้องต้นได้ว่านักเรียนคนใดที่ต้องการความช่วยเหลือจากครู(ประสาท อิศรปรีดา. 2538: 18)

ดังนั้นการกระทำของครูซึ่งเป็นผู้อบรมสั่งสอน พร้อมทั้งให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเรียนและเป็นบุคคลสำคัญ เมื่อครูไม่พูดยิ่งทำให้สถานการณ์เลวร้ายและจะทำให้นักเรียนที่เรียนไม่เข้าใจอยู่แล้วเกิดความรู้สึกแย่ลง การที่ครูมองสบตาถือเป็นการให้กำลังใจ ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ แม้จะเรียนไม่เข้าใจแต่ใฝ่เรียนรู้ก็ทำให้นักเรียนไม่เบื่อ และอยากเรียนเพิ่มมากขึ้น.

เรื่องที่ 15 ครูอคติ

ตอนที่ผมเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ม. 3 ครูจะให้ความสนใจกับนักเรียนที่เรียนเก่งๆ แต่ไม่ค่อยสนใจกับนักเรียนที่ไม่ตั้งใจและเรียนไม่เก่ง ครูแบ่งห้องเรียนออกเป็นสองกลุ่ม เรียกนักเรียนกลุ่มเรียนเก่งว่า "เด็กเก่ง" เรียกกลุ่มที่เรียนไม่เก่งซึ่งผมก็อยู่ในกลุ่มนี้ด้วยว่า "เด็กขี้เกียจ" ทุกครั้งเวลาสอน ถ้ากลุ่มผมถามคำถามครูก็บอกว่าให้ไปถามกลุ่ม"เด็กเก่ง" นอกเวลา บางทีเพื่อนก็ไม่มีเวลา บางทีผมก็ลืมถามทำให้ไม่ได้คำตอบและไม่สนใจจะได้คำตอบอีก ครูไม่ค่อยสนใจกลุ่มขี้เกียจเลย ไม่เคยถาม แม้แต่จะถามว่าสงสัยตรงไหน หมดเวลาเรียนก็คือจบ บ่อยครั้งที่ผมนั่งเรียนโดยไม่ได้ความรู้อะไรเลย เหมือนมานั่งให้เวลามันผ่านไปวันๆ แค่นั้นเอง

วิเคราะห์และแก้ไข จากเหตุการณ์ข้างต้นครูจัดหรือแบ่งนักเรียนห้องเดียวกันเป็นกลุ่ม เพราะความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน นักเรียนที่เรียนอ่อนก็ไม่ได้หมายความว่าไม่ได้ตั้งใจเรียนเสมอไป การที่เรียกกลุ่มนักเรียนเรียนอ่อนว่ากลุ่มขี้เกียจนักเรียนที่ตั้งใจเรียนที่อยู่ในกลุ่มนักเรียนเรียนอ่อนอาจจะรู้สึกน้อยใจการแสดงออกของครูได้ มีผลให้นักเรียนเกิดความท้อถอยได้

ความแตกต่างทางด้านสติปัญญา หมายถึง ความสามารถทางด้านระดับไอคิว หรือเกณฑ์ภาคเชาวน์ของบุคคลแตกต่างกัน คนเราแต่ละคนย่อมมีความสามารถแตกต่างกันในเรื่องการคิด การ

กระทำ ความจำ การแก้ปัญหา ความรวดเร็วในการรับรู้ การตอบโต้สถานการณ์และการปฏิบัติตนต่อสภาพแวดล้อม ซึ่งเป็นผลมาจากระดับสติปัญญาของบุคคล นักจิตวิทยาและนักการศึกษาได้ค้นคว้าพบว่า ระดับสติปัญญาของคนแตกต่างกัน ตั้งแต่ระดับ สูง-ต่ำ ซึ่งมีผลทำให้เกิดความแตกต่างในด้านการเรียนรู้ และความสามารถของบุคคล (อารี พันธ์มณี. 2546: 39)

ลักษณะการเรียนการสอนที่ดี มีดังนี้

1. ต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
2. ต้องเน้นความต้องการของผู้เรียนเป็นหลัก
3. ต้องพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียน
4. ต้องเป็นที่น่าสนใจ ไม่ทำให้ผู้เรียนรู้สึกเบื่อหน่าย
5. ต้องดำเนินไปด้วยความเมตตากรุณาต่อผู้เรียน
6. ต้องท้าทายให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้
7. ต้องตระหนักถึงเวลาที่เหมาะสมที่ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้
8. ต้องสร้างสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง
9. ต้องสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนรู้
10. ต้องมีจุดมุ่งหมายของการสอน
11. ต้องสามารถเข้าใจผู้เรียน
12. ต้องคำนึงถึงภูมิหลังของผู้เรียน
13. ต้องไม่ยึดวิธีการใดวิธีการหนึ่งเท่านั้น
14. การเรียนการสอนที่ดีเป็นพลวัตร (Dynamic) กล่าวคือ

มีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาทั้งในด้านการจัดกิจกรรม การสร้างบรรยากาศ รูปแบบ เนื้อหาสาระ เทคนิควิธีฯลฯ

15. ต้องสอนในสิ่งที่ไม่ไกลตัวผู้เรียนมากเกินไป
16. ต้องมีการวางแผนการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ

(Kochhar , S.K. , Methods & Technigue of Teaching. อ้างในสำนักงานนโยบายและแผนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม 2542 : 24)

จัดการเรียนแบบร่วมมือระหว่างเพื่อนนักเรียน เพื่อให้ทุกคนมีบทบาทหน้าที่ของตนเอง การเรียนแบบร่วมมือระหว่างเพื่อนนักเรียน สามารถช่วยนักเรียนที่เข้าถึงยาก โดยเฉพาะนักเรียนที่คิดว่าตนเองมีความสามารถต่ำ ธรรมชาติของการเรียนแบบร่วมมือ ทำให้เกิดการช่วยเหลือกันในกลุ่มนักเรียนที่มีปัญหาจึงได้รับการช่วยเหลือจากเพื่อนในกลุ่มของตน (อรจรีย์ ณ ตะกั่วทุ่ง. 2545: 192)

ดังนั้น ครูควรจะจัดให้นักเรียนทั้ง 2 กลุ่มอยู่รวมกัน โดยมอบหมายให้ทำงานร่วมกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการเรียน ครูยังมีหน้าที่ในการสร้างบรรยากาศในการเรียน ให้กำลังใจ และคำแนะนำในการเรียนเพื่อให้นักเรียนมีความรู้สึกต้องการเรียน โดยทำให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญ ความจำเป็นและประโยชน์ที่นักเรียนได้จากการเรียน ครูต้องใส่ใจนักเรียนทุกคนอย่างเป็นธรรมและเท่าเทียม

เรื่องที่ 16 ดุยมากกว่าสอน

ตอนที่ฉันเรียนชั้น ม.4 ครูชื่นชอบการท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ ทุกครั้งในชั่วโมงเรียน ครูจะเขียนกระดานดำเป็นเรื่องที่จะเรียนในชั่วโมงนั้น พอเขียนเสร็จครูก็จะนั่งบนเก้าอี้มาหน้าห้อง และเล่าประสบการณ์ที่ได้จากการท่องเที่ยวให้นักเรียนฟัง บางครั้งครูก็จะเล่าว่าวันนี้มีเรื่องอะไรบ้างที่เกิดขึ้นกับครู รู้สึกกับเหตุการณ์ต่างๆ อย่างไรบ้าง ครูชอบ-ไม่ชอบอะไร ครูจะเล่าให้นักเรียนฟังหมด มีหลายคนที่ชอบฟัง แต่ผมไม่ชอบ *มันน่าเบื่อ* ไม่อยากสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของผมโดยการนั่งฟังประสบการณ์ของครู ผมอยากเรียนวิชาคณิตศาสตร์มากกว่า กว่าอาจารย์จะเล่าจบก็กินเวลาเกือบ 1 คาบ สุดท้ายก็ให้นักเรียนไปอ่านหนังสือเอง และให้ทำแบบฝึกหัด ***ใครจะไปทำได้)***

วิเคราะห์และแก้ไข จากเหตุการณ์ข้างต้นจะเห็นว่าครูใช้ชั้นเรียนเป็นที่ถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกของตนเอง เมื่อเจอเหตุการณ์ต่างๆ ก็จะเล่าให้นักเรียนฟัง โดยครูทำหน้าที่เป็นผู้เล่าเรื่อง นักเรียนเป็นผู้ฟัง ในแต่ละคาบเรียนนักเรียนจะไม่อาจรู้ได้ว่าตนเองจะเรียนเรื่องอะไร เพียงรู้แค่หัวข้อเท่านั้น เนื้อหาเป็นหน้าที่ของนักเรียนที่จะต้องศึกษาเอง หลังจากทราบว่าตนเองเรียนเรื่องอะไรแล้ว

นักเรียนก็จะต้องฟังครูเล่า เรื่องต่างๆ ที่ครูถ่ายทอดประสบการณ์ให้ฟังและครูไม่ ให้ความสนใจว่านักเรียนอยากที่จะฟังหรือไม่ ซึ่งเรื่องที่ครูเล่าไม่เกี่ยวกับเรื่องที่สอนเลย ทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย เพราะถือว่าฟังครูหรือไม่ฟังก็เรียนไม่รู้เรื่อง ทำข้อสอบไม่ได้อยู่ดี

การจัดการห้องเรียน(Classroom Management)เป็นสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งต่อผลสำเร็จทางการสอน ครูจะต้องเป็นนักวางแผน ว่าจะสอนอะไร อย่างไร จะจัดลำดับขั้นตอนของกิจกรรมอย่างไร จัดเตรียมประสบการณ์ หรือสภาพการณ์เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพอย่างไร จะส่งเสริมนักเรียนที่เรียนดีอยู่แล้วให้รักษาระดับผลสัมฤทธิ์ที่ดีนั้นได้อย่างไร เมื่อนักเรียนบางคนมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ครูจะดำเนินการปรับพฤติกรรมเขาอย่างไร ฯลฯ มีผลการวิจัย พบผลที่สอดคล้องกันว่า ถ้าครูจัดการชั้นเรียนได้ดีมากเพียงใด ก็จะทำให้ผลการเรียนของนักเรียนดีมากขึ้นเพียงนั้น (ประสาท อิศรปรีดา. 2547: 22) จากการทำการสอนของครูทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย ครูต้องสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน ศึกษาและแก้ไขพฤติกรรมนั้นให้ดีขึ้น ครูไม่ใช้ห้องเรียนเล่าเรื่องส่วนตัว โดยจะพูดแสดงอารมณ์ของตนเองฝ่ายเดียว จะทำให้นักเรียนรู้สึกเบื่อหน่าย เมื่อเบื่อหน่ายเพิ่มมากขึ้น ทำให้นักเรียนปรับพฤติกรรมทางลบกับการเรียน โยงไปถึงการมีเจตคติที่ไม่ดีต่อวิชาที่ครูสอนอีกทั้งยังรู้สึกไม่ดีต่อตัวครู

การวางตัวของครูจึงถือเป็นหลักการสำคัญอีกประการที่จะเป็นแรงขับ ทางการเรียนการสอนในชั้นเรียนนั้น ให้เป็นไปด้วยดี

และเกิดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพซึ่งตัวครูต้องสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน พร้อมทั้งปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับชั้นเรียน โดยครูต้องหากิจกรรมที่แปลกใหม่ เร้าความสนใจของนักเรียน เตรียมการสอนเป็นอย่างดี เพื่อส่งผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น.

เรื่องที่ 17 คิดผิดแต่ถูก

ประสบการณ์นี้เกิดเมื่อฉันสอบวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องเลขยกกำลัง มีข้อสอบอยู่สองข้อที่โจทย์คล้ายคลึงกัน ฉันใช้วิธีคิดแบบเดียวกันแต่คำตอบกลับถูก- ผิดต่างกัน

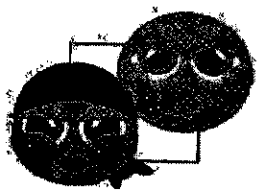

ตัวอย่างโจทย์ข้อหนึ่ง ถามว่า 4^2 คูณ 4^2 มีค่าเท่ากับเท่าใด ฉันใช้วิธีนำเลขชี้กำลังมาคูณกันและได้คำตอบตอบเท่ากับ 4^4 ครูตรวจถูกในข้อนี้ ส่วนโจทย์อีกข้อ ถามว่า 5^3 คูณ 5^4 มีค่าเท่ากับเท่าใด ฉันใช้วิธีคิดเดิม ได้คำตอบเท่ากับ 5^{12} แต่ครูตรวจผิด ทั้งๆ ที่ฉันก็ใช้วิธีคิดแบบเดียวกัน แต่ฉันก็ไม่กล้าถามครู หลังจากสอบฉันได้ไปถามวิธีคิดกับเพื่อนที่เขาทำได้ เขาบอกว่าฉันคิดผิดที่จริงฉันต้องนำเลขยกกำลังมาบวกกันถึงจะถูก และฉันก็รู้สึกไม่สบายใจเลยที่ไม่กล้าถามครูและปล่อยให้ตัวเองได้คะแนนทั้งที่ฉันมีวิธีคิดที่ผิด

วิเคราะห์และแก้ไข จากกรณีปัญหาที่นักเรียนทำโจทย์คณิตศาสตร์ด้วยวิธีที่ผิดแต่ได้คะแนน ถ้านักเรียนไม่สังเกตหรือสงสัยที่จะหาวิธีทำที่ถูกต้องก็อาจจะทำให้จำวิธีคิดที่ผิดๆ ส่งผลให้ทำโจทย์แบบเดียวกันผิดพลาดได้ โดยไม่รู้ตัว การคิดหาคำตอบของปัญหาคณิตศาสตร์ในบางข้อ มีวิธีคิดที่หลากหลายซึ่งได้คำตอบที่ถูกต้องเช่นเดียวกัน ในกรณีตัวอย่างเป็นการใช้วิธีหาคำตอบที่ผิดแต่

ได้คำตอบถูก ซึ่งเป็นปัญหาอย่างหนึ่งที่ครูจะต้องหาทางแก้ไขและต้องรอบคอบในการตรวจงานให้นักเรียน

การให้ข้อมูลป้อนกลับหลายๆ ครั้ง จำเป็นตลอดช่วงเวลาการให้เกรด จะช่วยให้นักเรียนได้รับแรงเสริมในความสำเร็จ และชี้สิ่งที่ต้องปรับปรุงแก้ไข มันช่วยให้นักเรียนรู้สึกพึงพอใจในงานที่ทำและสามารถเป็นเครื่องมือเติมพลังความพยายาม และการให้คำมั่นสัญญากับตนเองในช่วงเวลาที่ไม่พึงพอใจในงานของตน ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดสั้นๆ หลายๆ ครั้ง ดีกว่าให้ทำการสอบใหญ่ 2-3 ครั้ง เพราะจะช่วยให้นักเรียนแก้ไขความผิดพลาดของตน นักเรียนสามารถตระหนักว่า การสอบพลาด 1 ครั้ง จะไม่มีผลเสียต่อเกรดของตน การเตรียมตัวสำหรับการสอบสั้นๆ ทำได้ง่ายกว่า เนื่องจากนักเรียนต้องการข้อมูลป้อนกลับบ่อยครั้ง ให้ครูวางแผนใช้วิธีการประเมินผลหลายๆ วิธี เพื่อให้นักเรียนได้แสดงความสามารถ (อรจรีย์ ณ ตะกั่วทุ่ง. 2545: 111)

การสอนการแก้ปัญหา ในบางครั้งครูต้องใช้การชี้แนะ และนักเรียนเองก็ต้องมีความพร้อมคือ ความแม่นยำในเนื้อหา ที่เกี่ยวกับสถานการณ์การเรียนรู้ใหม่ จึงจะเกิดการเรียนรู้ การแก้ปัญหาได้วิธีการสอนแก้ปัญหามีขั้นตอนดังนี้ คือ

1. ครูควรจะบอกผู้เรียนว่า มีวัตถุประสงค์หรือมุ่งหวังให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อะไร และให้ผู้เรียนคิดวิธีการแก้ปัญหานั้น

2. ผู้สอนทดสอบว่า ผู้เรียนมีความคิดรวบยอดและหลักการที่จะใช้ในการแก้ปัญหาหรือไม่ เช่น รู้กฎ รู้สูตรต่างๆ เพียงพอและ

เข้าใจหรือไม่รู้รายละเอียดในวิชานั้นๆ รู้เนื้อหาของวิชาแจ่มแจ้งหรือไม่ และพยายามชี้แนะในสิ่งที่ผู้เรียนยังไม่เข้าใจ

3. ผู้สอนต้องกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดว่าวิธีการแก้ปัญหาต่างๆ นั้นหมายถึงว่า ให้คิดถึงความคิดรวบยอดและหลักการที่น่าจะนำมาใช้

4. หากผู้เรียนยังคงไม่เห็นหนทาง ก็อาจจะแนะกลายๆ เป็นการบอกใบ้ให้รู้แนวทางว่าจะแก้ปัญหาได้อย่างไร

5. เมื่อผู้เรียนแก้ปัญหาได้แล้ว ก็ให้ผู้เรียนแสดงและอธิบายหลักการว่า ทำไมจึงแก้ได้และคิดอย่างไร(ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2546: 148)

ดังนั้น เมื่อนักเรียนมีปัญหาไม่เข้าใจหรือเข้าใจผิด ครูต้องช่วยให้นักเรียนรู้วิธีแก้ปัญหาที่ถูกต้อง โดยอาจใช้การทดสอบย่อยหลายๆ ครั้ง นักเรียนจะได้คิดว่าการสอบพลาดเพียงครั้งหรือสองครั้งจะไม่มีผลเสียต่อตนเองมากนัก นักเรียนจะเกิดความพยายามและคิดที่จะแก้ไขความผิดพลาดของตน ครูควรแนะนำเทคนิคการจำให้แก่นักเรียน พร้อมชี้แนะแนวทางให้นักเรียนเกิดความคิดรวบยอด สามารถจดจำและวิเคราะห์วิธีการคิดที่ถูกต้องหรือผิดได้ด้วยตนเอง.

เรื่องที่ 18 เวลาน้อย

ตอนที่ผมอยู่ชั้น ม.3 ครูประจำวิชาคณิตศาสตร์ของผมชอบสอบเก็บคะแนนบ่อยครั้ง สอบทุกสัปดาห์ แต่มักจะให้เวลาสอบน้อย เช่น สอบ 30 ข้อให้เวลา 20 นาที (หนึ่งข้อครูให้ใช้เวลาไม่ถึงนาที) ผมมักคิดในใจว่าใครเขาจะไปทำทัน มันไม่ใช่ข้อสอบคิดเลขเร็วนะครับ และผมต้องคิดให้ละเอียดและรอบคอบ เพื่อให้ได้มาซึ่งความถูกต้อง ทำไปได้ไม่กี่ข้อนาฬิกาก็บอกว่าถึงเวลาส่งข้อสอบได้แล้ว ผมจะทำคะแนนได้เพียงแค่ผ่าน หรือมากกว่านิดหน่อยเท่านั้น สอบผ่านก็เหมือนกับตก เพราะคนที่สอบตกแค่สอบซ่อมหรือทำงานส่งก็จะได้คะแนนเท่าๆผม บางครั้งก็น้อยใจและหมดกำลังใจคิดว่าไม่ต้องอ่านหนังสือก่อนสอบ ถ้าสอบตกก็ทำงานส่งก็เท่ากับสอบผ่านเหมือนกัน ผมอยากขอให้ครูเพิ่มเวลาสอบอีก แต่ไม่กล้า เลยต้อง... "อดทนเก็บความ (น้อยใจ)ในใจ แล้วรอแต่วันเวลาให้มันหมุนช้าๆ แล้วเดินไปกับมัน" ผมก็อยากคิดให้มันถูกต้องและเร็ว ส่วนเวลาให้มันหมุนไปช้าๆ อย่างที่เพลงบอก ถ้าทำข้อสอบเสร็จเร็วบางที่ผมอาจจะได้เดินเคียงคู่ไปโกอินเตอร์กับทาทายัง ได้ทัน

วิเคราะห์และแก้ไข จากเหตุการณ์ข้างต้นจะเห็นว่าครูถือว่าการสอบเป็นส่วนหนึ่งส่วนเดียวที่มีความสำคัญ ซึ่งเห็นว่าใครทำได้

ก็ได้คะแนน ทำไม่ได้ก็ได้แค่ผ่าน ถือได้ว่าคนที่สอบผ่านกับคนที่ทำได้แค่พอผ่านได้คะแนนเท่ากัน จะเห็นว่านักเรียนที่ทำคะแนนได้พอผ่าน ทุกครั้งเกิดความรู้สึกท้อแท้ เพราะถือว่าถ้าตั้งใจทำข้อสอบก็ได้เพียงผ่าน มีผลเท่ากับคนที่ไม่ตั้งใจทำข้อสอบเลย ก็ได้คะแนนเท่ากัน นักเรียนมีความตั้งใจทำข้อสอบทุกครั้งแต่ในการสอบซึ่งครูให้เวลาน้อยเกินไป การทำข้อสอบของนักเรียนจะต้องใช้เวลาเพื่อที่จะคิดข้อสอบในแต่ละครั้งให้ได้คะแนนดี จะทำให้นักเรียนกดดันจากการทำข้อสอบเพื่อจะได้คะแนนดีๆ แล้วยังกดดันเรื่องเวลาในการทำข้อสอบอีกด้วย อีกปัญหาที่เป็นต้นเหตุคือเวลาในการทำข้อสอบ นักเรียนในเหตุการณ์ต้องใช้เวลาในการทำข้อสอบมากขึ้นจากเดิม และจะทำข้อสอบได้คะแนนดีถ้าใช้เวลาที่เหมาะสมในการทำข้อสอบ

การทดสอบบ่อยครั้ง คะแนนจากการสอบจะเป็นสิ่งจูงใจ มีความหมายต่อนักเรียนอย่างมาก เพราะอาจหมายถึงการเลื่อนชั้น การสำเร็จการศึกษา การได้รับประกาศนียบัตร การศึกษาต่อในสถานศึกษาที่สูงขึ้นไป ตลอดจนการประกอบอาชีพ การทดสอบจึงเป็นแรงจูงใจให้นักเรียนสนใจการเรียนมากขึ้นการทดสอบบ่อยครั้งจะช่วยกระตุ้นให้นักเรียนสนใจการเรียนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ทำให้นักเรียนตื่นตัวในการเรียน สนใจ เอาใจใส่จริงจังมากขึ้น และส่งผลดีต่อนักเรียนอีกด้วย (อารี พันธ์มณี. 2546: 288)

คุณภาพการสอนของครู คุณภาพการสอนของครูจะเป็นตัวกำหนดผลการเรียนของนักเรียน แต่ทั้งนี้ก็ต้องมาจากตัวนักเรียน

เองด้วย ถ้านักเรียนมีความมานะอดทน ขยันหมั่นเพียร มีเจตคติที่ดีต่อวิชาเรียน ต่อโรงเรียนรวมทั้งครูผู้สอนมีประสิทธิภาพด้วยแล้ว ทั้งครูสอนดีและนักเรียนเรียนดี ย่อมเกิดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนดีตามไปด้วยดังนั้นพฤติกรรมการสอนของครูจึงต้องมีส่วนช่วย ดังนี้

1.การชี้แนะ(Cues) หมายถึงการบอกจุดมุ่งหมายของการเรียนและการสอน พร้อมทั้งกิจกรรมและงานที่จะต้องปฏิบัติตลอดภาคเรียนให้นักเรียนทราบอย่างชัดเจน

2.การมีส่วนร่วม(Paticipation) หมายถึงการให้โอกาสแก่นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนตามความเหมาะสม

3.การเสริมแรง(Reinforcement) หมายถึงการชมเชย การตำหนิและการให้รางวัลแก่นักเรียนตามความเหมาะสม

4.การให้ข้อมูลป้อนกลับและการแก้ข้อบกพร่อง(Feed back-Corrective) มีการมอบหมายงานให้นักเรียนทำ เช่น ทำแบบฝึกหัด การบ้าน จัดบอร์ด ทำรายงาน เป็นต้น ครูจะต้องตรวจและส่งคืนให้นักเรียนได้ทราบ และดำเนินการแก้ไข ในข้อบกพร่องต่างๆ ตลอดจนแจ้งวัตถุประสงค์ของการเรียนให้ผ่าน และวัตถุประสงค์ที่ไม่ผ่าน เพื่อให้นักเรียนเตรียมสอบแก้ตัวใหม่ (มาลี จุฑา. 2542: 98)

การจัดการสอบของครู ครูควรแจ้งวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนแก่นักเรียนให้เข้าใจตรงกันทุกคน และการเรียนต้องให้นักเรียนมีส่วนร่วม จะเห็นว่านักเรียนไม่กล้าที่จะบอกครูให้ทราบว่าเวลาในการ

สอบไม่เพียงพอ ซึ่งการเรียนการสอน นักเรียนกับครูจะต้องมีส่วนร่วมตกลงกันว่าการจัดการเรียนหรือกิจกรรมอื่นๆ ในการเรียนนั้นมีความเหมาะสมกับตัวนักเรียนและครูเองด้วย เพื่อทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผลตามวัตถุประสงค์.

เรื่องที่ 19 คุณครูขี้งอน

เรื่องนี้เกิดขึ้นสมัยฉันอยู่ ม.4 ครูสอนคณิตศาสตร์ท่านสอนเก่งมาก แต่เวลาสอนนั้น ครูไม่ชอบให้คุยกันหรือทำกิจกรรมอื่นๆ นอกเนื้อหาที่สอน ทุกครั้งฉันจะนั่งเรียนด้านหน้าของห้อง ในขณะที่ครูสอน มีเพื่อน 3-4 คนคุยและหยอกล้อกันในห้องเรียนแล้วพวกเขาทำกล่องดินสอตกลงกระทบกับพื้นห้องเสียงดังอย่างมาก ครูหันมาก็โกรธมากและเดินออกไปนอกห้องทันที ทั้งสัปดาห์ เราไม่ได้เรียนคณิตศาสตร์เลย มีนักเรียนหลายคนดีใจที่ครูไม่มาสอนเลย แต่สำหรับฉัน ฉันอยากเรียนมากกว่า

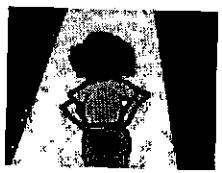

วิเคราะห์และแก้ไข จากเหตุการณ์ครูท่านนี้เป็นครูที่นักเรียนชื่นชมยกย่อง สอนเก่ง สอนเข้าใจ แต่เนื่องด้วยนิสัยส่วนตัวของครู ซึ่งเป็นคนที่ใจร้อน ขี้หงุดหงิด และถ้านักเรียนแสดงอาการของการไม่ตั้งใจเรียน ครูก็จะไม่ให้ความสนใจ และครูก็จะปล่อยให้ชั้นเรียนเป็นอย่างนั้นต่อไป โดยครูจะไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวหรือจะจัดการให้เป็นอย่างที่ควรจะเป็นที่ครูควรทำ แต่ครูกลับแสดงพฤติกรรมของการงอนไม่สนใจใยดีนักเรียนทั้งชั้น แม้กระทั่งคนที่ไม่ได้เป็นสาเหตุของเหตุการณ์ก็ต้องมารับผลของการงอนของครูคน

นี้ จากการที่นักเรียนที่มีความตั้งใจที่จะเรียนพอเจอเหตุการณ์นี้ ก็ทำให้เกิดความเบื่อหน่ายไม่ว่าจะตั้งใจเรียนแค่ไหน

ดังนั้นการเตือนนักเรียนให้รู้ว่าตัวเองกำลังรบกวนเพื่อนร่วมชั้น เป็นหน้าที่ของครูที่จะทำให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องและทำให้นักเรียนที่คุยกลับมาสนใจบทเรียนให้ได้ แต่การที่ครูมีพฤติกรรมที่แสดงการโกรธหรือโมโห ครูอาจเห็นว่าเป็นการลงโทษ โดยที่ครูไม่พูดอะไรเลย การที่ครูคิดว่าเป็นการลงโทษแต่อาจทำให้นักเรียนคิดว่าเป็นการให้รางวัลของครูได้ และการกระทำเช่นนี้จะไม่เกิดผลดีกับนักเรียนเลย

ในการเรียนในชั้นเรียนชั้นหนึ่งๆ ไม่ว่าจะมีนักเรียนแค่ 3-4 คนที่คุยกันในชั้นเรียนนั้นเท่านั้น แต่มีนักเรียนหลายคนที่กำลังเรียนและตั้งใจเรียน เมื่อครูโกรธคนที่คุยและครูอยากลงโทษคนที่คุย ครูควรระวังและควรคิดให้รอบคอบ ก่อนที่จะทำการลงโทษหรือการให้รางวัล ในแต่ละครั้งนั้นถ้าจะให้ดีและเกิดผลดีที่สุด เหมาะสมที่สุด ควรคิดให้เกิดผลดีกับนักเรียนทุกคน ไม่ควรทำให้การเรียนการสอนชะงัก ควรให้มีการเรียนการสอนต่อไป โดยครูต้องจัดการชั้นเรียนให้เกิดความเรียบร้อยให้ดีและเร็วที่สุด.

เรื่องที่ 20 สายเกินไป

ตอนนั้นผมเรียนอยู่ชั้น ม. 2 ผมเป็นนักเรียนที่มีบุคลิกไม่ค่อยเรียบร้อยเท่าไหร่ เรียนไม่ค่อยเก่ง ผมก็ไม่รู้เหมือนกันว่าทำไมถึงเป็นอย่างนั้น ทั้งที่เวลาว่างผมก็จะทำการบ้านและอ่านหนังสือทุกครั้ง ถ้าผมทำได้ผมก็อยากจะทำไปเรื่อยๆ แต่ถ้าผมทำไม่ได้ คิดไม่ได้ ก็ไม่อยากทำ เป็นอย่างนี้เรื่อยมา ซึ่งเป็นที่มาของ "ไอ้ดำหลังห้อง" (ผมเองครับ) ทั้งที่จริงแล้วจะเรียกว่าดำก็ไม่ถูกเสมอหรอกครับ เพราะว่าผมนั้นเกิดมาเข้ม (แต่ไม่คม) แล้วเป็นแบบเข้มข้นซะด้วย และยิ่งโตขึ้นเท่าไรความเข้มและข้นในตัวผมก็ไม่เคยลดลงสักที

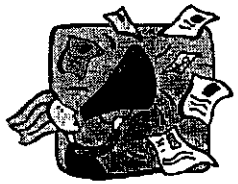

ที่มาของ "ไอ้ดำหลัง" มีอยู่ว่าวันหนึ่ง (ที่ห้องเรียน) ในคาบเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ครูกำลังจะขึ้นบทเรียนเรื่องใหม่ ซึ่งบทเรียนเรื่องก่อนนั้นครูสอนเสร็จเมื่อวานและให้แบบฝึกหัดไปทำเป็นการบ้าน แต่ผมคิดไม่ออก ทำก็ไม่ได้ ในวันนี้ผมจึงถามครู รู้ไหมครับว่าครูพูดอย่างไรกับผม ครูบอกว่า "การบ้านของเมื่อวานมาถามอะไรตอนนี้ คนอื่นเขาจะเรียนเรื่องใหม่กันแล้ว ช้าจริงๆ" แล้วครูก็ให้ผมไปนั่งข้างหลัง เพื่อที่เพื่อนข้างหน้าจะได้มีสมาธิเรียนเรื่องต่อไป มา เพราะไอ้ดำคนนี้ถามขึ้นมากลางคันทุกทีเลย รู้ตัวอีกทีผมก็กลายเป็น "ไอ้ดำหลังห้อง" ไปเป็นที่เรียบร้อยแล้วครับ

วิเคราะห์และแก้ไข จากเหตุการณ์ข้างต้นครูใช้วิธีการโยนปัญหาให้พ้นตัว และถือว่าในการถามการบ้านข้อที่สงสัยเป็นการถ่วงการเรียนของนักเรียนคนอื่น นอกจากนั้นยังพยายามล้มเลิกความตั้งใจของนักเรียนที่มาถามการบ้าน โดยการไล่ไปนั่งข้างหลังเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับชั้นเรียน และอำนวยความสะดวกให้กับครูผู้สอนที่ไม่มีเสียงแทรกถามในขณะที่ครูสอน

การบ้าน หมายถึง งานที่ครูผู้สอนมีจุดมุ่งหมายที่จะมอบหมายให้นักเรียนนำไปทำในเวลาที่นอกเหนือจากชั่วโมงเรียน การบ้านนั้นเป็นกลยุทธ์หนึ่งในการจัดการเรียนรู้ ที่ได้รับอิทธิพลจากหลายๆปัจจัย ไม่ว่าจะเป็นการที่ผู้สอนจะสามารถกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ว่าผู้เรียนจะได้รับอะไรจากการบ้าน อีกทั้งยังสามารถวางโครงสร้างของการบ้าน การกำหนดภาระงานเพื่อมอบหมายให้ผู้เรียนปฏิบัติรวมทั้งการกำกับดูแลในหลายรูปแบบ ในขณะที่บทบาทหลักจะตกเป็นของผู้เรียน ว่าจะมีความรอบคอบในการวางแผนการทำงานให้เสร็จสมบูรณ์อย่างไร และเมื่อใด (Harris Cooper. 2545: 4) เมื่อเกิดปัญหาหรือข้อสงสัยในการบ้านที่ได้รับมอบหมาย ครูเองก็ควรเป็นคนให้ความกระจ่างหรือแนะแนวทางในการคิด และพยายามที่จะทำความเข้าใจต่อไป หากครูให้วิธีการแก้หน้ามากกว่าแก้ปัญหาสิ่งที่ตามมาคือนักเรียนจะคิดว่าการถามการบ้านครูนั้นจะต้องแลกมาด้วยถ้อยคำที่รุนแรง จนนักเรียนจะลืมในสิ่งที่ตนสงสัยแต่กลับมารู้สึกอคติต่อการบ้าน ต่อครู รวมไปถึงการอคติต่อเนื้อหาที่ไม่เข้าใจ ยุ่งยาก และนำไปสู่การมีเจตคติที่ไม่ดี

ต่อวิชาเรียนและรู้สึกว่าการพยายามคิดและพยายามทำการบ้านนั้น หากเกิดข้อสงสัยก็จะปล่อยทิ้งไว้หรือไปลอกจากของเพื่อนๆ เพื่อให้ได้ส่ง โดยไม่สนใจว่าจะเข้าใจบทเรียนนั้น หรือขอเพียงแต่มีการบ้านส่งก็พอ เพราะฉะนั้นครูจึงควรใช้คำพูดที่สุภาพปลอบโยนและให้กำลังใจ เพื่อให้นักเรียนนั้นรู้สึกว่าตนยังมีหวังและต้องทำได้หรือแนะแนวทางสั้นๆ เพื่อให้เขาคิดต่อไป หากไม่มีเวลาในชั้นเรียนอาจจะให้นักเรียนไปพบในเวลาว่าง โดยที่เปิดโอกาสให้เขาได้ถามข้อสงสัยบ้าง แทนที่จะไล่เขาไปให้ไกลหูไกลตา

ดังนั้นครูควรให้ความสนใจกับการให้การบ้านกับนักเรียน ไม่ว่าจะเป็นปริมาณของการบ้าน กำหนดวันส่งว่านักเรียนจะสามารถทำได้ทันหรือไม่ และเมื่อเกิดปัญหาครูควรทำให้นักเรียนรู้สึกว่าเขาไม่ต้องจมอยู่กับกองการบ้านเพียงคนเดียวเขายังสามารถมาขอคำแนะนำจากครูเพื่อที่จะทำให้เขาบรรลุในงานและกระตุ้นให้เขาอยากที่จะใฝ่รู้และทำให้ตนเข้าใจได้มากขึ้น นักเรียนส่วนใหญ่อยากเป็นคนเก่ง เรียนเก่ง หากเขาเกิดเจตคติที่ดีในการเรียน ในเนื้อหาวิชา รู้สึกว่าตนเองก็ทำได้ การเรียนการสอนก็จะดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพขึ้นได้.

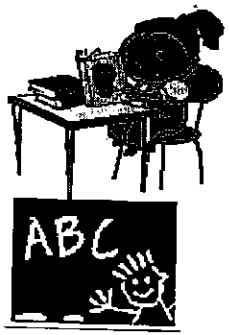

เรื่องที่ 21 เข้าใจแล้วยกมือ

ตอนฉันเรียนอยู่ชั้น ม. ปลาย เป็นนักเรียนที่เรียนในระดับปานกลาง แต่ไม่เคยโดดเรียน ไม่เคยแม้แต่จะคุยและเล่นในห้องเรียน เพราะสงสารครูที่เข้ามาสอนแล้วต้องตะเบ็งเสียงแข่งกับนักเรียนทั้งห้อง การเรียนการสอนของห้องฉันเป็นแบบง่ายๆ ครูเพียงแต่ถือหนังสือไว้มือหนึ่งและอีกมือหนึ่งก็เขียนทุกอย่างในหนังสือลงบนกระดาน แล้วก็พูดกับพวกเราประมาณ 2-3 ประโยค จากนั้นก็ถามว่า **"ใครเข้าใจแล้วยกมือขึ้น"** ก็จะมีนักเรียนที่แขนติดสปริงได้ยินคำว่า "ยกมือ" จะต้องยกทุกที ทั้งๆ ที่ยังไม่รู้ว่ายกทำไม ฉันอยากให้ครูถามบ้างจังว่า **"ใครไม่เข้าใจยกมือขึ้น"** ฉันคิดว่า ถ้ารวมกับพวกที่แขนติดสปริงคงจะมีนักเรียนยกมือมากกว่า อย่างน้อยก็บวกฉันเพิ่มเข้าไปอีกหนึ่ง และเผื่อครูอธิบายฉันอาจจะเข้าใจก็ได้ แล้วคราวหน้าถ้าครูถามว่า **"ใครเข้าใจแล้วยกมือขึ้น"** ฉันจะได้ยกมือกับเขาบ้าง

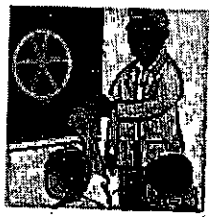

วิเคราะห์และแก้ไข จากเหตุการณ์ข้างต้นจะเห็นว่าทางเลือกที่นักเรียนมีนั้น มีน้อยนิดโดยที่ครูพยามที่จะทำหน้าที่ครูให้ครบถ้วนแต่ไม่สมบูรณ์ โดยถ้าเป็นดารานักแสดงก็อาจจะใช้คำว่ากระแสตอบรับ หรือบางรายการในโทรทัศน์ที่พิธีกรจะพูดในช่วงปิดรายการว่า

"ท่านผู้ชมสามารถเขียนจดหมายมาติชมรายการได้ที่....." แต่คนส่วนใหญ่นั้นแน่นอนว่าจะชอบคำชมมากกว่าคำติ และครูท่านนี้ก็เป็นอีกท่านหนึ่งที่ต้องการทราบกระแสตอบรับจากนักเรียน โดยการถามว่าใครเข้าใจให้ยกมือ และมองในภาพรวมว่าหากมีคนยกเป็นจำนวนที่มากกว่าคนที่ไม่ยกก็ถือได้ว่าทุกคนเข้าใจกันหมดแล้ว ซึ่งแน่นอนว่ามันไม่จริงเลย ยังไงก็ต้องมีคนที่ไม่เข้าใจ ทักษะการแสวงหาความรู้ เป็นสมรรถภาพที่เกี่ยวข้องกับการหาความรู้ บันทึกข้อมูล สังเคราะห์ข้อมูล จำและใช้ข้อมูล นักเรียนที่มีปัญหาอาจไม่ได้มีการพัฒนาทักษะการแสวงหาความรู้ เนื่องมาจากปัญหาด้านวิชาการ นอกจากครูต้องสอนเนื้อหาตามหลักสูตรแล้ว ยังต้องสอนทักษะแสวงหาความรู้ โดยให้นักเรียนที่มีปัญหาคุยกับเพื่อน ที่มีนิสัยการเรียนที่ดี หรือให้ทำงานร่วมกันเพื่อจะได้มีทักษะที่ดีอย่างเพื่อน นักเรียนบางคนอาจไม่อยากทำงานร่วมกับเพื่อน ครูอาจใช้การแบ่งกลุ่มให้ทำงานแบบร่วมมือแทน (อรจรีย์ ณ ตะกั่วทุ่ง. 2545:182)

ในความเป็นครูที่มีจิตวิญญาณจะต้องให้ความสนใจในเรื่องการเรียน เพราะครูเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ ถ้าผู้ถ่ายทอดความรู้ไม่ดี ผู้รับก็จะไม่ได้ประโยชน์จากความรู้ที่ถ่ายทอดนั้น ดังนั้นในการสำรวจความเข้าใจของผู้เรียน แค่เพียงถามผู้เรียนว่าเข้าใจไหม ไม่เพียงพอ ครูยังจะต้องถามอีกว่ามีนักเรียนคนไหนยังไม่เข้าใจ ถ้าไม่เข้าใจมีข้อสงสัยตรงไหนอย่างไร เพื่อที่ครูจะได้ให้ความกระจ่างกับนักเรียนในข้อสงสัยนั้น อันจะส่งผลให้การเรียนรู้ของนักเรียนไม่

ติดขัดและมีความต่อเนื่องในการเรียนซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นมากสำหรับการเรียน

เรื่องที่ 22 ลายมือเป็นเหตุ

วิชาคณิตศาสตร์เป็นวิชาที่ผมชอบในระดับหนึ่งเพราะผมเป็นคนที่ชอบทำอะไรรวดเร็วไม่ชอบอะไรที่ช้าและประณีต โดยเฉพาะลายมือของผมนั้นไก่เขี่ยยังสวยกว่าเลยด้วยซ้ำ ตอนนั้นผมเรียนอยู่ชั้น ม.1 ผมทำการบ้านคณิตศาสตร์ 10 ข้อใหญ่ 12 ข้อย่อยในเวลาไม่ถึงครึ่งชั่วโมงเพราะมันเป็นอะไรที่ง่ายมากๆ พอเสร็จผมก็ทำการบ้านวิชาอื่นต่อแล้วก็เข้านอนตามปกติ

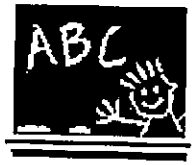

วันนั้นเป็นวันที่มาโรงเรียนเช้ามากและเพื่อนๆ ก็ถามว่าการบ้านเสร็จหรือยังผมก็ตอบไปตามความเป็นจริงว่าเสร็จแล้ว เท่านั้นแหละครับ เพื่อนๆ ของผมทำการก๊อปปี้ทุกความคิดของผมลงสมุดของแต่ละคน ทุกคนทำด้วยความประณีตเป็นระเบียบเรียบร้อยที่หาไม่ได้จากต้นฉบับ ผมต้องนั่งคอยกำกับและบอกตรงที่เพื่อนๆ อ่านไม่ออก ทุกคนเสร็จทันก่อนเสียงสัญญาณที่เมื่อได้ยินแล้วทุกคนต้องเตรียมตัวเพื่อแสดงถึงความรัก ความสามัคคีของคนในชาติ และวันนี้ผมภูมิใจที่ได้ช่วยเหลือเพื่อนๆ ที่ทำการบ้านไม่ได้ แล้วเราก็นำการบ้านไปส่งที่โต๊ะครูทันเวลาก่อนเข้าแถวโดยพร้อมเพรียง

ที่ห้องเรียนชั่วโมงเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ครูก็คืนสมุดการบ้านให้พวกเรา สิ่งที่ผมคาดไม่ถึงคือรอยกากบาทใหญ่มากด้วยปากกาสีแดงในสมุดการบ้านของผมและมีเลข 0 อยู่ข้างๆ พร้อมกับ

ข้อความบอกว่ากรุณาลอกการบ้านด้วยลายมือที่ดีกว่านี้ในขณะที่เพื่อนๆ ที่ลอกผมได้คะแนนเต็มหมด ผมงงและสงสัยมาก เพื่อนๆ ก็รู้สึกเช่นเดียวกัน ทันใดนั้นครูก็พูดกับพวกเราทุกคนในห้องว่า "ใครที่ลอกการบ้านครูรู้นะ หวังว่าครั้งหน้าจะไม่มีใครลอกงานแบบไก่เขี่ยเรียกพี่มาส่งอีก ครูขี้เกียจจินตนาการ" ผมพยายามแก้ตัวแต่ก็ไร้ประโยชน์ ผมหน้าชืดและสุดจะสับสน การบ้านที่ผมทำมาด้วยความภาคภูมิใจไร้ค่าไปแล้ว หลังจากวันนั้นผมก็เอาเวลาในตอนเช้าเป็นเวลาลอกการบ้านเพื่อนด้วยลายมือที่ดีขึ้น จากนั้นก็ไม่ปรากฏกากบาทสีแดงอีกเลย ผมจึงรู้แล้วว่าตั้งใจลอกให้สวยดีกว่าตั้งใจทำให้ถูกเสียอีก

วิเคราะห์และแก้ไข จากเหตุการณ์จะเห็นว่านักเรียนชอบเรียนวิชาคณิตศาสตร์เป็นทุนเดิมอยู่แล้วจึงทำให้นักเรียนทำงานที่ครูได้มอบหมายได้ แต่เนื่องด้วยนักเรียนคนนี้มีลายมือที่ไม่สวยเขียนอ่านไม่ออก ซึ่งการที่มีลายมือไม่สวยนี่เอง เป็นประเด็นให้ครูคณิตศาสตร์ท่านนี้ต้องกากบาทสมุดการบ้านและให้คะแนน 0 พร้อมด้วยการตราหน้านักเรียนคนนี้ว่าเป็นคนที่ลอกการบ้านเพื่อนจากการตัดสิน โดยครูคิดเอาว่าเขาลอกการบ้านเพื่อนด้วยลายมือที่ห่วยมากๆ และให้เขาลอกเพื่อนด้วยลายมือที่ดีและสวยกว่านี้ จากเหตุการณ์นี้จึงทำให้นักเรียนคนนี้ เปลี่ยนจากคนที่เป็นคนทำการบ้านเองกลายเป็นคนลอก

การบ้านเพื่อนแทน ด้วยเหตุที่ครูบอกว่าให้ลอกการบ้านด้วยลายมือที่สวยกว่านี้

โดยปกติแล้ว คุณประโยชน์จากการบ้านนี้ มิได้เกิดจากการทำการบ้านตามที่ได้รับหมอบหมายเพียงชิ้นเดียวหรือเพียงวิชาเดียว หากแต่เกิดจากการทำงานที่ได้รับหมอบหมายทุกชิ้นได้เสร็จสมบูรณ์ ได้แสดงความคิดสร้างสรรค์ และมีโอกาสได้แสดงศักยภาพหรือความสามารถของตนเองด้วยผลกระทบในระยะยาวที่จะเกิดขึ้น จะมิใช่สิ่งที่บ่งบอกว่าผู้เรียนจะสามารถประสบความสำเร็จในการเข้าเรียนต่อสถานศึกษาที่มีชื่อเสียงแต่อย่างใด หากเป็นสิ่งหนึ่งที่มีส่วนช่วยสนับสนุนผู้เรียน ให้สามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น สำหรับความคาดหวังจากผลกระทบของการบ้านที่มีต่อผู้เรียนในระยะยาว ได้แก่

(ก) สนับสนุนให้ผู้เรียนมีความต้องการที่จะใฝ่รู้อยู่เสมอ

(ข) ทำให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อโรงเรียน

(ค) ทำให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมและทักษะในการเรียนที่ดียิ่งขึ้น

(ง) ทำให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีงาม

นอกเหนือจากส่วนที่สัมพันธ์กับการศึกษาของผู้เรียนแล้ว การบ้านยังได้ช่วยเสริมบุคลิกภาพที่ดีต่อนักเรียนอีกด้วย เพราะการบ้านจะทำให้ผู้เรียนสามารถทำงานได้เสร็จสมบูรณ์ โดยที่มิต้องอยู่ภายใต้การควบคุมของผู้ใด รวมถึงไม่ต้องทำภายในเวลาชั่วโมงเรียนอันมีจำกัด การศึกษาด้วยตนเองที่บ้าน จึงนับได้ว่าผู้เรียนจะต้อง

มีความมุ่งมั่นและวินัยในตนเอง สามารถจัดตารางเวลาของตนได้ และที่สำคัญ คือ สามารถที่จะแก้ไขปัญหาและตัดสินใจได้อย่างละเอียดรอบคอบ ซึ่งจะส่งผลต่อ คุณภาพ จริยธรรม และค่านิยมของนักเรียน จากทักษะที่กล่าวมานี้ เป็นสิ่งหนึ่งที่ส่งผลไปยังสิ่งที่มิได้อยู่ในวิชาความรู้ แต่มีที่มาจากสิ่งที่เป็นวิชาการ (ณัฐพงศ์ เกศมาริษ. 2545: 22) การกระทำของครูเป็นการเปลี่ยนพฤติกรรมของนักเรียนได้ทันที จากการที่นักเรียนภาคภูมิใจที่เป็นคนทำงานด้วยตัวเอง กลับกลายมาเป็นคนลอกการบ้านแล้วภาคภูมิใจแทน กับลายมือที่สวยขึ้น

ดังนั้นการที่ครูให้การบ้านนักเรียนครูต้องตระหนักและคิดอยู่เสมอว่าจุดประสงค์ที่ครูให้การบ้านนักเรียนเพื่ออะไร ซึ่งเหตุผลส่วนใหญ่ที่ครูสั่งให้นักเรียนทำการบ้านเพื่อที่จะเป็นการทบทวนความรู้ของนักเรียนในเรื่องที่เรียนไปแล้ว หรือด้วยเหตุผลที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้น ครูควรเป็นผู้บอกนักเรียนให้ทำการบ้านด้วยตัวของนักเรียนเองไม่ใช่ส่งเสริมให้นักเรียนลอกการบ้านเพื่อนมาส่งและใช่ว่านักเรียนที่มีลายมือไม่สวยจะต้องทำการบ้านไม่ได้ ครูจะต้องมีวิธีตรวจสอบที่ดีกว่านี้ อาจจะใช้คำถามหรือแบบทดสอบย่อยเพื่อวัดความเข้าใจ ไม่ควรดูเพียงแต่ลักษณะภายนอกเพียงอย่างเดียว.

เรื่องที่ 23 ปากดีนัก

กลุ่มของพวกเราเป็นกลุ่มใหญ่ที่ค่อนข้างเกเร แต่พวกเราก็ไม่เคยคิดที่จะทิ้งเรื่องเรียนและไม่ยกพวกตีกันแน่นอน เพราะเราไม่ใช่แก๊งอันธพาล ผมมีความสุขที่ได้อยู่กับเพื่อนๆและได้พูดคุยกันสนุกสนาน ทุกครั้งที่เราเข้าเรียนเราจะนั่งแถวข้างหลังเพราะพวกเราค่อนข้างตัวสูง ถ้านั่งข้างหน้าก็จะบังผู้หญิง ผมเป็นคนที่เรียนเก่งที่สุดในกลุ่มก็ว่าได้ และไม่มีวันไหนที่กลุ่มพวกเราจะไม่ถูกคุณครูดุและลงโทษ ดูเหมือนว่าวันนั้นจะเป็นเหตุการณ์ที่ปกติในขณะที่ครูสอน เราเหลือบไปเห็น บนกระดาน เพื่อนผมในกลุ่มคนหนึ่งจึงพูดขึ้นมาว่า "ครูเขียนอะไรผิดหรือเปล่าครับ" แล้วพวกเราในกลุ่มก็พากันหัวเราะ (ขำมากๆ) ครูก็ตอบกลับมาว่า "ผิดตรงไหนไม่ทราบ ถ้าพวกเธอไม่อยากเรียนก็อย่าก่อกวนดีกว่า" ผมจึงพูดขึ้นว่า "บทนี้เราเรียนเรื่อง ภาคตัดกรวย นะครับ แต่ทำไมอาจารย์จึงเขียนว่า ภาคตัด_ รวย หละครับ" เพื่อนๆในห้องเงียบทั้งหมด ผมสังเกตว่าตอนนี้ครูหน้าแดงผิดปกติ บรรดาเพื่อนในกลุ่มก้มหน้ากันหมด ในขณะที่ผมยังยืนมองหน้าครูอยู่ แล้วครูก็พูดว่า "เธอไปที่ห้องครูใหญ่เดียวนี้" แล้วผมก็ถูกพักการเรียน ด้วยเหตุผลที่พูดไม่สุภาพ ล้อเลียนครูและอีกมากมาย ซึ่งผมก็ไม่รู้ว่ามาจากไหน ไม่เข้าใจว่า แค่ผมบอกครูแค่นี้ ผมต้องถูกพักการเรียนด้วยหรือ แต่ก็ดีนะผมจะได้ไม่ต้องไปโรงเรียน จะได้มีเวลาฝึก ใช้สติไตร่ตรอง และสรรหาคำพูดที่จะออกจากปากของผมให้มันดีขึ้น

วิเคราะห์และแก้ไข จากเหตุการณ์ข้างต้นนักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ก้าวร้าว คือ การที่นักเรียนดึกดะนอง ในการใช้คำพูด นักเรียนเห็นครูคิดผิดหรือเขียนผิด มีสิทธิ์จะทวงถามเพื่อให้ได้ความรู้ที่ถูกต้องได้ แต่ก็ควรใช้คำพูดหรือการถามที่ถูกต้อง การที่นักเรียน ไม่ให้ความเคารพกับครู อาจจะมีหลายสาเหตุ เช่น สุขภาพจิต ปัญหาครอบครัว การอบรมเลี้ยงดู คุณธรรมจริยธรรม เป็นต้น

สุขภาพจิตเป็นเรื่องสำคัญพอๆ กับสุขภาพกาย คนที่มีสุขภาพจิตดีจัดเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีค่าแก่สังคม เพราะสุขภาพจิตส่งผลต่อการดำเนินชีวิตในทุกด้าน ทั้งทางด้านร่างกาย อาชีพ ครอบครัว เพื่อน การศึกษา เป็นต้น (อารี พันธ์มณี. 2546: 299)

จริยธรรม หมายถึง ความประพฤติและการแสดงออกที่ดีงาม มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีน้ำใจ และช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์

มนุษย์ไม่ได้เกิดมาพร้อมกับรู้ว่าอะไรดีอะไรไม่ดี อะไรถูกอะไรผิด หากมาเรียนรู้จากสังคมที่แวดล้อมอยู่ นับตั้งแต่คลอดออกมาจากครรภ์มารดา นักเรียนก็เริ่มเรียนรู้ทีละเล็กละน้อยตามกำลังสติปัญญา และลำดับขั้นความเจริญเติบโตและวุฒิภาวะ ความถูกผิด ความดีเลว เป็นเรื่องของจริยธรรม ฉะนั้น พัฒนาการทางจริยธรรม จึงขึ้นอยู่กับอิทธิพลของสังคมมากกว่าพันธุกรรม นักทฤษฎีพัฒนาการทางสังคมหลายท่านเชื่อว่า การพัฒนาทางจริยธรรมจะเกิดขึ้นในช่วงแรกของชีวิต คือ

ช่วงสิบปีแรก และจะฝังรากลึกยากแก่การเปลี่ยนแปลงในช่วงหลังๆ ของชีวิต การส่งเสริมพัฒนาทางจริยธรรมเป็นเรื่องที่ยาก แต่ถ้าหากรู้ถึงธรรมชาติของมนุษย์และส่งเสริมอย่างถูกต้องและจริงจังตั้งแต่วัยนักเรียนเรื่อยไปจะช่วยให้การพัฒนาจริยธรรมสัมฤทธิ์ผล (มาลี จุฑา. 2542: 263)

การศึกษาวิชาจิตวิทยาเพื่อช่วยให้เข้าใจพัฒนาการของมนุษย์และพฤติกรรมของมนุษย์ การจะเป็นครูที่ดีได้ สิ่งสำคัญประการแรกคือครูจะต้องรักนักเรียนและเข้าใจนักเรียน ประการที่สองคือครูควรจะทราบถึงวิธีการส่งเสริมให้นักเรียนได้รับการพัฒนาทุกๆ ด้าน ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา สังคม และอารมณ์ ตลอดจนคุณธรรมและจริยธรรม สำหรับวิธีการที่จะเข้าใจนักเรียนของท่านนั้น อาจทำได้หลายวิธี อย่างไรก็ตามก่อนที่ท่านจะทราบวิธีการดังกล่าว ควรได้ทำความเข้าใจพื้นฐานทางจิตวิทยา การจะเข้าใจพัฒนาการและพฤติกรรมของนักเรียนนั้น จะต้องยอมรับในหลักการทางจิตวิทยาพื้นฐาน ดังนี้ 1. ยอมรับว่าพฤติกรรมทุกอย่างย่อมมีสาเหตุ 2. เข้าใจถึงสาเหตุต่างๆ ที่ทำให้เกิดพฤติกรรม 3. รู้จักแปลความหมายของพฤติกรรม 4. ในการสังเกตการทดลองและการทดสอบ ครูจะต้องวางตัวเป็นกลาง 5. ทราบสาเหตุที่ทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนไม่สมบูรณ์ (มาลี จุฑา. 2542: 27)

เนื่องจากมีนักเรียนที่มีปัญหาหลากหลายแบบ ครูต้องใช้กลยุทธ์ที่แตกต่างกัน นอกจากนี้นักเรียนแต่ละคนก็มีบุคลิกลักษณะต่างกัน มีประวัติการเรียนต่างกัน ครูจึงต้องวางแผนที่จะจัดการกับ

นักเรียนอย่างเหมาะสมที่สุด ครูต้องสร้างความใกล้ชิดกับผู้ปกครองให้เร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ ก่อนที่ปัญหาของนักเรียนจะเกิดขึ้น ขณะที่ครูวางแผนการจัดการกับนักเรียน ผู้ปกครองสามารถให้ข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนที่มีปัญหา หรือให้มีส่วนในการวางแผนด้วย ถ้ามีการใช้วิธีการปรับพฤติกรรม ควรให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมมือด้วยนักแนะแนว นักจิตวิทยา ครูสำหรับการศึกษาพิเศษ หรือบุคลากรอื่นในโรงเรียนสามารถให้คำปรึกษาแก่ครูได้ (อรจรีย์ ณ ตะกั่วทุ่ง. 2545: 193)

ดังนั้นนักเรียนที่แสดงพฤติกรรมพูดจาไม่สุภาพหรือก้าวร้าวด้วยเหตุใดก็ตาม ครูควรหาทางที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรม โดยใช้ความรู้ทางจิตวิทยาบางครั้งอาจร่วมมือของผู้ปกครอง ช่วยกันสอดส่องดูแลและหาสาเหตุของพฤติกรรมเหล่านั้น เพื่อที่จะพัฒนาพฤติกรรม จริยธรรม ให้นักเรียนใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างมีความสุขและไม่สร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่น.

เรื่องที่ 24 โครงงานที่จำใจ

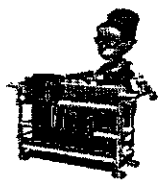

ตอนที่ฉันเรียนอยู่ชั้น ม.5 ครูบอกว่าให้ทำโครงงานคณิตศาสตร์มาคนละ 1 ชิ้น โดยคะแนนเต็ม 30 คะแนน และถ้าใครส่งไม่ทันสอบปลายภาค ก็จะไม่มีสิทธิ์สอบอีกด้วย ตอนนั้นฉันยังไม่รู้เลยว่าโครงงานคืออะไร ทำอย่างไร เป็นอย่างไร ฉันจึงยกมือถามครู ครูบอกว่า ชั่วโมงหน้าจะเอาตัวอย่างโครงงานคณิตศาสตร์มาให้ดู เพื่อเป็นแนวทางในการทำ แล้วเวลาผ่านไปประมาณ 1 เดือนฉันและเพื่อนๆ รวมรวบความกล้าไปถามครูที่ห้องพัก ครูบอกไม่ได้นำมาให้พวกเราไปหาข้อมูลเอง แต่ยังไงต้องส่งให้ทันก่อนสอบ ฉันคิดว่าครูน่าจะแนะนำพวกเราบ้างสักนิดก็ยังดี สำหรับฉันก็เพื่อให้มีงานส่งเท่านั้น ถึงตอนนี้ฉันก็ยังไม่รู้เลยว่า ครูจะให้เราส่งเพื่ออะไร

วิเคราะห์และแก้ไข จากเหตุการณ์ครูใช้วิธีให้นักเรียนฝึกฝนด้วยตนเอง โดยที่ครูเป็นผู้คอยดู แต่ไม่ได้เป็นผู้แนะนำ ดังที่พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2544 นั้นได้กำหนดว่าในการศึกษาปัจจุบัน เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นผู้เก่ง ดี มีสุข ครูก็เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยครูนั้นทำให้ตนเองไม่สำคัญผู้เรียนสำคัญอย่างเดียว โดยปล่อยให้นักเรียน ศึกษาเอง ค้นคว้า

เอง โดยที่ใช้วิธีสั่งงานเพื่อ ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ โดยผู้เรียนไม่ทราบเลยว่าต้องเริ่มต้นอย่างไร ทำอย่างไรและสิ่งที่กำลังทำคืออะไร และทำแล้วจะได้อะไรนอกจากมุ่งที่จะทำคะแนนมากกว่าการที่จะได้เรียนรู้ การสั่งงานให้นักเรียนทำนั้นครูควรให้ความสำคัญกับงานที่มอบหมายให้ ครูควรมีความรู้ความเข้าใจเพื่อที่จะชี้แนะและบอกถึงโครงร่างของงานว่า จะออกมาในรูปแบบใด เป็นอย่างไร เพื่ออะไร และขั้นตอนในการปฏิบัติงานนั้นเป็นอย่างไร เพื่อผู้เรียนจะได้ทราบว่า หากตนพยายามและทุ่มเททำชิ้นงาน แล้วนอกจากคะแนนที่จะได้แล้ว นักเรียนยังจะได้ใช้ทักษะในการคิดและประสบการณ์ในการทำงาน

ครูควรสอนในสิ่งที่คล้ายๆกับโลกแห่งความเป็นจริงที่นักเรียนจะออกไปเผชิญให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ เพื่อนักเรียนจะได้เกิดการถ่ายทอดความรู้จากการเรียนในชั้นเรียน ไปสู่สังคมได้เป็นอย่างดี และการเริ่มต้นให้นักเรียนเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ด้วยการใช้โครงงานนั้นจะเป็นสิ่งที่เหมาะสมและได้ประสิทธิภาพที่สุด หากครูนั้นเข้าใจ และใส่ใจ สิ่งที่เรียกว่า " โครงงานคณิตศาสตร์ " ให้มากกว่านี้ เพื่อที่จะตอบคำถามที่นักเรียนไม่เข้าใจได้ว่า โครงงานคืออะไร ทำทำไม และตามด้วยคำว่า "เกลียด" โครงงาน แล้ววันนั้นครูจะแก้ปัญหาการคิดไม่เป็นของนักเรียนได้อย่างไร ในเมื่อครูไม่พยายามที่จะช่วยชี้แนะนักเรียนคิดเลย.

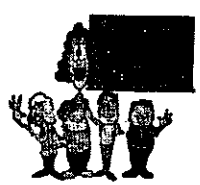

เรื่องที่ 25 รายงานคณิตศาสตร์

ฉันเป็นคนที่เรียนวิชาคณิตศาสตร์แย่มากๆ แต่ก็พยายามทำความเข้าใจอยู่ตลอดเวลา แต่ว่าฉันก็ไม่รู้จะไปพึ่งใครเมื่อเรียนไม่เข้าใจ แม้กระทั่งครูที่สอนวิชาคณิตศาสตร์ของฉันเองก็เหอะ ดังที่จะเล่าต่อไปนี้ (คุณครูที่เคารพ ขอโทษนะค่ะ ศิษย์ก็แค่อยากจะให้คนอื่นรู้บ้างก็เท่านั้นรวมทั้งคุณครูด้วยถ้าคุณครูได้อ่าน)

คุณครูของฉันเป็นคนที่ฉันและเพื่อนๆ อยากจะเห็นหน้ามากที่สุด (ลูกศิษย์คิดถึง) เพราะอะไรนะเหรอ เหตุผลก็มีอยู่ว่า ครูจะเข้ามาห้องเรียนแค่อาทิตย์ละครั้งเท่านั้น เข้ามาแล้วก็สั่ง และสั่งแต่อย่างเดียวคือ "ไปทำรายงานเรื่อง ... มานะ" นี้แหละค่ะวิธีการสอนของครู แม้ว่าน้ำหนักของค่าวิชาคณิตศาสตร์ที่ฉันเรียน 2.5 หน่วยกิต แต่เหมือนกับว่าฉันเรียนแค่ 0.5 หน่วยกิต ฉันสงสัยว่าครูให้ฉันและเพื่อนๆ ทำรายงานไปเพื่ออะไรกัน มีประโยชน์อะไรบ้าง ครูไม่เคยบอกเหตุผลให้พวกเราได้ทราบเลย จนถึงทุกวันนี้ฉันก็ยังสงสัยอยู่ หรือเป็นเพราะฉันไม่ถามครูเอง แล้วครูจะบอกไหม หรือถ้าฉันได้เป็นครูฉันจะลองทำอย่างนั้นดูบ้าง ไม่ดีค่ะ ไม่ดี ทำอย่างนั้นไม่ได้ นักเรียนอาจจะเป็นอย่างฉัน แล้วก็นำเรื่องของเรามาเขียนแบบนี้ ไม่อยากจะคิด สู้เรามาช่วยกันคิดว่า จะทำอย่างไรให้นักเรียนของเราเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุขดีกว่าค่ะ

วิเคราะห์และแก้ไข จากเหตุการณ์นักเรียน เรียนไม่เก่ง แต่มีความตั้งใจเรียน ครูสั่งงานอะไรก็ทำตามและส่งครูทันเวลาทุกชิ้น แต่จะสงสัยในสิ่งที่ครูให้ทำ ถ้าครูตอบคำถามได้ จะทำให้ทำงานอย่างมีความสุขและอาจจะเรียนได้เข้าใจมากขึ้น เนื่องด้วยครูเจอนักเรียนแค่อาทิตย์ละครั้งเท่านั้น และเมื่อเข้ามาครูก็จะเข้ามาเพื่อสั่งงาน ครูไม่ชี้แจงนอกจากให้นักเรียนค้นคว้าและทำรายงานเอง เมื่อมีปัญหาครูก็ไม่ได้บอกว่าเข้าไปถามครูได้ ทำให้นักเรียนไม่กล้าแม้กระทั่งที่จะเข้าไปถามครูเข้าไปหาครู เวลาที่ครูเข้าสอนน้อยด้วยจึงทำให้ครูกับนักเรียนดูห่างเหินมากเกินไป เมื่อมีปัญหาครูไม่สนใจ ปล่อยให้นักเรียนแก้ปัญหาเอง

ครูจะต้องฝึกให้นักเรียนมีวินัย แต่มิได้อยู่ภายใต้การควบคุมลงโทษ ครูจะต้องชี้แจงให้เข้าใจว่า ทำไมจึงต้องทำสิ่งนี้ แต่ไม่ทำสิ่งนั้น วิธีการพูดของครูเป็นสิ่งสำคัญ ต้องสุภาพแต่มีความหนักแน่น อีกสิ่งหนึ่งที่ครูจะต้องนึกถึงคือ ไม่ให้สิทธิพิเศษเฉพาะบางคน มิเช่นนั้นจะเกิดปัญหาว่าทำไมคนนี้ จึงทำได้แต่คนนั้นทำไม่ได้ เทคนิคการควบคุมที่ใช้ได้ผลดี โดยไม่ให้นักเรียนรู้ตัว คือ การที่ครูพูดให้นักเรียนเข้าใจว่า ทุกคนล้วนเป็นคนที่มีความสำคัญต่อครูทั้งสิ้น ดังนั้นไม่ว่านักเรียนจะทำอะไรเราจะต้องให้ความสนใจต่อการกระทำนั้นๆของเขา

ความเอาใจใส่ดูแลของครูเป็นเรื่องที่สำคัญในการเรียนการสอนของนักเรียนมาก เมื่อนักเรียนรู้ว่าครูเอาใจใส่ จะทำให้รู้สึกว่ามีคนสนใจ เอาใจใส่ นักเรียนจะรู้สึกอบอุ่นปลอดภัยและมี

ความสุขในการเรียน นักเรียนเมื่อทำอะไรมีความสุข ก็จะทำงานสิ่งนั้นๆ อย่างมีประสิทธิภาพ ผลงานออกมาดี ทำให้กลายเป็นนักเรียนที่คิดได้ คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น.

เรื่องที่ 26 อยากบอกว่าครูดีเกินไป

ตอนที่ผมเรียน ม.ต้น ผมเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ครูใจดี ไม่เคยว่านักเรียนด้วยคำพูดที่รุนแรงกับนักเรียน เวลาที่นักเรียนเสียงดัง หรือฉุกเดินไปเดินมาในห้อง ท่านก็ไม่ว่าอะไร ใครจะตั้งใจเรียนก็เรียนไป ใครไม่ตั้งใจเรียนก็ไม่สนใจ ปล่อยตามสบาย แต่ผมและเพื่อนกลุ่มที่ตั้งใจเรียนไม่ชอบที่เพื่อนทำเสียงดังหรือเล่นกันในห้อง เพราะฟังครูอธิบายไม่ค่อยได้ยิน ทำให้เรียนไม่รู้เรื่อง ไม่มีสมาธิในการเรียนเลย ผมเคยตะโกนบอกเพื่อนที่คุยและเล่นกันในห้องว่าเงียบๆ เรียนไม่รู้เรื่องเลย แต่พวกเขาแค่หยุดฟังว่าผมพูดอะไร สักครู่เท่านั้นก็กลับไปเล่นกันเหมือนเดิม ผมเคยบอกครูว่าให้ครูดุหรือทำโทษนักเรียนที่คุยและเล่นกันในห้องบ้าง แต่ครูก็ไม่เคยทำ ในตอนแรกผมเคยคิดดีใจที่ได้เรียนกับคุณครูใจดี แต่ตอนนี้ผมว่า ผมอยากให้ครูดุนักเรียนที่ทำผิดบ้างจะดีกว่า

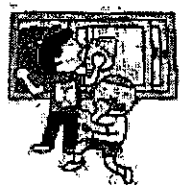

วิเคราะห์และแก้ไข การที่นักเรียนเล่นและคุยกันอยู่ในห้อง ครูใช้วิการไม่สนใจในสิ่งที่นักเรียนกำลังทำในห้อง ไม่สนว่าจะมีใครฟัง – ไม่ฟัง ครูไม่ใช้วิธีการดุ ตี และทำโทษอย่างรุนแรงก็เป็นสิ่งที่ดี หากไม่ลงโทษแต่ปล่อยเกินไปก็จะเกิดปัญหาตามมาอย่างที่นักเรียนในเหตุการณ์เผชิญ การเปิดเผย ตรงไปตรงมาจะเป็น

การเสริมสร้างพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนได้มาก (รัญจวน คำวชิรพิทักษ์. 2538: 2) ครูควรตระหนักถึงความสำคัญของการค้นหาสาเหตุของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นของนักเรียน เพราะการค้นหาสาเหตุของพฤติกรรมทำให้ครูเข้าใจพฤติกรรมของนักเรียน อันนำไปสู่การคาดการณ์ และการควบคุมพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียนได้สำหรับสถานการณ์ ในชั้นเรียน ครูควรทราบวิธีการแบบใดที่สามารถสร้างบรรยากาศที่พึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้น ในชั้นเรียนแล้วก็จะสามารถนำไปสู่เป้าหมายสูงสุดของการจัดการเรียนการสอนคือ การเรียนรู้ที่ดีของผู้เรียน

นักเรียนไม่คุยไม่เล่นในห้อง ครูก็จัดการเรียนการสอนได้ง่าย แต่ไม่ได้สรุปว่า นักเรียนเรียนเข้าใจ แต่หากเกิดความวุ่นวายในชั้นเรียนครูก็ทำการสอนลำบาก หากครูไม่สนใจทำเฉยไป ครูก็จะสามารถทำการสอนได้สำเร็จ แต่นักเรียนจะได้อะไรไปบ้างนั้นไม่รู้ รู้เพียงว่า ครูได้ทำหน้าที่ครูได้ดีที่สุดแล้ว นั่นคือสามารถบอกกับทุกคนได้ว่าเราคือผู้ให้วิชา แต่นักเรียนกลับไม่ได้วิชานั้นเลย ดังคำพังเพยที่ว่า "เป่าปี่ใส่หูควายหรือสีซอให้ควายฟัง" หากจะโทษนักเรียนก็คงไม่ถูกทีเดียว เพราะคนเป่าปี่ก็น่าจะรู้ว่า ควายคงไม่เข้าใจในทำนองของปี่ และไม่รู้ว่าคนกำลังเป่าปี่ให้ควายฟังอยู่ คนเองต่างหากที่ควรรู้ว่า ปี่ไม่ได้มีไว้เป่าให้ควายฟัง ดังนั้นก็ไม่ควรจะเป่าให้ควายฟังให้มันเสียเวลา.

เรื่องที่ 27 คุณครูขี้หลี

สมัยมัธยมปลาย ประมาณ ม. 5 นักเรียนทุกคนอยู่ในวัยละอ่อน แต่จะมีนักเรียนหญิงกลุ่มหนึ่งที่เด่นในห้อง ประมาณ 4 – 5 คน มีอาจารย์สอนคณิตศาสตร์ผู้ชายท่านหนึ่ง ได้รับฉายาจากนักเรียนว่าเป็นครูขี้หลี เพราะเวลาที่อาจารย์ท่านนี้สอน ก็จะนอกเรื่องไปคุยกับนักเรียนหญิงกลุ่มนั้น จนบางวันแทบจะไม่ได้เรียนกันเลย เวลานักเรียนคนอื่น(ที่หน้าตาพอไปวัดไปวา) ถามคำถาม อาจารย์ก็จะไม่เคยตอบหรือแนะแนวทาง บอกแต่ว่าไปหาคำตอบเอาเอง (ถ้าหน้าตาดีขึ้นมาแล้วอย่ามาง้อแล้วกัน) แต่ถ้าเป็นผู้หญิงกลุ่มนั้นถามอาจารย์จะอธิบายทันที (อย่างที่เขาว่า...หน้าตาดีมีชัยไปกว่าครึ่ง)

นักเรียนหลายคนเกิดความรู้สึกว่า นอกจากจะขี้หลีแล้ว ยังครูลำเอียงเป็นที่สุด จนไม่ชอบเรียนวิชานี้เลย สุดท้ายนี้ก็อยากบอกครูในฐานะศิษย์เก่าว่า อย่าสนใจแต่คนหน้าดีเพียงอย่างเดียว เพราะคนหน้าตาดีเขาจะดีอย่างที่หน้าเขาเป็นหรือเปล่า สนใจคนที่หน้าตาธรรมดา หรือไม่ธรรมดา(หล่อหรือสวยน้อยกว่าแบบธรรมดา) บ้าง ปล. ลูกศิษย์ที่หน้าตาธรรมดาหรืออาจจะไม่ธรรมดา ยังรัก เคารพ และเป็นห่วงครูเสมอ

วิเคราะห์และแก้ไข จากกรณีข้างต้น จะเห็นว่าครูผู้นี้แสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม นักเรียนเกิดความรู้สึกว่าครูลำเอียง การกระทำให้นักเรียนรู้สึกเช่นนี้ ก็อาจเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่จะทำให้การจัดการเรียนการสอนให้ประสบผลสำเร็จได้ยากขึ้น ครูเป็นผู้ให้ความรู้ เป็นผู้แนะแนวทาง เมื่อนักเรียนไม่ศรัทราในตัวครู ก็จะทำให้ไม่อยากเรียน ถ้าครูอยากให้นักเรียนสนใจเรียน ตั้งใจเรียน ครูจะต้องทำให้นักเรียนศรัทราในตัวครูก่อน

มนุษย์เป็นสัตว์สังคม มีสัญชาตญาณของการอยู่ร่วมกันเป็นหมู่เหล่า เป็นกลุ่มพวก จึงต้องมีสัมพันธ์ต่อกันและกัน มากบ้างน้อยบ้างขึ้นอยู่กับโอกาสและความจำเป็นของการสัมพันธ์นั้น ธรรมชาติของมนุษย์เมื่อเกิดมาย่อมต้องการเข้าสมาคมกับบุคคลทั่วไป ต้องการเป็นที่ยอมรับนับถือของสังคม ต้องการเพื่อนที่คอยช่วยเหลือเอื้ออาทร คอยให้คำปรึกษาหรือปรับทุกข์ ผูกมิตร ต้องการเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติที่สังคมพึงประสงค์ น่ารัก น่าคบ น่าติดต่อสมาคมด้วย ต้องการมิตรภาพที่ดีมีความรู้สึกสดชื่นต่อกัน แต่ขณะเดียวกันมนุษย์ก็มีสัญชาตญาณของความเกรงกลัว และหวั่นวิตกมากที่สุด ในการถูกทอดทิ้ง ความว้าเหว่ อ้างว้าง โดดเดี่ยว ไร้ญาติขาดมิตร เข้ากับใครไม่ได้ ซึ่งมีผลกระทบทั้งร่างกายและจิตใจ (เสริมสุข วรรณพฤกษ์. ม.ป.พ.: 4) ดังนั้นครูจึงควรให้ความรัก ความเอาใจใส่ ต่อนักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน ไม่แบ่งว่าใครสวย ใครเก่ง ใครรวยกว่ากัน ไม่ว่าจะเป็นลูกนายกฯ ลูกแม่ค้า ลูกครู ลูกภารโรง แต่ทุกคนเมื่อได้ชื่อ เป็นลูกศิษย์ของครูเหมือนกัน ครูต้องรัก เอาใจใส่ทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน.

เรื่องที่ 28 เรียนอ่อน

ตอนอยู่ ป. 5 ฉันเป็นคนขี้สงสัย และไม่ค่อยเข้าใจเนื้อหาที่อาจารย์สอน ฉันจึงมักจะตั้งคำถามถามอาจารย์ ทั้งที่บางเรื่องเพื่อนเขารู้กันหมดแล้ว อาจารย์ก็ตอบบ้าง ไม่ตอบบ้าง แล้วก็จะว่าฉันไม่ตั้งใจเรียน เรียนไม่ได้เรื่อง หรือเรียนอย่างสัตว์มีเขา เป็นคำลงท้ายของการอธิบายเสมอๆ ทำให้ฉันกลายเป็นตัวตลกในห้องและเพื่อนๆก็ชอบว่าหรือล้อว่า "ไอ้โง่" ทำให้ฉันเลิกถามคำถามอาจารย์ เมื่อเกิดข้อสงสัย เพราะกลัวอาจารย์ว่าและเพื่อนล้อ

วิเคราะห์และแก้ไข จากเหตุการณ์ข้างต้นจะเห็นว่าครูนั้นใช้คำพูดที่ไม่สุภาพไม่เหมาะสมกับความเป็นครู เมื่อมีเหตุการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นในชั้นเรียน ครูควรห้ามปราม ตักเตือนว่าไม่ควรนำเรื่องสติปัญญามาล้อเลียนกัน ควรแนะนำสิ่งที่ถูกต้องไม่ใช่ครูเป็นผู้พูดสิ่งไม่เหมาะสมเอง นักเรียนพยายามที่จะเรียนให้เข้าใจ เมื่อไม่เข้าใจก็พยายามที่จะถามครู เพราะคิดว่าครูเป็นคนที่เขาจะพึ่งพาและแก้ข้อสงสัยของเขาได้ แต่ครูกลับไม่สนใจ ทั้งที่เมื่อเขาถามเสร็จ เขาจะโดนเพื่อนล้อว่า "ไอ้โง่" ครูก็ไม่เข้ามาควบคุมเหตุการณ์กลับให้เหตุการณ์เกิดขึ้นซ้ำแล้วซ้ำอีกได้เรื่อยๆ

การที่นักเรียนถาม แสดงว่าเขามี ความใส่ใจ ใฝ่รู้ ซึ่งถ้าเป็นคนขยันแถมยังมีความพยายาม อีกทั้งได้ผู้แนะนำ ผู้ชี้แนะที่ดี ที่เหมาะสมแล้ว จะทำให้จากคนที่ไม่ค่อยรู้อะไร ก็สามารถที่จะเรียนรู้ทุกอย่างได้โดยง่ายขึ้น ครูเป็นผู้ชี้แนะ เพียงครูสนใจ ใส่ใจในตัวนักเรียนให้มากขึ้นและทั่วถึง ก็จะทำให้เขารู้สึกว่า เขาได้รับความสนใจดูแลเอาใจใส่จากครูอย่างเท่าเทียมกัน จะทำให้นักเรียนรู้สึกอบอุ่นปลอดภัย และทำกิจกรรมต่างๆอย่างมีความสุขด้วย ไม่ต้องมาคิดเรื่องอื่นๆอีก

การแสดงออกถึงความสนใจของครูเป็นการเสริมแรงที่ส่งผลเป็นอย่างดีอีกวิธีการหนึ่งที่ครูควรให้ความสำคัญ ต้องทำให้นักเรียนทุกคนรู้สึกว่าเขาได้รับความเอาใจใส่จากครูอย่างเท่าเทียมกัน เพราะนักเรียนจะเกิดข้อเปรียบเทียบและอาจเกี่ยวเนื่องส่งผลร้ายกับเรื่องอื่นๆที่ตามมาได้

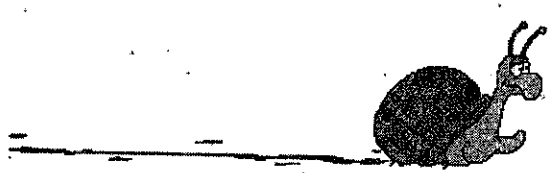

เรื่องที่ 29 วิธีทำไม่ตรงกัน

เรื่องนี้เกิดขึ้นสมัย ม. 4 ในการสอบกลางภาค ข้อสอบเป็นแบบให้นักเรียนแสดงวิธีทำ ดิฉันได้ 4 คะแนน จาก 5 คะแนน เมื่อฉันไปถามอาจารย์ว่าทำไมดิฉันถึงถูกหัก 1 คะแนน อาจารย์บอกว่าเธอไม่ได้ทำผิด แต่ขั้นตอนการแสดงวิธีทำของเธอไม่ตรงกับของครูเท่านั้นเอง จึงถูกหักคะแนน และมันก็ได้กลายเป็นความทรงจำที่ไม่ดีมาตลอด

วิเคราะห์และแก้ไข การที่นักเรียนสามารถหาคำตอบของข้อสอบได้ถูกต้องก็น่าจะเป็นเรื่องที่เพียงพอ ข้อสอบนั้นมีหลายประเภท เช่น แบบปรนัย แบบอัตนัย บรรยาย เติมคำ แสดงวิธีทำ เป็นต้นอย่างไรก็ตามผู้ออกข้อสอบไม่ว่าจะใช้เครื่องมือชนิดใดในการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และข้อสอบที่เป็นที่นิยมนั้นก็คงหนีไม่พ้นข้อสอบตัวเลือก ปัจจุบันก็มีหลายเสียงวิพากษ์วิจารณ์ว่า ข้อสอบชนิดนี้มีข้อเสียอยู่มาก และไม่สามารถวัดผลสัมฤทธิ์ได้เต็มที่จึงควรมีข้อสอบประเภทบรรยาย เขียนตอบ หรือแสดงวิธีทำ ควบคู่ไปด้วย แต่ผู้ประเมินก็ควรมีความรอบคอบในการตรวจสอบความถูกต้องของข้อสอบที่นักเรียนทำมา เพราะหากการตัดสินผิดพลาดเพียงนิดเดียวก็สามารถนำไปสู่ปัญหาที่ยากต่อการแก้ไขได้ ดังเช่น กรณีข้างต้น ในห้องเรียนครูอาจจะหาทางส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ได้ด้วยวิธีการต่างๆที่สำคัญก็คือ ครูต้องเปิดใจให้

กว้างรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน ให้การยอมรับและยกย่องความคิดที่แปลกๆ ให้นักเรียนตระหนักว่า ทุกคนมีศักยภาพด้านความคิดสร้างสรรค์และให้เกิดความมั่นใจที่จะแสดงความสามารถของเขาออกมาให้ปรากฏ (ประสาท อิศรปรีดา. 2547: 165)

การที่ครูให้นักเรียนแสดงวิธีทำนั้น ก็คือการให้แสดงวิธีหาคำตอบว่าหามาได้อย่างไร เพื่อครูจะได้ทราบว่านักเรียนมีลำดับความคิดอย่างไรบ้าง เช่น เราต้องการเดินทางจากบ้านไปโรงเรียน โดยที่เลือกว่าจะผ่านโรงพยาบาลหรือไม่ผ่านก็ได้ แต่จุดหมายก็ถึงโรงเรียนเช่นเดียวกัน ก็เหมือนกับการเฉลยข้อสอบลักษณะให้นักเรียนแสดงวิธีทำ ครูต้องเป็นกลาง และเห็นในสิ่งที่แตกต่างกันออกไป แต่ก็ได้มาซึ่งคำตอบที่ถูกต้อง วิธีของครูก็ถูก วิธีของนักเรียนก็ถูก หรือข้อสอบเมื่อครูทำเฉลยไว้ 1 วิธี แต่ครูอาจจะได้วิธีทำเพิ่มอีกมากมายก็ได้ เพราะครูก็สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ต่อไป เป็นการแลกเปลี่ยนระหว่างครูกับนักเรียนอีกด้วย หากครูคิดได้ ทำได้อย่างนี้ ข้อสอบก็ไม่ใช่เป็นเพียงสิ่งที่ครูทดสอบว่านักเรียนเชื่อครูหรือไม่เพียงอย่างเดียว แต่มันคือสิ่งที่ทดสอบความเข้าใจของนักเรียน ปฏิบัติได้ นำไปใช้ได้หรือไม่ บรรลุตามจุดประสงค์หรือไม่ และทำให้ทราบได้อีกว่านักเรียนเกิดทักษะอะไรขึ้นบ้าง ได้อะไรที่มากกว่าการเลียนแบบครูบ้างนั่นเอง.

เรื่องที่ 30 แค่ความรู้สึก

ถ้าถามถึงความรู้สึกที่ผมมีต่อวิชาคณิตศาสตร์ ตั้งแต่เริ่มเรียนชั้นอนุบาลจนถึงตอนนี้ ก็คงมีอะไรไม่มากมายเท่าไหร่หรอกครับ ผมจะแจกแจงให้ฟังสั้นๆ ก็แล้วกัน

อนุบาล 1 : เวลาทำเลขผิดครูให้ขนมเปี๊ยะ (โดนตีนั่นเอง) เวลาทำเลขถูกไม่เห็นได้กินขนมอร่อย ๆ บ้างเลย

อนุบาล 2 : เหมือนอนุบาล 1

ประถม 1 : ทำไมครูต้องเอาเนื้อหาอนุบาลมาสอน และใช้วิธีเดียวกับอนุบาล

ประถม 2 : ครูคงเข้าใจว่าผมเก่งและสามารถเรียนเหมือนชั้น ป. 3 ได้แล้ว

ประถม 3 : เบื่อที่ต้องมาเจอสิ่งที่เรียนไปเมื่อปีที่แล้ว

ประถม 4 : คุณครูคงมีธุระจึงรีบ สอนอย่างรวดเร็วมากๆจนผมวิ่งตามไม่ทัน

ประถม 5 : ทำไมรีบให้ผมเรียนเหมือน ป.6 จัง

ประถม 6 : คุณครูครับ คิดเลขเร็วแล้วผมจะจบ ป.6 ใช่ไหม

มัธยม 1 : ทำไมครูชอบถามว่า ตอนประถมไม่ได้เรียนมาหรืออย่างไร

มัธยม 2 : ครูคิดว่าเรื่องนี้พวกเธอน่าจะได้รู้ตั้งแต่อยู่ม.1 แล้ว

มัธยม 3 : ผมคงโตพอที่จะผลิตงานชิ้นใหญ่ๆ ให้ครูได้เชิดหน้าชูตาสักครั้ง

มัธยม 4 : คุณครูคงคิดว่าพวกเรานั้นเป็นผู้วิเศษที่สามารถมองตาก็เข้าใจได้

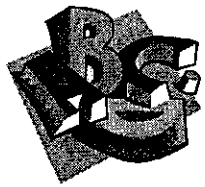

มัธยม 5 : เนื้อหาเรียนมาเยอะแล้ว ทำโจทย์เยอะจะได้สอบได้ และผมก็เห็นหน้าครูเพียงเดือนละ 1 ครั้งเท่านั้น เพราะครูจะมาเฉลยข้อ 1 ก ,2 ข , 3 ค, ...

มัธยม 6 : ผมอยากจะกลับไปเริ่มต้นเรียนใหม่ตั้งแต่อนุบาล 1

ปริญญาตรี – ปัจจุบัน : ทั้งหมดมันก็แค่ความรู้สึกเท่านั้น

วิเคราะห์และแก้ไข ในยุคปฏิรูปการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญส่งเสริมให้นักเรียนรู้ด้วยการกระทำมีส่วนร่วมอย่างจริงจังทั้งความคิดจิตใจสมองจะทำให้เกิดความประทับใจเรียนรู้ด้วยความเข้าใจซาบซึ้ง จดจำได้ดีสามารถคิดได้กว้างไกลรอบคอบนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันและนำไปสู่การคิดค้น ค้นพบ สร้างสรรค์งานใหม่ๆ และแก้ปัญหาต่างๆได้อยู่เสมอ การที่ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติร่วมทำกิจกรรมได้แสดงความสามารถ ทำให้ค้นพบความสามารถเพียรพยายาม อดทน และทำให้ผู้เรียนรู้สึกตื่นตาตื่นใจ สนุกสนานกับการเรียนรู้ รู้สึกภาคภูมิใจในความสามารถมีความสุขกับความสำเร็จรู้สึกเชื่อมั่นในตนเอง เกิดการเรียนรู้ต่อไปทำให้เป็นคนกระตือรือร้นใฝ่รู้ใฝ่เรียนและรักในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองมากยิ่งขึ้น บทบาทผู้เรียนจึงต้องเปลี่ยนไป ผู้เรียนต้องปรับวิธีเรียน จะคอยอ้าปากรอรับความรู้จากครูเพียงอย่างเดียว รอให้ครูสั่ง จึงจะทำ

ตามรอให้ครูบอกจึงจะทำเป็น มาเป็นการร่วมกันคิดร่วมกันทำ ร่วมกันฝึกฝน ด้วยพลังความสามารถของตนผู้เรียนมีสติปัญญามีกำลังใจ เพื่อผลักดันให้ตนไปสู่ความสำเร็จ มีความรู้สึกว่าตนเองนั้นมีคุณค่า และหมั่นเพิ่มคุณค่าให้กับต้นเองอยู่เสมอ บทบาทของครูผู้สอนจึงต้องเปลี่ยนวิธีการสอนจากเดิม(Teacher Center)มาเป็น (Learner Center) ผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูเป็นผู้เอื้ออำนวยในการเรียนการสอน (Facilitator)จากสอนหนังสือมาเป็นสอนคนที่มีพลังความสามารถ ความคิดจิตใจซึ่งเป็นผู้เรียนยุคใหม่ที่ผู้สอนควรเน้นให้เห็นว่าบทเรียน สิ่งที่เรียน มีความหมาย ความสำคัญต่อชีวิตผู้เรียนและสอนให้สัมพันธ์กับสิ่งที่จะใช้ ในชีวิตประจำวันและเน้นให้ผู้เรียนรู้จักคิด ประยุกต์ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่า สิ่งที่เรียนมากกว่าจดจำเพียงอย่างเดียวโดยไม่นำข้อมูลไปใช้และไม่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีโอกาสพัฒนาความคิดในระดับที่สูงขึ้น คือ การคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ และคิดประเมินค่า ก็จะทำให้พัฒนาความสามารถของผู้เรียนยุคใหม่ได้เต็มศักยภาพ ผู้สอนและผู้เรียนควรช่วยกันสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ให้เกิดขึ้น และต่างก็เป็นผู้กระตุ้น และตอบสนองต่อการเรียนการสอนเป็นบรรยากาศที่มีอิสระ อบอุ่น ปลอดภัย เป็นกันเอง ท้าทาย สำเร็จ และ เป็นการสื่อสารสองทาง คือผู้สอนและผู้เรียนที่เน้นผู้เรียนทุกคนมีโอกาสเท่าเทียมกัน ไม่ใช่คนเก่งเท่านั้นที่ได้โอกาสมากกว่าผู้เรียนทุกคนต่างร่วมกันคิด แสดงความคิดเห็นอธิปราย ซักถาม ทำกิจกรรมร่วมกันมีการเสริมแรงจากผู้สอน เพื่อนและตัวผู้เรียน ผู้เรียนก็จะตื่นตัว

กระตือรือร้นมีสมาธิ มีความสนใจเพิ่มมากขึ้น เพราะต้องเล่นบทผู้แสดง ผู้ดู ผู้สังเกตการสลับกันไปและการเรียนรู้ที่จะเกิดขึ้นไม่รู้ตัว ไม่รู้สึกถึงความยากลำบากในการเรียนแต่กับเรียนด้วยความกระตือรือร้น สนใจและมีความสุข หรือเรียกว่า "เพลิน" (Plearn = Play + Learn) (อารี พันธ์มณี. 2546: 1)

ดังนั้น ครูจึงต้องมีความรู้ความเข้าใจในการใช้หลักจิตวิทยาเข้าใจทฤษฎีพื้นฐานที่มีอยู่มากมาย และนำไปประยุกต์ใช้ปรับปรุงเป็นเทคนิคการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้เรียนมีบุคลิกภาพ สติปัญญาที่ดี มีความฉลาด ความคิดสร้างสรรค์ และความฉลาดทางอารมณ์ ครูจะต้องมีศักยภาพในการถ่ายทอดความรู้ความสามารถในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ครูที่มีวิธีการสอนที่สร้างสรรค์ สร้างแรงจูงใจในการเรียนให้แก่ผู้เรียน ซึ่งทำให้การพัฒนา ศักยภาพของผู้เรียนเป็นไปได้อย่างสมบูรณ์แบบ.

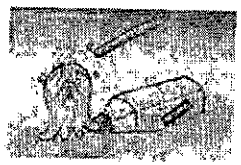

เรื่องที่ 31 คนละทอง (เดียวกัน)

ผมเคยสอบตกวิชาคณิตศาสตร์ ผมเขียนคำร้องขอสอบแก้ตัว และไปยื่นครูผู้สอน สายตาที่ครูมองผมหัวจรดเท้าแล้วบอกว่า "ถ้าให้งานไปทำ จะทำได้หรือเปล่า" ผมตอบว่าจะให้ผมทำอะไรก็ได้ เพราะผมไม่ใช่นักเรียนเกเร แค่เป็นนักเรียนที่เรียนอ่อนคนหนึ่ง ครูให้ไปหาซื้อหนังสือ ซึ่งราคาของมันแพงมาก ในขณะที่ผมกำลังปรึกษากับเพื่อนๆ อยู่นั้น ก็มีเพื่อนคนหนึ่งถือใบขอสอบแก้ตัวมาวางบนโต๊ะครูพร้อมกล่องกลมๆ สีแดงสลักด้วยตัวหนังสือสีทอง ข้างในมีของราคาแพงมากๆๆๆ แล้วเพื่อนคนนั้นก็พูดขึ้นว่า "ครูครับ แม่ฝากมาให้ครับ" ครูรับของพร้อมบอกว่า "บอกแม่ว่าครูขอบใจมาก แล้วก็สบายใจได้" ผมไม่เห็นว่าครูจะสั่งให้เขาทำอะไรเลย ทั้งที่เขาก็สอบตกเหมือนผม แล้วครูก็หันมาบอกผมว่า "ถ้าหามาได้ก็ให้ผ่าน แต่ถ้าหามาไม่ได้ก็เชิญออกไป" ผมไม่แน่ใจว่าถ้าแม่ผมฝากกล่องแบบเพื่อนคนนั้นมาให้ครูบ้างผมคงจะยิ้มออกไปเช่นกัน แต่แม่ผมจะไปหากล่องแดงแบบนั้นมาจากไหน เพราะแค่ค่าเทอมของพี่ชายผมกับน้องสาวก็ยังไม่พอที่จะจ่ายอยู่แล้ว ถ้าผมเกิดเป็นลูกร้านขายทองคำก็คงรวย แต่การที่ผมได้เกิดมาเป็นลูกชายเจ้าของร้านทองม้วนมันดีกว่า มีความสุขกว่า สุดท้ายนี้ผมอยากบอกว่า "ผมก็รักขนมทองม้วนและแม่ผมที่สุด"

วิเคราะห์และแก้ไข เมื่อการเรียนการสอนสิ้นสุดลงแน่นอนว่าก็ต้องมีการจัดการประเมินผลซึ่งออกมาในลักษณะที่นักเรียนและครูเรียกกันติดปากว่าการสอบนั่นเอง มีบางคนตอบว่าการสอบคือการตรวจสอบว่าที่เรียนไปนั้นนักเรียนเชื่อครูหรือไม่แต่ก็ยังไม่ใช่คำตอบที่แท้จริงเป็นเพียงการพูดกันเล่นๆ เท่านั้น การสอบคือกระบวนการวัดและประเมินผลของการเรียนการสอนว่านักเรียนนั้นก็มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างไรผ่านเกณฑ์การประเมินหรือไม่

การประเมินผล(evaluation) หมายถึง การตัดสินคุณค่าหรือคุณภาพของผลที่ได้จากการวัดโดยเปรียบเทียบกับผลการวัดอื่นๆ หรือเกณฑ์ที่ตั้งไว้ (พิชิต ฤทธิ์จรูญ. 2545: 5) ดังนั้นการสอบไม่เพียงแต่ครูจะทราบว่านักเรียน เรียนเก่งหรืออ่อนเพียงอย่างเดียวแต่จะทราบด้วยว่าครูสอนรู้เรื่องหรือไม่ หรือหากนักเรียนเป็นนักมวย ครูก็คือพี่เลี้ยง ถ้านักมวยชกแพ้ นั่นก็แสดงว่าพี่เลี้ยงขาดเทคนิคที่ดีในการฝึกซ้อมนั่นเอง เช่นเดียวกัน เมื่อนักเรียนสอบตกครูควรพิจารณาว่าทำไมนักเรียนสอบตก แล้วจะทำอย่างไรนักเรียนจึงจะสอบผ่านเกณฑ์ ครูอาจให้นักเรียนมาเรียนซ่อมเสริมแล้วให้สอบใหม่ แต่ในขณะเดียวกันครูควรมีความเที่ยงตรง เป็นธรรม ไม่เห็นแก่ทรัพย์สิน ต้องให้ความเชื่อมั่นแก่นักเรียนว่าครูนั้นมีความเป็นธรรมกับทุกคน ไม่ว่าจะเก่งหรือไม่เก่งทุกคนคือลูกศิษย์ของครู ให้ความรักความเอาใจใส่แก่นักเรียนอย่างสม่ำเสมอ และเท่าเทียมกัน นักเรียนทุกคน

ไม่ได้มีฐานะเท่ากัน ไม่ได้มีสติปัญญาเท่ากัน แต่นักเรียนมีสิทธิที่จะเป็นลูกศิษย์ของครูเท่ากันและครูก็ควรจะคิดเช่นนั้นด้วย.

เรื่องที่ 32 เกินกว่าเหตุ

วันหนึ่งในวัยที่กำลังน่ารัก ฉันเรียน ม. 2 คณิตศาสตร์เป็นวิชาที่รู้กันว่า อาจารย์ประจำวิชาจะเข้าสายประมาณ 20 นาที บอกได้เลยว่าเป็น 20 นาทีวุ่นวายของยัยตัวร้ายกับนายจอมป่วน เป็นอย่างไรนะเหรอ เดี๋ยวจะบรรยายให้ได้รู้กัน

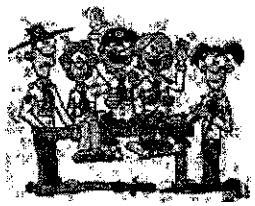

พวกเราจะเดินและวิ่งเล่นในห้องขว้างปากระดาษหรือพับจรวดกระดาษปาเล่นกันอย่างสนุกสนาน ทุกคนคุยกันเสียงดัง แล้ววันนี้ก็เป็นวันที่ยัยตัวร้ายกับนายจอมป่วนถูกอาจารย์จอมสวย (ที่จริงแล้วอยากจะเขียน สาย มากกว่า สวย) จับได้ เพราะว่าอาจารย์เข้าห้องเรียนเร็วกว่าปกติ ฉันและเพื่อนๆ นั่งที่ไม่ทัน อาจารย์ต่อว่าพวกเรา และทำโทษให้นักเรียนทุกคนลงไปวิ่งรอบสนาม คนละ 2 รอบ และให้ยืนตากแดด จนหมดคาบ ใครไม่ทำตามก็จะโดนลงโทษมากกว่าเดิม บางคนทนไม่ไหวถึงกับเป็นลม เพื่อนๆ ต้องช่วยกันหามเข้าห้องพยาบาล ทุกอย่างลงตัวมากเลยค่ะ ไม่คิดว่าตัวเองจะมีส่วนหนึ่งของชีวิตเหมือนซีรีย์เกาหลีอย่างนี้ แต่นี้เกิดขึ้นจริงไม่การจัดฉากใดๆ ไม่ใช้สริง ไม่ใช้ตัวแสดงแทน เป็นจริง เจ็บจริง เหนื่อยจริงและเป็นลมจริงๆ

วิเคราะห์และแก้ไข จากเหตุการณ์ข้างต้นน่าจะให้ครูท่านนี้ไปสอนวิชาถูกเสือหรือรักษาดินแดนมากกว่าที่จะมาสอนวิชาคณิตศาสตร์ การลงโทษด้วยวิธีที่หนักขนาดนี้เป็นการลงโทษที่ดูเหมือนว่านักเรียนห้องนี้ทำความผิดร้ายแรง วิชาคณิตศาสตร์เป็นวิชาที่นักเรียนส่วนใหญ่เมื่อได้ยินก็จะส่ายหัวทั้งนั้น การที่จะเป็นครูคณิตศาสตร์ยุคใหม่นั้น สิ่งสำคัญที่จะสามารถทำให้ประสบผลสำเร็จในการสอน ไม่ใช่เพียงการเตรียมการสอนอย่างดี การทำสื่อสวยงาม การทำให้นักเรียนเงียบทั้งห้อง แต่ท่านต้องเริ่มจากการสร้างเจตคติที่ดีต่อคณิตศาสตร์ก่อน พูดง่ายๆ คือนักเรียนจะชอบเรียนวิชาอะไรนั้น ครูมีอิทธิพลอย่างสูงต่อความรู้สึกของนักเรียน หากนักเรียนเกิดความรู้สึกที่ไม่ดีต่อครู ต่อวิชาเรียนแล้วการที่จะทำให้เขาหันมาสนใจในสิ่งที่เราสอน สิ่งที่เราให้ก็เป็นไปได้ยากมาก ไม่ใช่ครูจะใจดีตามใจนักเรียนมาก ไม่ใช่ครูห้ามดุด่า ว่ากล่าวตักเตือน ไม่ใช่ครูปล่อยไม่สนใจ แต่ครูควรมีวิธีการที่จะจัดการกับการกระทำดังกล่าว อาจจะนำเข้าสู่บทเรียนโดยการเล่นเกม การยกเอาคะแนนมาเป็นรางวัลดึงดูดให้สนใจ การทำข้อตกลงสำหรับคนเสียงดัง เกินสมควร โดยไม่ใช้การลงโทษที่รุนแรงตัดสิน

การใจเย็นเป็นสิ่งสำคัญที่ท่านจะต้องคำนึงถึง และปฏิบัติให้ได้ อย่าใช้อารมณ์ในการตัดสินปัญหา และอย่าใช้ความรุนแรงในการหยุดพฤติกรรมนั้น ดังเช่นหากท่านชอบคนคนหนึ่งท่านอยากจะได้เขามาครอบครอง หากท่านไปฉุดเขามาท่านก็จะได้มาแต่ร่างกาย แต่ใจของเขานั้นท่านไม่สามารถแม้แต่จะได้แตะต้องเลย นักเรียนก็

เหมือนกันหากท่านอยากให้เขาตั้งใจเรียนท่านก็ต้องเอาชนะใจเขาให้ได้เสียก่อน ทำให้เขาเห็นความสำคัญของการเรียน สอดแทรกความสนุกสนานบ้างทำให้ห้องเรียนไม่น่าเบื่อ และท่านก็จะได้นักเรียนที่เรียนด้วยหัวใจจริงๆ ไม่ใช่นักเรียนที่เป็นนักเรียนแต่ตัว แต่วิญญาณของเขาไม่รู้อยู่ที่ไหน หากสายเกินไปท่านอาจจะได้เพียงร่างที่ไร้วิญญาณอยู่ในห้องเรียน ไม่ต่างอะไรจากการสอนหุ่นในห้องหุ่นเลยแม้แต่น้อย.

เรื่องที่ 33 น่าเบื่อ

สมัยที่ผมอยู่ชั้น ม.1 คณิตศาสตร์เป็นวิชาที่น่าเบื่อมาก ครูที่สอนผมในตอนนั้นไม่มีวิธีการสอนที่ทำให้ผมรู้สึกอยากเรียน ครูสอนโดยการอ่านข้อความในหนังสือให้พวกเราฟัง พออ่านจบก็บอกว่าถ้าใครมีข้อสงสัยหรือไม่เข้าใจอะไรตรงไหนให้กลับไปอ่านเองที่บ้าน เพราะในหนังสือได้อธิบายไว้หมดแล้ว ตลอด 1 ปี ที่ผมเรียนคณิตศาสตร์ ความรู้วิชานี้ไม่เคยซึมผ่านเข้าสมองของผมเลย เชื่อหรือไม่ว่าตอนนั้นผมยังท่องสูตรคูณผิดๆ ถูกๆ อยู่เลย เวลาสอบผมก็มักจะสอบตกทุกที ถ้ายังเป็นแบบนี้ผมก็คงจะไม่ได้ความรู้อะไรจากวิชานี้ ผมได้มีโอกาสไปเข้าค่ายคณิตศาสตร์มาครั้งหนึ่ง การเข้าค่ายในครั้งนั้นทำให้ผมรู้สึกว่าคณิตศาสตร์ไม่ใช่วิชาที่น่าเบื่อเพียงแต่ผู้ที่ถ่ายทอดวิชาจะมีเทคนิคและวิธีการที่สนุกและเร้าความสนใจของผู้เรียนได้แค่ไหน ผมอยากให้ครูของผมศึกษาและนำวิธีเหล่านั้นมาใช้ในการสอนบ้างก็คงจะดีไม่น้อย

วิเคราะห์และแก้ไข การอ่านข้อความให้นักเรียนระดับชั้น ม.1 ฟังนั้น เป็นไปได้ยากที่นักเรียนจะนั่งฟังอย่างตั้งใจ ความคิดของเขาในช่วงเวลานี้แน่นอนว่ากว่า 90 % เขาต้องคิดเหมือนกันว่าเขาอ่านหนังสือออก ครูน่าจะมีอะไรมาสอนเขามากกว่า

นี้ ปัจจุบันนักเรียนส่วนใหญ่นั้นรอว่าครูจะมีอะไรใหม่ๆ มาให้เขารู้ เขาเห็น เขาเข้าใจ มีสิ่งแปลกใหม่มากระตุ้นให้เขาอยากเรียนรู้อยู่เสมอ ปัจจุบันโลกได้ก้าวหน้าไปมากมีเทคโนโลยีแปลกๆ มากมาย ในปัจจุบันก็ต้องการอะไรแปลกใหม่ตามไปด้วย ครูต้องพยายามสร้างความคิดอยากรู้ อยากลองในสิ่งที่เหมาะสม ให้มองรูปแบบการสอนที่แปลกใหม่ มากกว่าที่จะยึดอ่านตำราเพียงเล่มเดียว ซึ่งนักเรียนก็จะมองในด้านเดียว ฟังคนเดียว ซึ่งอยู่แต่ในโลกของครูคนเดียวตลอดกาล ครูที่ฉลาดจะไม่ยึดติดกับเนื้อหาที่ตนรู้ หรือเนื้อหาในหนังสือเล่มใดเล่มหนึ่ง ครูจะรู้ว่าเนื้อหานั้นอาจมีการพัฒนา มีการนำเทคนิควิธีใหม่ๆ มาใช้ มีมุมมองใหม่ๆ มาแนะนำให้นักเรียนรู้สึกว่าน่าสนใจ น่าติดตาม ไม่มีนักเรียนคนไหนอยากจะเรียนอ่อน ทุกคนอยากเก่งแต่เมื่อครูไม่สามารถทำให้เขาสนใจไม่สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดความคิดใหม่ๆ ได้นั้นนักเรียนก็จะไม่สนใจ และคิดว่าไม่จำเป็นต้องสนใจเรียนเพราะครูก็คงไม่มีอะไรมาให้รู้มากกว่าอ่านหนังสือให้ฟัง.

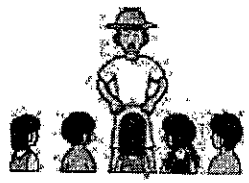

เรื่องที่ 34 คนต้นเรื่อง

ตอน ม. 3 ฉันคิดว่าคณิตศาสตร์เป็นวิชาที่ยากมาก หนำซ้ำยังเป็นวิชาที่เรียนคาบบ่าย ทำให้ฉันเรียนไม่ค่อยรู้เรื่องเท่าไหร่ ถึงแม้จะตั้งใจมากเพียงใดก็ตาม

วันหนึ่ง ฉันไม่สบายแต่ก็พอไปเรียนได้ แม่ให้ฉันเอายาไปกินหลังอาหารด้วย พอยาออกฤทธิ์ทำให้ฉันหลับในคาบเรียน ครูโมโหมาก เดินมาตะคอกใส่หน้าฉันด้วยเสียงอันดังว่า "เธอหลับในเวลาเรียนได้ยังไง แย่ที่สุด" ฉันสะดุ้งตื่น เห็นครูโมโหมากจนหน้าแดง ฉันพยายามจะบอกว่าฉันไม่สบาย แต่ครูไม่ยอมฟังเหตุผลของฉันเลย ครูเดินไปที่หน้าห้อง แล้วพูดด้วยเสียงดังฟังชัดว่า "วันนี้มีคนทำให้ฉันโกรธมาก เธอเป็นนักเรียนเธอจะมาว่าฉันไม่ได้ ฉันไม่สอนแล้วให้พวกเธอไปทำการบ้านมา" การบ้านเยอะมาก เพื่อนๆ พากันโอดครวญ และยิ่งกว่านั้นเพื่อนๆ โกรธฉันมาก ที่ฉันเป็นตัวต้นเหตุทำให้ได้การบ้านเยอะ จากนั้นก็แทบจะไม่มีเพื่อนคนไหนคุยกับฉันเลย

วิเคราะห์และแก้ไข จากเหตุการณ์เห็นว่าครูใช้อารมณ์ในการลงโทษ และแสดงพฤติกรรมที่ไม่ดีต่อนักเรียนอย่างมาก หากเกิดเหตุการณ์เช่นนี้ในห้องเรียนครูควรจะใช้เหตุผลในการพูดคุยซักถามและแสดงความเอาใจใส่ ให้นักเรียนรู้สึกว่าตนเองมีความปลอดภัยและอบอุ่นเหมือนที่บ้าน นักเรียนจะรู้สึกอุ่นใจและไม่คิดว่าตนเองเป็นเหตุให้ครูหยุดสอนและทำให้เพื่อนเดือดร้อน นอกจากสภาพร่างกายของนักเรียนที่ทรุดโทรมอยู่แล้วสภาพจิตใจก็จะแย่ตามไปด้วย

สุมน อมรวิวัฒน์ กล่าวถึงบทบาทครูในการจัดการเรียนการสอนโดยสร้างศรัทธาและโยนิโสมะนะสิการ ว่าครูต้องปฏิบัติตัวเป็นกัลยาณมิตรของนักเรียน กล่าวคือ ต้องมีบุคลิกภาพสำรวม น่าเชื่อถือ ศรัทธา สง่า สะอาด แจ่มใส และมีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความรู้ มีคุณธรรม มีเมตตา เอื้ออาทร ทำให้ผู้เรียนมีความรู้สึกสบายใจที่จะเข้ามาปรึกษา สั่งสอนผู้เรียนด้วยความรักและเป็นที่พึ่งของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง (นรเนตร ธรรมบวร. 2544 :49) ดังนั้น กระบวนการเรียนการสอนนั้นครูต้องทำให้นักเรียนอยากเรียน อยากค้นคว้า อยากมีความรู้ ครูต้องเป็นมิตรที่นักเรียนไว้วางใจ แล้วสิ่งที่ตามมาคือนักเรียนจะเห็นคุณค่าความสำคัญของวิชาคณิตศาสตร์ และรักในวิชาคณิตศาสตร์ ซึ่งจะทำให้กระบวนการเรียนการสอนนั้น มีผลสัมฤทธิ์ที่ดีอีกด้วย.

เรื่องที่ 35 คุณครูตัวอย่าง

วันนี้ฉันจะมาเล่าเรื่อง "ครูคณิตศาสตร์ในดวงใจ" ให้ฟังนะคะ ตอน ม. 2 มีครูคณิตศาสตร์อยู่ท่านหนึ่ง ท่านมีความสามารถทำเรื่องง่ายให้เป็นเรื่องยากได้ วิธีการสอนของท่านคือ จดทุกอย่างบนกระดาน ไม่ว่าจะเป็นโจทย์ วิธีทำ หรือแม้กระทั่งคำตอบ ใช้ไม้บรรทัดชี้ให้พวกเราอ่านพร้อมกัน พออ่านจบท่านก็จะบอกว่า "เก่งมาก ปรบมือให้ตัวเองหน่อย" โดยที่ครูไม่เคยอธิบายว่า ตัวเลข หรือข้อความนี้มาจากไหน สัญลักษณ์นี้คืออะไร ท่านจะบอกเพียงว่า มันเรียกว่าอะไร พอลอกเสร็จก็สั่งให้ทำแบบฝึกหัด และฉันมักจะทำผิดเสมอ เพราะไม่เคยเข้าใจตัวอย่างที่ครูให้ พอเจอตัวเลขที่เปลี่ยนไป พลิกแพลงนิดหน่อย ฉันก็ทำไม่ได้

จนถึงทุกวันนี้ ฉันก็ทำไม่ได้ ถ้าไปเจอโจทย์แบบนั้นฉันก็ยังทำไม่ได้เหมือนเดิม

วิเคราะห์และแก้ไข การสอนคณิตศาสตร์จะต้องสอนให้เข้าใจ การให้ตัวอย่างก็คือการแนะนำปัญหาและวิธีการคิดการหาคำตอบว่าจะต้องทำอย่างไรบ้าง เพื่อเป็นแนวทางในการทำต่อไป ช่วยให้นักเรียนรู้แนวทางในการคิดข้อต่อไปที่คล้ายคลึงกัน แต่ถ้าครูใช้วิธีอ่านดังตัวอย่าง ผลที่ตามมาคือนักเรียนจะทำอะไรไม่ได้เลย จะไม่รู้เรื่องว่าจะเริ่มตรงไหนถ้าไม่มีตัวอย่างให้ดู การยกตัวอย่างนั้นครู

ควรอธิบายวิธีการให้ละเอียด และด้วยวาจาที่สุภาพ เสียงดังฟังชัด และเข้าใจง่าย และหมั่นตามนักเรียนอยู่เสมอว่าเข้าใจหรือไม่ ไม่ควรปล่อยให้ผ่านไป และควรให้นักเรียนเห็นวิธีการคิดที่แตกต่าง โจทย์ที่แตกต่างต้องว่าต้องทำอย่างไร มีวิธีอย่างไรจึงจะนำไปสู่คำตอบได้ หากครูให้นักเรียนฟังตัวอย่างแทนการพูด แทนการอธิบายมากเกินไป นักเรียนจะไม่เข้าใจว่าสิ่งที่ครูทำมาจากไหน ไม่เข้าใจว่าทำไมต้องทำอย่างนั้น ทำอย่างอื่นไม่ได้หรือ และจะเป็นสิ่งที่ค้างคาใจนักเรียนไปตลอด จนเกิดเป็นความเบื่อหน่าย และเมื่อไปเจอโจทย์ที่แตกต่างจากตัวอย่างที่เคยเรียน นักเรียนก็จะไม่สามารถดำเนินการเองได้ ทำอะไรไม่ได้ และไม่ต่างอะไรจากรถที่ไม่มีน้ำมัน หากน้ำมันหมดรถก็วิ่งไม่ได้ แล้วคุณอยากจะให้ลูกศิษย์เป็นรถที่วิ่งได้หรือเป็นรถที่จอดไว้ปลูกผักก็เลือกเอา.

เรื่องที่ 36 เชื่อใครดี

ผมเป็นคนที่ได้ชื่อว่าเรียนวิชาคณิตศาสตร์ได้ดีที่สุดในห้อง ผมชอบคิดชอบคำนวณแต่ไม่ชอบศิลปะและพลศึกษา คงเป็นเรื่องธรรมดาที่คนชอบคำนวณจะไม่ชอบพละ ผมเป็นลูกศิษย์ที่นั่งแถวหน้าในห้องเรียนเพราะผมคือคนที่หาคำตอบได้ถูกต้องเสมอ ตอนนั้นผมขึ้นอยู่ชั้น ม.3 เรากำลังเรียนเรื่อง รูปสามเหลี่ยมมุมฉาก ครูอธิบายบนกระดานและบอกว่า "ทฤษฎีบทปีทาโกรัส คือ $c^2 = a^2 + b^2$ " แล้วก็ให้ตัวอย่างบนกระดาน ด้วยความที่ผมเป็นคนขี้สงสัย จึงถามครูว่า "เราใช้สูตร $a^2 = c^2 + b^2$ ได้ไหมครับ เพราะหนังสือที่ผมศึกษามาเขาบอกไว้อย่างนี้" ครูตอบผมว่า เธอจะเรียนกับครู หรือเธอจะเรียนกับหนังสือ ถ้าจะเรียนกับครูก็ต้องเชื่อครู เชื่อหนังสือก็ไม่ต้องมาเรียน ผมจึงไม่เข้าใจว่าผมจะเชื่อใครดี

วิเคราะห์และแก้ไข จากเหตุการณ์ นักเรียนเป็นคนที่สนใจในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์เป็นอย่างมากและศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับวิชาคณิตศาสตร์เป็นอย่างดี เตรียมตัวศึกษาเนื้อหาก่อนเรียนเสมอๆ ซึ่งถือว่าดี บุคคลที่เป็นครูควรสนับสนุน แต่ในสถานการณ์ข้างต้นกลับตรงข้าม อาจมี 2 สาเหตุ คือ

1. ครูเป็นคนที่ยึดติดในเนื้อหา ความคิดของตนเอง ไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น ไม่เปิดใจรับฟังความคิดเห็นใหม่ๆ แนวคิดที่แปลกแตกต่างที่สามารถเป็นไปได้ เพราะคณิตศาสตร์เป็นวิชาที่กระตุ้นความคิด ส่งเสริมให้คนคิดอย่างมีเหตุผล แต่ครูไม่ยอมฟังเหตุผลของนักเรียนเลย

2. ครูไม่แม่นในเนื้อหา ในฐานะที่เป็นครูเป็นคนที่ให้ความรู้กับนักเรียนจะต้องเป็นคนที่ศึกษาหาความรู้ให้ตนเองอยู่เสมอ

ในกรณีที่ครูไม่สามารถตอบคำถามของนักเรียนได้ ครูไม่ควรขู่ หรือดุนักเรียน เพราะนักเรียนจะเสื่อมศรัทธาในตัวครู การที่ครูพยายามปกปิดความรู้เหล่านั้นด้วยการดุ เพราะนักเรียนคงไม่หวังว่าครูจะรู้ทุกอย่างเช่นเดียวกัน และในกรณีที่นักเรียนรู้เรื่องเหล่านี้ดีกว่าครู ครูควรสนับสนุนและกระตุ้นให้นักเรียนเล่าให้นักเรียนคนอื่นๆ ในชั้นฟังจะดีกว่า (พรรณี ช. เจนจิต. 2538: 252) การตอบคำถามของครูเป็นเรื่องสำคัญ มีผลกระทบต่อจิตใจของนักเรียนเป็นอย่างมาก จะทำให้อยากเรียนหรือไม่เรียนก็ขึ้นอยู่กับการตอบปัญหาของครู และการจัดการการเรียนการสอนเป็นส่วนสำคัญ ถ้าครูมองเห็นและพยายามที่จะมองและที่สำคัญการกระทำของครูเป็นกำลังใจในการเรียนการสอน อีกสิ่งที่ถือว่าเป็นหน้าที่สำคัญคือการเสริมแรงและการเสริมแรงที่ดีต้องรู้ว่า ควรเสริมแรงตอนไหนและอย่างไร.

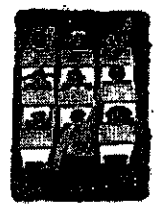

เรื่องที่ 37 สายแน่ ๆ

โรงเรียนฉันเป็นโรงเรียนหญิงล้วนจึงค่อนข้างจะมีกฎระเบียบมากมาย วิชาคณิตศาสตร์เป็นวิชาที่ฉันชอบเรียนและตั้งใจมาตลอด อาจารย์ทุกคนจะมีกฎระเบียบในการสอนของแต่ละคนแตกต่างกันออกไป และวิชาที่ฉันไม่ชอบวิธีการลงโทษของอาจารย์ที่สุดคือ วิชาคณิตศาสตร์ที่ฉันชอบนี้แหละ ทุกวันอาจารย์จะสั่งการบ้านและให้นำมาส่งในวันรุ่งขึ้นก่อนเวลา 07.00 น. ทุกวัน ไม่เช่นนั้นนักเรียนจะได้กินขนมจีบแสนจะทรมานที่สุด และฉันก็ไม่เคยได้ลองชิมรสชาติเลย จนกระทั่งวันนี้ ฉันออกมาเรียนแต่เช้าตามปกติ แต่โชคร้ายที่วันนั้นรถที่ฉันใช้เป็นยานพาหนะทุกวันนั้นเกิดมีปัญหา คือ ยางรถรั่ว ฉันต้องนำรถไปซ่อมก่อนที่จะนั่งรถโดยสารมาไปโรงเรียน ในใจก็คิดกลัวอยู่ว่าวันนี้จะได้ชิมรสชาติของขนมจีบหรือไม่ พอไปถึงโรงเรียนในตอน 07.30 น. ฉันนำสมุดไปส่งไม่ทันแล้ววันนั้นฉันก็ได้กินขนมจีบนี้ไป 5 ครั้ง ด้วยความทรมานและ จากวันนั้นฉันก็รู้สึกว่า ทำไมครูต้องทำโทษฉันทั้งที่ฉันก็ทำการบ้านมาส่งทุกครั้งแต่มันสายเกินไปเท่านั้นเอง

* ขนมจีบคือการให้นักเรียนชูมือขึ้นมาแล้วให้ปลายนิ้วทุกนิ้วรวมกันอยู่ตรงกลางลักษณะคล้ายขนมจีบ แล้วครูจะใช้สันของแปลงลบกระดานเคาะลงไปที่ปลายนิ้วทั้ง 5 นั่นคือบทลงโทษที่เรียกว่ากินขนมจีบ

วิเคราะห์และแก้ไข เหตุการณ์ข้างต้นนี้บางคนอ่านดูแล้วอาจจะคิดว่าเป็นเรื่องธรรมดาที่เกิดขึ้นเป็นประจำ การส่งการบ้านไม่ทัน นักเรียนต้องถูกลงโทษ แต่เหตุการณ์สุดวิสัยแบบนี้สามารถเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา นักเรียนก็ไม่อยากให้เกิดขึ้นกับตัวเอง นักเรียนคนนี้เป็นผู้ประพฤติดี ส่งการบ้านทุกครั้ง หากครูมีสมุดบันทึกการส่งงานของเขาครูจะรู้ว่าวันนี้คงเป็นวันผิดปกติ ครูควรจะถามเหตุผลในการไม่ส่งการบ้านเสียก่อน แทนที่จะใช้วิธีการทำโทษที่รุนแรงเป็นการตัดสิน ครูอาจจะคิดว่าวิธีการลงโทษเป็นวิธีการที่ดีที่สุดที่จะหยุดพฤติกรรมที่ไม่ถูกได้อย่างดี แต่ผลที่ตามมาคือความเจ็บปวด เบื่อ และเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จนกลายเป็นอคติที่ไม่ดีต่อวิชาเรียนอยู่เสมอ สิ่งที่คาใจนักเรียนอยู่ก็คือ ความผิดของเขาคืออะไร ทำไมเขาต้องโดนลงโทษ ถูกลงโทษเพราะเขาไม่ทำการบ้าน หรือถูกลงโทษเพราะเขาส่งไม่ทัน สิ่งที่นักเรียนจะจดจำหรืออาจถูกลงโทษไม่ใช่การต้องทำการบ้านทุกวัน แต่นักเรียนจะจดจำว่าทำอย่างไรจะไม่ถูกลงโทษ คือต้องส่งการบ้านให้ทัน ไม่ว่าจะวิธีใดก็ตาม สิ่งที่ตามมาก็คือความกลัวที่จะถูกลงโทษ การพยายามหาวิธีที่จะได้ส่งการบ้านทันเวลาโดยไม่ได้เกิดทักษะใดๆ เลย เท่ากับว่าการบ้าน คือให้นักเรียนไปลอกมาส่งทันเวลาเท่านั้นเอง การบ้านนั้นเป็นวิธีการการอย่างหนึ่งที่ช่วยให้การสอนนั้นประสบผลสำเร็จ ทำให้นักเรียนเกิดการคิดเองทำเอง หากทำไม่ได้เกิดข้อสงสัย ครูควรจะให้โอกาสได้ซักถามให้เวลาได้คิดได้ทบทวนทำความเข้าใจ และก็จำได้ และสามารถนำความรู้และทักษะที่ได้จากการไปใช้อีกด้วย .

เรื่องที่ 38 ครูบอระเพ็ด

ในเช้าวันหนึ่ง ครูคณิตศาสตร์ท่านหนึ่งสอนนักเรียน ป. 5 ที่บ้านของครูท่านนี้คงจะปลูกต้นบอระเพ็ดไว้ในสวนด้วย เพราะวันนี้ครูเตรียมมาใช้ทำโทษเราโดยมีการชู่ไว้ก่อนที่จะสอน แต่ก็เหมือนกับว่าคำชู่ของครูไม่เป็นผล ยังคงมีเพื่อนนักเรียนที่คุยกันและไม่ตั้งใจเรียน ครูจึงหยิบบอระเพ็ด ที่อยู่ในกระเป๋าสะพายมาหั่นเป็นชิ้นๆ ให้นักเรียนทั้งห้องอมจนกว่าจะหมดคาบ ไม่มีใครกล้ากลืนน้ำลายเลย เพราะมันขมมาก ทุกๆ คนจะมีอาการแก้มอูมขึ้นอย่างเห็นได้ชัดเพราะเต็มไปด้วยน้ำลายที่พร้อมจะล้นออกมา บางคนทนไม่ไหวบ้วนน้ำลายออกมาเลอะเทอะเต็มโต๊ะที่นั่ง ครูสั่งให้นักเรียนคนนั้นทำความสะอาด และก็ให้อมบอระเพ็ดอีก จึงเป็นประสบการณ์การเรียนที่ทรมานมาก โดยเฉพาะฉันที่ไม่ได้คุยและตั้งใจเรียนแต่กลับโดนทำโทษไปด้วย

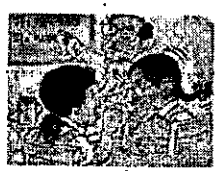

วิเคราะห์และแก้ไข หากใครไม่เคยได้ลิ้มลองรสชาติของสมุนไพรไทยที่ชื่อว่า บอระเพ็ดนี้คงไม่ทราบถึงรสชาติที่แสนจะไม่หวานและไม่หอม แต่มีรสชาติ 5 รสชาติ คือ ขม ข่ม ขื่น ค้ม ขม ที่รวมกันได้อย่างลงตัว แต่ก็มีคำโบราณที่ว่า หวานเป็นลมขมเป็นยา แต่ก็คงไม่มีคนที่สบายดีที่ไหนนั่งอมยาที่มีรสชาติดังบอระเพ็ดนี้แทนขนมที่หอมหวานเป็นแน่

เป้าหมายสำคัญของการศึกษา คือ การสร้างคนให้เป็นผู้ที่สามารถทำสิ่งใหม่ๆ มิใช่เพียงแต่เป็นผู้คอยลอกเลียนแบบ ทำตามโดยที่ไม่มีการคิด วิเคราะห์และพิจารณา ต้องการคนที่มีความคิดสร้างสรรค์ รู้จักประดิษฐ์และค้นคว้าแสวงหาความรู้ ต้องการกระตุ้นให้คนมีความคิด วิพากษ์วิจารณ์ รู้จักพิสูจน์สิ่งต่างๆ ไม่เชื่ออะไรง่ายๆ มีความกระตือรือร้น พยายามแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งส่วนหนึ่งเกิดขึ้นโดยธรรมชาติและอีกส่วนหนึ่งโดยที่ครูเป็นผู้จัดให้นักเรียนสามารถทำอะไรได้บ้าง หรือไม่สามารถทำอะไรได้บ้าง ซึ่งครูต้องตระหนักถึงสิ่งที่นักเรียนทำได้และไม่ได้ นักเรียนจะต้องไม่ถูกบังคับให้เรียนในสิ่งที่ยังไม่พร้อม แต่จะต้องช่วยจัดสิ่งแวดล้อมให้และครูจะต้องเป็นผู้ที่ไม่ต้องการรับรู้สิ่งบกพร่อง และสิ่งเด่นในตัวนักเรียน และรู้จักวิธีที่จะช่วยเหลือ ดังนั้น นักเรียนจึงควรได้รับการส่งเสริมให้พูด ได้แสดงความคิดเห็นได้โต้แย้ง สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่จะช่วยเสริมสร้างให้นักเรียนมีสติปัญญางอกงามขึ้น

(พรรณี ช. เจนจิต. 2538: 156)

หากครูนั้นเข้าใจ และพยายามที่จะใช้วิธีการโน้มน้าว ให้นักเรียนมาสนใจในสิ่งที่ครูมอบให้ การพูดคุยเสียงดังนั้นแน่นอนต้องก่อให้เกิดความรำคาญและทำให้ผู้สอน ดำเนินการสอนได้ยาก แต่หากการพูดคุยนั้นเป็นการพูดคุยในเรื่องที่เป็นประโยชน์หรือเรียกว่าเกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียนหรือสามารถทำให้เกิดการเรียนรู้ได้จากการพูดคุยแล้วการคุยกับในห้องเรียนคงไม่ใช่ปัญหาที่หนักหนาสำหรับครูอีกต่อไป.

เรื่องที่ 39 คำหยาบ

หนูเป็นคนเรียบร้อย พูดแต่คำสุภาพ ถึงแม้เพื่อนในห้องจะพูดคำหยาบ แต่หนูก็ไม่เคยใช้คำหยาบกับใคร ส่วนครูคณิตศาสตร์ของหนูเหรอ หยาบกว่าเพื่อนของหนูซะอีก คงจะไม่แปลกใจเลยใช่ไหมคะว่าเพื่อนๆ ในห้องได้แบบอย่างมาจากใคร

อาจจะเป็นเพราะที่บ้านฝึกให้หนูเป็นคนเรียบร้อย พูดให้สุภาพ หนูเลยไม่ค่อยจะชินกับสภาพในห้องเรียนสักเท่าไหร่ คุณแม่บอกว่า ให้เราพูดสุภาพอย่างนี้ไปเรื่อยๆ ไม่ต้องไปสนใจคนอื่นเขา ถ้าเราพูดเพราะกับผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่ก็จะพูดเพราะกับเราเอง

วิเคราะห์และแก้ไข การที่ครูใช้คำพูดที่ไม่สุภาพ พูดคำหยาบกับนักเรียน ถ้าเป็นนักเรียนที่คุ้นเคยกับคำเหล่านี้อยู่แล้ว นักเรียนเหล่านั้นอาจจะชอบ สนุกอยากจะเรียนกับครูคนนี้ เพราะอาจจะรู้สึกว่าครูคนนี้เป็นกันเอง ทำให้กล้าพูด กล้าคุยกับครูมากขึ้น แต่ครูอาจลืมไปว่า ยังมีนักเรียนอีกส่วนหนึ่งที่ยังไม่ค่อยคุ้นเคยกับคำเหล่านี้ เพราะที่บ้านอาจจะสั่งสอนเขาให้พูดจาให้ไพเราะ ไม่ให้พูดคำหยาบ คนที่พูดคำหยาบถือว่าเป็นคนไม่ดี แต่เมื่อเขามาเรียนแล้วเจอเพื่อนที่พูดจาไม่เพราะ พูดแต่คำหยาบ แถมคุณครูที่สอนเขาก็ยังพูดอีก อาจจะทำให้เขาสับสนว่า ไหนคุณพ่อ คุณแม่บอกว่าพูดคำหยาบไม่ดี แล้วทำไมเพื่อนยังพูดได้ คุณครูก็ยังพูด ถ้าเขาพูดก็คงจะไม่เป็นอะไรเหมือนกัน

จะสังเกตเห็นว่านักเรียนส่วนมาก ทุกครั้งที่เขาพูดคำหยาบ เขาจะได้รับปฏิกิริยาโต้ตอบจากผู้ใหญ่เสมอ ทั้งๆ ที่เขาเองก็ไม่เข้าใจเหมือนกันว่า ทำไมจึงเป็นเช่นนั้น

ปัญหาในการแก้ไขนักเรียนเหล่านี้เป็นสิ่งที่ไม่ยาก คือ ครั้งแรกที่ได้ยินนักเรียนพูดคำหยาบ เราจะทำเป็นไม่สนใจ และถ้าเขายังพูดอยู่ก็แนะว่า เป็นคำไม่สุภาพ แต่อย่าไปบอกนักเรียนว่าคนดีๆ เขาไม่พูดกัน ซึ่งบางครั้งนักเรียนอาจได้ยินพ่อกับแม่พูดเช่นนั้น นักเรียนก็อาจจะตอบว่า ทำไมพ่อกับแม่ยังพูดได้ ถ้าเช่นนั้นพ่อกับแม่ก็เป็นคนไม่ดีด้วย

เมื่อนักเรียนในห้องพูดคำหยาบ คุณครูควรแนะให้เขาเลิกพูด ไม่ใช่ครูก็พูดตามนักเรียนไปด้วย ครูไม่ได้มีหน้าที่สอนหนังสือนักเรียนเพียงอย่างเดียว แต่ครูจะต้องทำทุกหน้าที่ในห้องเรียน และหน้าที่หนึ่งที่สำคัญ คือ หน้าที่การสอนคนให้เป็นคนอย่างสมบูรณ์ มีระเบียบวินัย มารยาท ต้องมาก่อน เมื่อครูต้องการให้นักเรียนเป็นอย่างไร ครูก็ต้องเป็นอย่างนั้นให้ได้ก่อน เพราะ **ตัวอย่างที่ดี มีค่ากว่าคำสอน.**

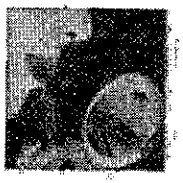

เรื่องที่ 40 เหมือนเก่ง

คณิตศาสตร์เป็นวิชาที่ฉันชอบนะ แต่ไม่ค่อยจะตั้งใจเรียนสักเท่าไหร่ ในชั่วโมงเรียนฉันมักจะคุยกับเพื่อนข้างๆ ครูลงโทษฉันต่างๆ นาๆ แต่ฉันก็ยังคุยอยู่ดี เพราะฉันมีเรื่องคุยไม่หยุด แต่ถ้าฉันไม่คุย ฉันต้องหลับแน่ๆ ฉันจึงยกเหตุผลนี้กับครู ครูอนุญาตให้ฉันหลับได้ เพราะเพื่อนๆ จะเรียนได้อย่างเต็มที่ อาจจะทำให้ห้องเรียนสงบขึ้น จากนั้นฉันก็ชอบชั่วโมงคณิตศาสตร์ขึ้นอีกเท่าตัว เพราะเป็นเวลานอนที่แสนสบาย แถมยังมีเสียงครูกล่อมให้หลับอีกต่างหาก

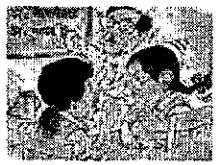

วิเคราะห์และแก้ไข จากเหตุการณ์ข้างต้นคงปฏิเสธไม่ได้ว่ามีครูอย่างนี้อยู่จริง การทำให้ชั้นเรียนมีความสงบเรียบร้อยเป็นสิ่งที่ครูทุกท่านพึงปรารถนาเป็นประการแรก เพราะเมื่อห้องเรียนสงบเรียบร้อยไม่มีเสียงรบกวนนั่น หมายถึงว่าการเรียนการสอนจะดำเนินไป ได้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้วางไว้อย่างไม่ติดขัดและไม่มีปัญหาใดๆ ครูสามารถจัดการเรียนการสอนได้ตรงตามกระบวนการจัดการเรียนรู้ ตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ ตามสาระการเรียนรู้ ตามกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ครูได้เรียงลำดับมาอย่างดี พิมพ์ด้วยคอมพิวเตอร์ราคาหลายหมื่นบาท และ พิมพ์ออกมาอย่างสวยงามบรรจุอยู่ในแฟ้มงานอันสวยหรู พร้อมที่จะแสดงผลงาน

ได้อย่างไม่อายใคร และจะเกิดความภาคภูมิใจมากที่ครูสามารถควบคุมชั้นเรียนได้อย่างเต็มที่ หากมองภาพรวม แล้วดูจะเป็นห้องเรียนในฝันของครูหลายๆ ท่าน แต่ถ้ามองลึกลงไปจะเห็นว่าในขณะที่ครูกำลังจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างตั้งใจกลับมีนักเรียนบางส่วน กำลังฝันถึงอะไรก็ไม่รู้และอาจมีของเหลวสีขาวไหลมีฟองเล็กน้อยไหลออกมาเปื้อนโต๊ะของเขาก็เป็นได้ นักเรียนคนนั้นคงเข้าใจการเรียนในชั่วโมงนี้เป็นอย่างดีในขณะที่ครูก็หลับหูหลับตาสอนโดยไม่สนใจว่านักเรียนจะเป็นอย่างไร เข้าใจมากน้อยแค่ไหน สามารถนำความรู้ที่ได้ในชั่วโมงนี้ไปใช้อย่างไร ทราบแต่ว่าช่างเป็นบรรยากาศที่สงบและสบายหูเหลือเกิน และปลาบปลื้มที่นักเรียนตั้งใจเรียนไม่คุยกันเลยแม้แต่น้อยโดยที่ไม่ต้องมีการว่ากล่าวหรือลงโทษใดๆ ทั้งสิ้น

นักจิตวิทยามนุษย์นิยม เชื่อว่าคนทุกคนมีแรงจูงใจซึ่งเป็นผลมาจากความต้องการที่จะเจริญเติบโตและพัฒนาแรงจูงใจภายในจึงสำคัญมาก ทฤษฎีแรงจูงใจของ Abraham Maslow(1954) ที่มีชื่อว่าลำดับขั้นความต้องการพื้นฐาน เป็นที่รู้จักกันมากที่สุด Maslow แบ่งความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ออกเป็น 5 ชนิดคือ

1. ความต้องการทางสรีระ(Phylogical Needs) หมายถึงความต้องการทางร่างกาย เช่น ความหิว ความกระหาย ความง่วง และความต้องการที่อยู่อาศัย

2. ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (Safety Needs) เป็นความต้องการความปลอดภัยทางร่างกายและจิตใจ

3. ความต้องการความรักและเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม (Social needs) คนทุกคนต้องการเป็นที่รักของผู้อื่นเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม เป็นที่ยอมรับและมีความสัมพันธ์อันดีต่อผู้อื่น

4. ความต้องการที่จะรู้สึกว่าตนเองมีค่า (Esteem Needs) คนทุกคนต้องการมีความมั่นใจในตนเอง มีคุณค่าและมีเกียรติ มีอำนาจอิสระ ต้องการประสบความสำเร็จ เป็นที่ยกย่องนับถือ และได้รับความสนใจ

5. ความต้องการที่จะรู้จักตนเอง (Self-actualization Needs) เป็นความต้องการที่จะรู้จักตนเอง ตามสภาพที่แท้จริงของตน เป็นความต้องการที่จะ พัฒนาตนเอง เต็มตามศักยภาพเพื่อให้ตนเองสมปรารถนา

ในลำดับขั้นความต้องการทั้ง 5 ชนิดนี้ 4 ชนิดแรก ถือว่าเป็นความต้องการขั้นพื้นฐานที่ขาดไม่ได้ (Deficiency Needs) คือ ความต้องการทางสรีระ ความต้องการความปลอดภัย ความต้องการความรักและเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม แล้วความต้องการที่จะรู้สึกว่าตนเองมีค่า นอกจากจะขาดไม่ได้แล้ว ยังต้องเกิดขึ้นก่อนความต้องการเพื่อความเจริญงอกงาม (Growth Needs) ซึ่งประกอบด้วย ความต้องการที่จะรู้จักตนเอง ความต้องการที่จะรู้และเข้าใจ และความต้องการทางสุนทรียภาพ เมื่อคนเราได้รับความพอใจในความต้องการพื้นฐาน 4 ชนิด แล้วก็จะแสวงหาความต้องการที่สูงขึ้น คนเราจึงมีพฤติกรรมต่างๆ กันตามชนิดของความต้องการนั้น เมื่อคนทุกคนมุ่งแสวงหาความต้องการพื้นฐาน ครูในฐานะผู้สอน ก็ต้อง

ทำทุกอย่างเพื่อให้นักเรียนได้รับความพึงพอใจ ในความต้องการขั้นต่ำ ด้วยเช่นกัน ถ้านักเรียนยังมีความต้องการ พวกเขาอาจเลือกกระทำสิ่งที่ผิด คือ แสดงพฤติกรรมละทิ้งงานที่ได้รับมอบหมาย ความพึงพอใจในความต้องการพื้นฐาน จะนำไปสู่ความรู้สึกผ่อนคลายและอิ่มอกอิ่มใจขณะที่ความพึงพอใจในความต้องการเพื่อความเจริญงอกงาม จะนำไปสู่ความสุขความยินดี และความปรารถนาที่จะบรรลุผลสำเร็จ (อรจรีย์ ณ ตะกั่วทุ่ง. 2545: 15)

หากครูคิดว่าความพอใจของนักเรียนในการอยู่ในชั้นเรียนด้วยความสงบโดยใช้วิธี นอนหลับนั้นเป็นสิ่งที่ดี ครูผู้นั้นคิดผิดมหันต์ เพราะนอกจากนักเรียนจะไม่ได้อะไรจากการจัดการเรียนรู้ในชั่วโมงนั้นแล้วพฤติกรรมก็จะติดตัวนักเรียนไป ซึ่งครูควรจะใช้กลวิธีในการจัดชั้นเรียน และจูงใจให้นักเรียนอยากเรียนอยากแสดงความคิดเห็น อยากมีส่วนร่วมมากกว่าการจัดการเรียนให้เงียบสงบเรียบร้อย เพราะบางทีอาจมีนักเรียนที่กรนเสียงดังก็ได้คงรบกวนไม่น้อยกว่าการพูดคุยกันเสียงดังซักเท่าไหร่.

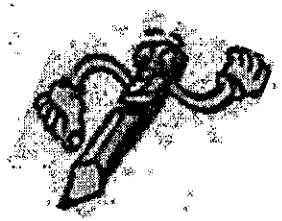

เรื่องที่ 41 เสียงที่ไม่ได้ยิน

ตอนผมเรียน ม.3 ครูท่านหนึ่งสอนวิชาคณิตศาสตร์เรื่องเรขาคณิต ครูท่านนี้ไม่สามารถควบคุมนักเรียนให้อยู่ในความสงบได้ กลับปล่อยให้นักเรียนคุยกันอย่างสนุก เสียงดัง ผมนั่งเกือบหลังสุดของห้อง ไม่ค่อยได้ยินเวลาครูสอน ผมเห็นแต่ครูวาดรูปบนกระดานอธิบายด้วยเสียงเบาๆเหมือนกับว่าท่านคุยอยู่คนเดียว ผมพยายามตั้งใจฟัง ประกอบด้วยเสียงเพื่อนๆที่ดังจนปวดหู ผมไม่รู้เรื่องเลย จนถึงทุกวันนี้ผมยังคงมีปัญหากับการเรียนเรขาคณิตอย่างมาก ผมว่าครูไม่สนใจนักเรียนเลยว่านักเรียนจะได้รับความรู้จากครูอย่างทั่วถึงหรือไม่ แต่อันดับแรกครูควรจะหาวิธีควบคุมห้องเรียนให้ได้เสียก่อน

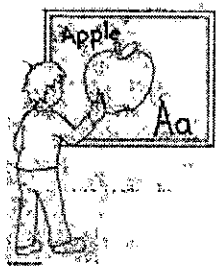

วิเคราะห์และแก้ไข การที่นักเรียนพูดมาก คุยเสียงดังเวลาเรียน แล้วครูไม่สนใจ ตั้งหน้าตั้งตาสอนเพียงอย่างเดียว อาจเป็นเพราะว่า ครูเอือมระอากับนักเรียนในห้องนั้น เมื่อครูบอกแล้วไม่ฟังก็เลยปล่อยเลยตามเลย ประมาณว่าเธออยากคุยก็คุยไป ฉันจะสอนใครอยากจะฟังก็ฟัง ใครอยากจะคุยก็เชิญ ไม่สนใจ แต่การสอนของครูแบบนี้จะมีปัญหาตรงที่ว่า นักเรียนที่คุยกันไม่ได้คุยกันทั้งห้อง ยังมีนักเรียนอีกบางส่วนที่กำลังนั่งฟังครูอยู่ ถ้าเพื่อนคุยกันเสียงดังมากๆ

และครูก็พูดเสียงเบา ก็จะทำให้นักเรียนเหล่านั้นไม่มีสมาธิในการเรียน ทำให้เรียนไม่รู้เรื่อง เมื่อนานๆเข้า เขาอาจจะเบื่อไม่อยากเรียน

การทำให้นักเรียนสนใจเนื้อหาบทเรียน งานแรกของครูที่จะต้องจูงใจนักเรียนคือ การเร้าความอยากรู้อยากเห็น และทำให้นักเรียนมีความสนใจอยู่ช่วงระยะเวลาหนึ่ง เทคนิคที่จะทำให้นักเรียนสนใจ ต้องเป็นเทคนิคที่ทำให้เกิดความต้องการขึ้นในใจตัวเอง ได้แก่ ต้องการรู้หรือต้องการสนองความอยากรู้อยากเห็นของตนเอง ครูต้องพยายามใช้วิธีการต่างๆ อย่างผสมผสาน โดยเฉพาะในตอนเริ่มบทเรียน วิธีการเหล่านี้จะมีประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับการนำเสนอเนื้อหาใหม่ ครูต้องเป็นตัวอย่างให้นักเรียนเห็นว่าแม้แต่ตัวครูก็ยังสนใจเนื้อหาบทเรียน

ดังนั้นครูจึงควรมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียน พูดคุยให้นักเรียนเข้าใจและการสอนโดยการไม่สนใจนักเรียน ถือว่าเป็นการละเลยต่อหน้าที่ โดยละเลยต่อหน้าที่ของความเป็นครู

ถ้าใจเราเชื่อมั่นว่าทำได้ ต่อให้ย้ายภูเขาถมทะเล
ในที่สุดก็ลงได้ แต่ถ้าใจเราคิดว่าทำไม่ได้
แม้จะง่ายแค่พลิกฝ่ามือ ก็ยังไม่มีวันประสบความสำเร็จ

ดร.ซุนยัดเซ็น

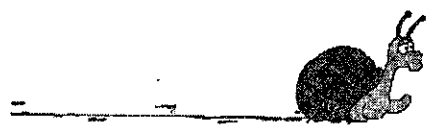

เรื่องที่ 42 ครูน่าจะเตรียมมา

ในชั่วโมงเรียนเรขาคณิต นักเรียนทุกคนจะต้องมีวงเวียน แต่เนื่องจากอยู่ระหว่างกลางเดือน ทางบ้านผมไม่ค่อยมีเงิน ทุกคนต้องช่วยกันประหยัดทุกวิถีทาง ผมจึงไม่มีวงเวียนมาเรียน พอครูสอนผมจึงต้องยืมจากเพื่อนที่นั่งข้างๆ ครูดวาดผมอย่างแรง บอกว่า แค่วงเวียนอันเดียวก็หามาไม่ได้ ผมพยายามอธิบายแต่ครูไม่ยอมฟัง ผมโดนหัก 5 คะแนน แล้วครูก็ให้ผมไปยืมไม้เรียว ผมต้องนำไม้เรียวที่ทำผมเจ็บปวดนั้นไปคืนอีก ผมทั้งโดนหักคะแนนทั้งเจ็บก้นทั้งต้องเดินไกลอีก

ผมคิดว่า ครูน่าจะเตรียมไม้เรียวมาเองนะครับ ผมจะได้เจ็บอย่างเดียว ไม่ต้องเดินให้เมื่อย

วิเคราะห์และแก้ไข จากเหตุการณ์ข้างต้น ครูทำโทษนักเรียนที่ไม่มีอุปกรณ์การเรียนด้วยการตีและหักคะแนนโดยไม่ยอมฟังเหตุผล

ครูลงโทษนักเรียนที่ไม่มีอุปกรณ์มาเรียน เพราะครูต้องการให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ และรู้จักหาอุปกรณ์มาเองโดยไม่ยืมเพื่อน ในขณะเดียวกันครูกลับเป็นผู้ที่ไม่เตรียมอุปกรณ์มาเช่นเดียวกัน ความคาใจในการกระทำของครูที่มีต่อนักเรียนคือทำไมไม่มีใครลงโทษครูบ้าง เพราะครูก็ไม่เตรียมไม้เรียวมาเช่นกันสิ่งที่ครู

ต้องการคือให้นักเรียนมีอุปกรณ์ใช้ครบไม่ลุกเดินไปยืมเพื่อนๆสร้างความไม่เป็นระเบียบ สิ่งที่ได้โดยตรงคือความเป็นระเบียบที่ครูต้องการ นักเรียนเงียบไม่มีใครลุกออกจากที่นั่งทุกคนมีอุปกรณ์ครบและในความเงียบนั้นครูจะรู้หรือไม่ว่าความสนใจ และความคิดของนักเรียนอยู่ที่ครูสอนหรือเปล่า นักเรียนกำลังเข้าใจในสิ่งที่ครูสอนหรือไม่ หรือเงียบเพื่อไม่ให้ครูลงโทษเท่านั้น แต่ไม่ใช่สิ่งที่จำเป็นสักทีเดียว การเรียนหากจำเป็นต้องใช้อุปกรณ์ที่สำคัญในการเรียนครูควรสั่งตั้งแต่ก่อนหน้าที่จะใช้อุปกรณ์และสอบถามนักเรียนว่ามีปัญหาในการหาอุปกรณ์นั้นๆครูควรจะเป็นคนที่คิดแก้ปัญหาในการที่ทำอย่างไรนักเรียนจะได้ใช้อุปกรณ์ทุกคน ทำอย่างไรจะดำเนินการสอนได้ครบถ้วนสมบูรณ์ไม่ใช่ยกภาระทุกอย่างไปที่นักเรียน นักเรียนบางคนมีอุปกรณ์ครบแต่เรียนไม่รู้เรื่อง นักเรียนบางคนไม่มีอุปกรณ์แต่ก็สามารถเข้าใจได้ อุปกรณ์ที่ไม่ได้ใช้ในชั่วโมงเรียนหรือไม่จำเป็นมากครูก็ไม่ควรที่จะบังคับให้ซื้อให้หาเอง เพราะนอกจากจะเป็นการสิ้นเปลืองแล้วนักเรียนยังรู้สึกเป็นปมด้อยว่าตนไม่สามารถหาอุปกรณ์มาได้ และต้องถูกลงโทษเพราะไม่มีอุปกรณ์การเรียนเท่านั้น ซึ่งนักเรียนจะพยายามทำในสิ่งที่ผิด แต่ขอเพียงให้นักเรียนหาสิ่งของที่จะไม่ทำให้เขาถูกลงโทษและก่อให้เกิดปัญหาสังคมต่อไป.

เรื่องที่ 43 ต้องเหมือนที่สุดเพราะครูถูกที่สุด

ตอนนั้นฉันเรียนอยู่ ป.4 ครูถามว่าใครทำเลขข้อนี้ได้ ฉันยกมือขึ้นด้วยความภาคภูมิใจและออกไปเขียนบนกระดานให้เพื่อนๆทั้งชั้นดู พอฉันทำเสร็จแล้วครูก็บอกฉันว่า "วิธีนี้ผิดมากๆ" พร้อมครูก็ส่ายหัวอย่างเอือมระอา ฉันถูกตีที่มืออย่างแรง 2 ครั้ง หลังจากนั้นครูก็แสดงวิธีทำที่ครูบอกว่าถูกต้องบนกระดาน ที่มีข้อความมากกว่าที่ฉันเขียนไป ประมาณ 3-4 บรรทัดและเป็นระเบียบเรียบร้อยและสั่งให้ฉันลอกวิธีทำของครูที่ถูกต้องลงในสมุดของฉัน 100 ครั้ง ฉันจำได้ว่าฉันแทบจะขยับมือไม่ได้เลย และหลังจากนั้นฉันก็เกลียดการออกไปแสดงวิธีทำบนกระดานมากเพราะถ้าฉันทำไม่ตรงตามวิธีการของครู ฉันก็ต้องโดนตี 2 ครั้งและคัดลอกวิธีที่ครูบอกว่าถูกต้องลงสมุดอีก 100 ครั้ง มันคงทำให้ฉันปวดนิ้วไปหลายวัน ทั้งที่โจทย์ข้อนั้นคำตอบที่ได้ออกมามีค่าเท่ากันอยู่ดี

วิเคราะห์และแก้ไข จากเหตุการณ์ข้างต้น จะเห็นว่าครูท่านนี้ใช้วิธีการลงโทษอย่างรุนแรงในการที่จะให้นักเรียนจำและทำตามที่ตนเองสอนซึ่งเป็นวิธีการที่ไม่ถูกต้อง การที่นักเรียนนั้นขอออกไปแสดงวิธีทำหน้าห้องนั้นครูควรส่งเสริมอย่างยิ่งเพราะทำให้นักเรียนเป็นคนคิดเป็น และกล้าแสดงออกในสิ่งที่ถูกต้องอีกด้วย ครูไม่ควรไปตีกรอบว่าจะต้องเป็นอย่างนั้นจะต้องเป็นอย่างนี้ ควรให้อิสระทางความคิดกับนักเรียน ไม่ควรยึดถือเพียงแต่แบบเดิมๆที่เคยสอนมา ตัวอย่างเช่น ครูและนักเรียนต่างก็ต้องการเดินทางไปโรงอาหารเช่นเดียวกัน ครูเลือกเดินทางที่จะผ่านห้องครูใหญ่ ผ่านห้องพักครู แล้วจึงถึงโรงอาหาร แต่นักเรียนเลือกที่จะเดินผ่านบ่อน้ำและสนามฟุตบอลแล้วจึงถึงโรงอาหาร จะเห็นว่าทั้งนักเรียนและครูต่างก็สามารถเดินทางถึงโรงอาหารได้สำเร็จแต่เลือกใช้คนละเส้นทางเท่านั้น ครูไม่ควร สร้างกฎระเบียบที่เคร่งครัดจนเกินไป บีบคั้นนักเรียนมากไป จะส่งผลให้นักเรียนรู้สึกหวาดกลัว ไม่สบายใจ ไม่อยากเรียน ไม่อยากมีความรู้ และการลงโทษที่รุนแรงนอกจากจะไม่ส่งผลดีต่อการเรียนการสอนแล้วยังไม่ส่งผลดีต่อนักเรียนด้วย หากครูท่านใดคิดจะลงโทษนักเรียน ท่านลองคิดทบทวนไตร่ตรองให้ดีก่อนว่าจะเกิดประโยชน์หรือไม่ ลองหยิบไม้เรียวขึ้นมาดีมือท่านดูซิว่ารู้สึกอย่างไร นักเรียนก็รู้สึกไม่ต่างจากท่านเลย

เรื่องที่ 44 สบการในห้องเรียน

ประสบการณ์ที่แย่ที่สุดแต่ผมไม่เคยลืมเลยก็คือ ตอนนั้นผมเรียนอยู่ชั้น ป.4 เวลาผมเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ผมจะรู้สึกว่าผมอยู่ในห้องขังที่มีผู้ร่วมกระทำความผิดร่วม 40-50 คน ครูชอบให้พวกเรานั่งเงียบห้ามพูดห้ามคุย นั่งนิ่งๆห้ามส่งเสียงดัง หากใครส่งเสียงดังจะให้เพื่อนข้างๆเป็นคนตบปาก ในห้องมีแต่ความเงียบสงัดมากยิ่งกว่าป่าช้าเสียอีก และไอ้เพื่อนข้างหน้าผมมันดันปล่อยสิ่งที่แทบจะไม่ได้ยินแต่กลิ่นของมันนั้นแทบจะทำให้ผมอ้วกออกมาเสียทีเดียวผมอดกลั้นหัวเราะกับเพื่อนๆไม่ได้ และวันนั้นกลุ่มพวกเราพร้อมทั้งไอ้ท่านชายผายลมก็ได้นั่งตบปากกันทั้งชั่วโมง และผมก็ได้เกิดความรู้ทางคณิตศาสตร์หลายอย่างมาก คือ 1 ผมนั่งเงียบกันเป็นเวลา 20 นาที เพื่อนผายลมในเวลา 2 วินาที และภายในเวลา 5 วินาที กลิ่นก็มาปะทะที่จมูก และผมกับเพื่อนก็ตบปากกันและกัน 50 ครั้ง เพื่อนผมมี 6 คน 3 คู่ รวมจำนวนการตบปาก..... ครั้ง ครูคงต้องการให้เราเกิดความรู้อย่างนี้ใช่ไหมครับ

วิเคราะห์และแก้ไข มีคนเคยบอกว่าหากนำผู้ใหญ่กับเด็กวางไว้ที่ชานบ้าน ใครจะคลานตกลงมาก่อนกัน แน่นอนเด็กต้องตกก่อน เพราะสัญชาติญาณของเด็กมักไม่รู้ว่าตรงไหนอันตราย พฤติกรรมซุกซนมีอยู่ในเด็กทั่วๆไป จะให้นั่งนิ่งๆเป็นเวลานานๆ คงเป็นไปได้ยาก แม้แต่ผู้ใหญ่ให้นั่งสมาธิยังขยุกขยิกเลยถ้าไม่หลับ

เสียก่อน เหตุการณ์ข้างต้นครูใช้วิธีการตีกรอบนักเรียนแต่ละคนโดยให้นั่งนิ่งๆเพื่อให้ห้องเรียนสงบเรียบร้อย และหากมีคนคุยก็ใช้การลงโทษโดยไม่กระทำด้วยตนเอง แต่ให้นักเรียนในชั้นเรียนเป็นผู้ลงโทษกันเอง การใช้นักเรียนตบปากกันเองนั้นนอกจากจะไม่ได้ทำให้นักเรียนมีการพัฒนาทางด้านสมองแล้วครูยังปลูกฝังนิสัยก้าวร้าวทำร้ายผู้อื่นให้กับตัวนักเรียนอีกด้วย นักเรียนที่ได้ตบปากเพื่อนบ่อยครั้งจะรู้สึกว่าการทำร้ายร่างกายผู้อื่นนั้นเป็นเรื่องธรรมดา หากเพื่อนพูดเสียงดังหรือใครทำให้ไม่พอใจ ก็สามารถลงโทษด้วยวิธีนี้ได้ และถือว่าเป็นการกระทำที่สมควรแล้วสำหรับคนที่ทำผิด

การปลูกฝังพฤติกรรมบางอย่าง หลักสำคัญในทฤษฎีการวางเงื่อนไข แบบการกระทำของสกินเนอร์ คือ ความควบคุมการตอบสนองได้ด้วยวิธีการเสริมแรง กล่าวคือจะทำให้ การเสริมแรงเฉพาะเมื่อมีการตอบสนองสิ่งที่ต้องการเพื่อให้กลายเป็นนิสัยติดตัวต่อไป ตัวอย่างในเรื่องนี้เราจะเห็นได้จากการฝึกสัตว์โดยทั่วไป เช่น การฝึกไก่ให้จิกไข่ออกมาจากกองเมื่อใดที่ไก่ไปจิกออกมาเราก็ให้รางวัลหรือตัวเสริมแรง (เช่นข้าว) ต่อมามันก็จะเข้าไปจิกไข่ทุกครั้งที่มันเห็น(โดยเฉพาะเมื่อมันหิว)หรือตัวอย่างการฝึกสุนัขให้กดสัญญาณ ด้วยจมูกในการทดลอง ให้อาหารเป็นตัวเสริมแรงทุกครั้งที่มันเอาจมูกเข้าไปใกล้ที่กดสัญญาณยิ่งขึ้นกว่าเดิม ตอนท้ายที่สุดสุนัขจะได้รับการเสริมแรงคือ อาหารต่อเมื่อเอาจมูกแตะกดที่สัญญาณนั้น (อารี พันธ์มณี. 2546: 208) จากทฤษฎีข้างต้นจะเห็นได้ว่าพฤติกรรมนั้นๆนักเรียนจะไม่สามารถแยกแยะสิ่งใดถูกหรือผิดได้

ไม่ทราบว่าการพูดคุยเสียงดังไม่ดีอย่างไร แต่จะทราบเพียงว่าหากใครเสียงดังจะต้องถูกตบปากและความรุนแรงก็จะสะสมในตัวนักเรียนก่อให้เกิดพฤติกรรมที่ติดตัวต่อไป

การทะเลาะวิวาทในโรงเรียน นักเรียนยกพวกตีกันทำร้ายร่างกายจนถึงขั้นทำร้ายให้ถึงแก่ชีวิต มีให้เห็นในหน้าหนังสือพิมพ์ไม่เว้นแต่ละวัน เมื่ออ่านแล้วเสียงวิพากษ์วิจารณ์ก็ตามมาว่า "ไอ้นักเรียนพวกนี้มันสันดานไม่ดี" "พ่อแม่ไม่สั่งสอน" "ชั่วจริงๆ เลว ตั้งแต่เกิด" ฯลฯ แต่ท่านจะรู้ไหมว่าตามความรุนแรงต่างๆที่เขากระทำออกมานั้นก็ไม่แตกต่างจากที่ท่านกระทำกับพวกเขาเลย จนพวกเขาคิดว่าเป็นเรื่องธรรมดาที่ต้องใช้ความรุนแรง การทำให้บาดเจ็บทางร่างกายแล้วจะหลาบจำ แต่หากการลงโทษโดยวิธีการใช้ความรุนแรงยังมีต่อไป ครูจะยังมีบทลงโทษที่เป็นการทรมานร่างกายเพื่อให้หลาบจำและไม่ให้นักเรียนทำอีก แต่ผลที่ได้นั้นคืออะไร ก็คือสิ่งที่ท่านบอกว่า "นักเรียนพวกนี้เหลือขอจริงๆ" ใครกันที่เป็นคนผิดตัวนักเรียน พ่อแม่ ครู หรือใคร แล้วใครจะเป็นคนแก้ไข หรือเมื่อเป็นอย่างนี้ก็ว่าไปตามกฎหมายใคร ทำผิดก็ถูกลงโทษ "ให้พวกมันไปดัดสันดานในคุก"นั่นหรือคือวิธีการที่แท้จริง.

เรื่องที่ 45 ครูงานยุ่ง

คณิตศาสตร์เป็นวิชาที่ฉันตั้งใจเรียนมากที่สุด ฉันชอบวิชานี้มาก แต่เรียนไม่ค่อยรู้เรื่องเท่าไร อาจเป็นเพราะสมองซีกซ้ายของฉันมันไม่ยอมทำงานรีเปล่า แต่ไม่เป็นไรหรอก ไม่เข้าใจก็ต้องถาม ฉันรีบยกมือถามครูทันที ซึ่งครูก็มักจะบอกให้ฉันไปถามนอกเวลาเรียน แต่เมื่อฉันไปถามนอกเวลาเรียนครูก็จะพูดกับฉันสักประโยคสองประโยคเห็นจะได้แล้วก็บอกว่า **"ครูงานยุ่ง"** แล้วโยนแผ่นโฆษณาโรงเรียนเรียนพิเศษของครูเองให้ ถ้าฉันรวยก็คงดีจะได้เรียนพิเศษ แต่เผอิญชาตินี้ฉันเกิดมามีทรัพย์สินน้อย ความสงสัยของฉันจึงต้องถูกเก็บไว้รอเวลาที่ครูว่าง ซึ่งไม่รู้ว่าจะมีตอนที่ "ครูว่างงาน" บ้างไหม

วิเคราะห์และแก้ไข ถ้าเรียนในห้องเรียนไม่เข้าใจนักเรียนทุกคนย่อมสามารถเข้าไปให้ครูอธิบายเพิ่มเติมนอกเวลาเรียนได้

แต่จากเหตุการณ์ข้างต้นเมื่อนักเรียนเข้าไปถามครู ครูกลับไม่ยอมอธิบายให้นักเรียนเข้าใจ เพียงแค่พูดด้วยประโยค สองประโยคและจบด้วยการแจกแผ่นโฆษณาโรงเรียนเรียนพิเศษของครูเอง

ครูอาจทำผิดในเชิงการสอนง่ายๆ ด้วยการเน้นที่การตอบคำถามมากกว่าการตั้งคำถาม และมักจะคิดกันว่านักเรียนที่ดีคือนักเรียนที่ตอบได้ถูกต้องและเร็ว นักเรียนผู้เชี่ยวชาญคือคนที่รู้และนำข้อมูลมากมายมาว่าปากเปล่าได้อย่างชำนาญ Dewey ปราชญ์การศึกษา (1933) เคยกล่าวว่า วิธีที่คนคิดสำคัญมากกว่าสิ่งที่คนคิด ครูจึงจำเป็นต้องสอนให้นักเรียนรู้จักตั้งคำถาม (คำถามที่ยั่วยุให้คิดและคำถามที่น่าสนใจ) และลดการเน้นวิธีการเรียนแบบท่องจำ (Robert J. Sternberg, Elena L. Grigorenko. 2545: 61) ถ้าบุคคลพร้อมแล้วแต่ไม่ได้กระทำ มีหลักการว่า เมื่อบุคคลพร้อมแล้วแต่ไม่ได้กระทำย่อมเกิดความรำคาญใจ(มาลี จุฑา. 2542: 83) เมื่อนักเรียนคนนี้เกิดความพร้อมแล้วที่จะเรียนรู้และมีความตั้งใจที่จะเรียนแต่ครูกลับเห็นความสำคัญของเรื่องความตั้งใจของนักเรียนแปลเปลี่ยนเป็นผลตอบแทนที่คุ้มค่ามากกว่าการเรียนของนักเรียน ครูที่ดีควรส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนมากกว่าเรื่องอื่นใดมากกว่าการเรียนรู้ของนักเรียน การเปิดสถาบันสอนพิเศษไม่ใช่เรื่องที่ผิดอะไร แต่คนที่มีจิตวิญญาณของความเป็นครูจะเห็นผลประโยชน์ของนักเรียนที่จะได้มากกว่าที่จะคิดว่า ฉันจะได้เท่าไร.

เรื่องที่ 46 คุยจนได้เรื่อง

ดิฉันเป็นนักเรียนขี้คุยอยู่สักหน่อย พูดมาก และหัวเราะเสียงดังในห้องเรียน แต่ทุกครั้งที่ครูสั่งงาน ฉันก็จะทำเสร็จทุกครั้ง เพียงแต่ในห้องเรียนฉันขี้โม้นิดหน่อยเท่านั้นเอง วันหนึ่งในคาบเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ฉันก็ดำเนินชีวิตในห้องเรียนของฉันตามปกติ แต่เป็นไงล่ะ ได้เรื่องเลย วันนั้นฉันโดนเรียกออกมาทำโทษให้ยืนหัวเราะทั้งคาบและขู่ว่าถ้าฉันหยุดหัวเราะจะไล่ฉันออกจากห้องเรียน เวลาผ่านไปพักหนึ่ง...ฉันบอกตัวเองว่า ฉันบ้าหรือเปล่าวะนี่ หัวเราะอยู่ได้ หยุดเถอะ (เหนื่อย) และผลปรากฏว่า... โดนไล่ออกจากห้องจริงๆ (ครับพี่น้องครับ)

วิเคราะห์และแก้ไข จากเหตุการณ์ข้างต้นจะเห็นได้ว่า ครูใช้บทลงโทษสำหรับนักเรียนที่พูดคุยกันในห้องเรียนโดยการให้ออกมายืนหน้าห้องเพื่อหยุดพฤติกรรมของนักเรียนทันทีและสั่งให้นักเรียนกระทำเช่นนั้นซ้ำๆที่หน้าชั้นเรียน นอกจากจะเป็นการลงโทษแล้วยังเป็นการประจานตัวนักเรียนอีกด้วย หากถามว่าเมื่อครูสั่งให้นักเรียนที่พูดคุย และหัวเราะเสียงดังคนนั้นมายืนหน้าชั้นเรียน และหัวเราะจนกว่าจะหมดชั่วโมงเรียน หากหยุดหัวเราะก็ต้องออกนอกห้องเรียนไป ลองนึกดูซิว่าหากท่านเป็นครูผู้นั้นท่านจะรู้สึกอย่างไรกับการ

กระทำนี้ สะใจ พอใจ ดีใจ สมน้ำหน้า ฯลฯ และอีกมากมายที่ท่านจะคิดได้ แต่ผลที่ตามมาคืออะไร คือห้องเรียนเงียบ นักเรียนตั้งใจฟังที่ครูสอน ไม่มีแม้เสียงหัวเราะ ไม่มีนักเรียนคนที่ท่านคิดว่าเขาก่อกวนอยู่ในห้องเรียน การเรียนการสอนเป็นไปด้วยความราบรื่น แต่ท่านรู้หรือไม่ว่า ท่านกำลังผลักลูกศิษย์ของท่านลงสู่เหวลึก เหวของความไม่รู้ เหวของความขี้เกียจ เหวของความชั่วร้ายต่างๆ ที่กำลังรอเขาอยู่ เมื่อการหัวเราะพูดคุยเสียงดัง ทำให้เขาไม่ต้องเรียนแน่นอนว่าพฤติกรรมนี้จะถูกแสดงออกมาอีกเมื่อเขาอยากออกจากห้องเรียนโดยที่ครูเป็นคนสั่ง หรือในทางกลับกันนักเรียนจะไม่กล้าแสดงออก ไม่มีความเชื่อมั่น

ครูคือผู้ชี้นำทางชีวิต ให้รู้ถูกรู้ผิดคิดอ่านเขียน แต่หากครูชี้โพรงที่กระรอกชอบให้กระรอก ทั้งที่ทราบว่าเป็นโพรงที่ไม่น่าอยู่ เอาเสียเลยแล้วกระรอกนั้นจะทรมานแค่ไหน ไม่ว่าลูกศิษย์จะเป็นอย่างไร ไม่ว่าจะดี จะชั่วอย่างไร ครูก็ต้องพร้อมยอมรับ และดึงเขาขึ้นมาจากสิ่งที่ไม่ดีทั้งหลาย สร้างคนให้เป็นคน นั่นสิจึงจะเรียกว่า *ครู*

เรื่องที่ 47 แล้วไงล่ะ...

ในความคิดของฉันวิชาคณิตศาสตร์เป็นวิชาที่ยากมาก ตอนอยู่ ม.4 ฉันก็มีครูอยู่ท่านหนึ่ง ท่านจะมีขั้นตอนการสอนที่ทำให้เราเข้าใจได้ง่ายๆ ซึ่งทำให้ฉันได้เกรด 4 ในวิชาคณิตศาสตร์ ฉันรักและศรัทธาครูท่านนี้มาก

แต่พอมา ม.5 ฉันต้องเรียนคณิตศาสตร์กับครูอีกท่านหนึ่ง ครูท่านนี้ทำให้พวกเราติดคำพูดที่ว่า "แล้วไงล่ะ..." เวลาที่พวกเราไม่เข้าใจในสิ่งที่ครูสอนครูจะพูดว่า "แล้วไงล่ะ... ก็ในหนังสือเขาบอกไว้แบบนี้นี่หว่า" ครูไม่เคยให้ความกระจ่างและไม่สามารถหาเหตุผลกับคำอธิบายในหนังสือได้ ที่นี้ "แล้วไงล่ะ..." ฉันต้องมานั่งแก้ 0 ครั้งแรกในชีวิต "เป็นเพราะใครล่ะ..."

วิเคราะห์และแก้ไข วิชาคณิตศาสตร์เป็นวิชาที่นักเรียนจะศึกษาด้วยตนเองได้ค่อนข้างลำบาก ถึงแม้ว่าจะได้ครูผู้สอนที่มีความรู้ความสามารถมาทำการสอน ก็ยังไม่สามารถที่จะให้ทุกคนเข้าใจในวิชาคณิตศาสตร์ได้

จากกรณีนี้จะเห็นว่านักเรียนมีความสนใจ ตั้งใจเรียนอยู่แล้ว ถ้าได้ครูผู้สอนที่มีคุณสมบัติเหมาะสมในการสอน มีความสามารถมีความรู้ในเนื้อหาที่ตัวเองสอน แล้วจะทำให้เด็กได้รับความรู้อย่างเต็มที่ จากกรณีนี้ ครูคนใหม่ที่มาสอนคณิตศาสตร์ครูคนนี้อาจจะทำให้ เจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนต่ำลง อาจจะทำให้นักเรียน

ไม่อยากเรียนวิชาคณิตอีกเลย ถ้าเป็นได้เพราะครูไม่สามารถที่จะตอบข้อสงสัยให้กับนักเรียนได้

ทัศนคติที่มีต่อการสอนของครูเป็นสิ่งที่ยอมรับไม่ได้ ครูที่รับผิดชอบเมื่อเจอสถานการณ์เช่นนี้ย่อมต้องการศึกษาหาคำตอบให้นักเรียนเพิ่มเติมหากครูไม่สามารถตอบได้ทันที ครูที่มีความรับผิดชอบจะปล่อยวางหน้าตาและศักดิ์ศรีของตนยอมขอความช่วยเหลือผู้อื่นการเรียนรู้ของนักเรียนนั้นเป็นเป้าหมายสูงสุดการไปให้ความสำคัญกับเป้าหมายหลักนี้เป็นสิ่งที่ไม่สามารถยอมรับได้ การสอนที่ด้อยคุณภาพปรากฏเป็นหลักฐานในความเสียเปรียบของนักเรียนที่ได้รับไม่เท่าเทียมกัน เมื่อเรียนไม่รู้เรื่องไม่เข้าใจ ทำข้อสอบไม่ได้ ผลการเรียนต่ำ และอาจจะถูกจัดไปอยู่ในกลุ่มของนักเรียนที่เรียนแย่โดยที่ตนเองไม่สามารถตอบโต้หรือแก้ปัญหาได้เลยแต่กลับต้องยอมก้มหน้ารับความผิดที่เกิดขึ้นและต้องทนอยู่ในสังคมแย่ๆจนจิตใจอ่อนไหวและแปรเปลี่ยนไปอยู่ในกลุ่มนั้นอย่างถาวรโดยไม่รู้ตัวและไม่ได้ตั้งใจแล้ววันนั้นจะถามหาเอาความผิดจากใครเขาไม่มีทางรู้ได้เลยนอกจากจะโทษตัวเอง.

เรื่องที่ 48 ครูบ้าบอล

ในช่วงฟุตบอลโลก ไม่ว่าจะหันไปมองทางไหนก็เจอแต่คนบ้าบอล ไม่รู้ว่าถ่างตาดูกันได้ยังไงดึกๆดื่นๆ ยิ่งวันไหนมีเตะกัน 3-4 คู่ หลายคนแทบไม่นอน ครูและเพื่อนส่วนหนึ่งในห้องก็เป็นอย่างนั้น ตัวผมเองและเพื่อนอีกส่วนหนึ่งไม่ได้ให้ความสำคัญกับฟุตบอลโลกมากนัก ถ้ามันไม่ดึกจนเกินไปก็พอดูได้ แต่ถ้าดึกมากก็กลัวว่าจะไปกระทบกับการเรียน แต่ครูของผมไม่คิดเช่นนั้นสังเกตได้จากการสอนวิชาคณิตศาสตร์ เพราะครูจะเขียนตกๆหล่นๆตัวเลขเฉไป เฉมาเข้าชั้นเรียนสาย บางคาบไม่เข้าสอนเลย นักเรียนก็โดดเรียนหลายคนเข้ามาครูก็คุยเรื่องบอลกับนักเรียน พวกที่ไม่ค่อยจะรู้เรื่องก็ต้องนั่งฟังพอใกล้สิ้นปลายเทอมครูก็สอนไม่ทัน นักเรียนก็ไม่รู้เรื่อง ข้อสอบก็ทำไม่ได้ ผมว่าถ้าครูแบ่งเวลาหรือยอมเสียสละความสุขส่วนตัวหันมาตั้งใจสอนและเป็นแบบอย่างที่ดีให้นักเรียนผมว่าวิชาคณิตศาสตร์ที่ว่ายากก็คงจะน่าเรียนขึ้น

วิเคราะห์และแก้ไข การแสดงออกถึงความชอบของครูเป็นเรื่องหลักที่ครูอยากแสดงออก การเรียนการสอนครูต้องระวังเรื่องที่นักเรียนดึงออกนอกเรื่อง ครูต้องคอยไม่ให้นักเรียนออกนอกเรื่องมากจนเกินไป แต่ในสถานการณ์นี้จะเห็นว่าครูท่านนี้เป็นคนที่ดึงนักเรียนออกนอกเรื่อง

เสียเอง ครูที่ดีจะไม่คุยนอกเรื่องที่ตนกำลังสอน ครูละหน้าที่ที่ตนกำลังรับผิดชอบ คือการเรียนการสอนอยู่ โดยครูได้เอาเวลาที่เป็นชั่วโมงจัดการเรียนการสอนมาคุยเรื่องส่วนตัวที่เป็นความชอบของครู เรื่องที่ตนเองสนใจ นักเรียนที่สนใจและชอบในเรื่องเดียวกับครูก็ดีไป แต่นักเรียนที่ตั้งใจที่จะมาเรียน ตั้งใจที่จะมารับความรู้กับครู จะส่งผลเสียกับนักเรียนกลุ่มนี้เป็นอย่างมาก

ครูที่ดีจะต้องตระหนักว่าการสอนจะต้องมาก่อนเรื่องส่วนตัวเสมอ ครูบางคนชอบที่พูดคุยกับนักเรียน การสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเองกับนักเรียนเพื่อจะได้เกิดการเรียนการสอน ที่ทำให้นักเรียนกับครูมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน สร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนทำให้ง่ายต่อการจัดการเรียนการเรียนการสอน แต่ถ้าหากว่าการสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเองนั้นมีมากจนเกินไปจะทำให้เกิดผลเสียขึ้นได้ ซึ่งครูที่ดีจะทราบได้เองว่าความพอดีอยู่ ณ ตรงไหน เพราะการคลุกคลีกับนักเรียนเราสามารถทราบได้จากประสบการณ์ที่ครูมีอยู่ ครูที่มีประสิทธิภาพจะทราบว่าถ้าสอนอยู่ก็สามารถสร้างความบันเทิง ความเป็นกันเองกับนักเรียนได้ ไม่จำเป็นที่จะต้องเบียดเบียนเวลาเรียนของนักเรียนในคาบเรียน คุยเรื่องที่ ถือว่าเป็นเรื่องส่วนตัว หรือเรื่องที่ตรงกับรสนิยมของครู หรือแม้กระทั่งเรื่องที่ครูคิดว่าอยากจะคุย การกล่าวถึงก็สามารถกล่าวได้ หรือกล่าวเพื่อนำเข้าสู่บทเรียนก็สามารถทำได้ และต้องนึกถึงหน้าที่หลักของตนเอง คือการสอนหนังสือ สอนยังไงให้ตรงตามจุดประสงค์ของการเรียน การสอน แต่ไม่ใช่วัตถุประสงค์ตามใจครู.

เรื่องที่ 49 ครูเล่นหวย

ครูท่านหนึ่งที่สอนวิชาคณิตศาสตร์ผมในตอน ป.6 ทุกวันที่ 1 และวันที่ 16 ของทุกเดือนถ้ามีวิชาคณิตศาสตร์ผมจะไม่ได้เรียน (กับครู) เสมอ เพราะครูจะเข้ามาสั่งการบ้าน "การบ้านที่ครูจะให้นักเรียนทำประจำวันที่... (1 หรือ 16) ได้แก่ข้อ..." ผมก็ลุ้นอยู่ว่าจะได้กี่ข้อ (แต่ข้อร้องเถอะครับครู พอแล้ว มันมากเกินความเหมาะสมแล้วครับ) แล้วก็ให้พวกเราทำในห้องเงียบๆ ส่วนครูนั้นไปนั่งที่ห้องพักเพื่อรอฟังว่า "การออกรางวัลสลากกินแบ่งรัฐบาลประจำวันที่... งวดที่... รางวัลที่... เลขที่ออก..." ผมไม่อยากให้มีวันหวยออกเลย เพราะผมต้องนั่งทำการบ้านในห้องที่ไม่รู้ว่าจะวันที่ทำเสร็จหรือไม่

วิเคราะห์และแก้ไข ครูคือผู้ปลูกฝังและหล่อหลอมให้นักเรียนเป็นคนดี แต่ถ้าครูนั้นทำตัวอย่างที่ไม่ดีเองแล้วจะหวังให้เด็กเป็นคนดีนั้นคงอยากเหลือทน จากเหตุการณ์ข้างตน ครูควรจะมีความยับยั้งชั่งใจ เมื่อถึงเวลาที่ตนต้องทำหน้าที่เป็นครูก็ต้องสวมวิญญาณของความเป็นครูอย่างดีที่สุด และเรื่องอื่นต้องเก็บไว้เป็นเรื่องในเวลาว่างจึงจะถูก นักเรียนเองก็จะซึมซับพฤติกรรมที่ไม่ดีและคิดว่าครูทำได้ ตนเองก็ทำได้เช่นกัน ครูต้องระลึกเสมอว่างานสอนคืองานสำคัญ นักเรียนรอท่านอยู่ นักเรียนต้องการครูที่ดี มีความรู้ รับผิดชอบ และใส่ใจนักเรียน หากท่านต้องการให้นักเรียนเป็นอย่างไรท่านต้องเริ่ม

ปฏิบัติจากตัวท่านก่อนแล้วท่านจึงจะสอนนักเรียนให้เชื่อในสิ่งที่ท่านพูดได้อย่างเต็ม 100% .

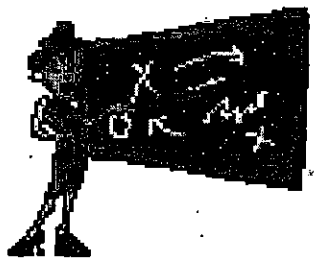

เรื่องที่ 50 คุณครูกระเป๋า

เรื่องคุณครูกระเป๋านี้เกิดขึ้นในสมัยผมอยู่ ม. ต้น เรื่องมีอยู่ว่าครูสอนวิชาคณิตศาสตร์ของผมท่านหนึ่ง ท่านค่อนข้างจะมีธุระมาก เข้าห้องเรียนมาตอนต้นคาบก็ออกไปตอนต้นคาบ แต่ก่อนจะออกท่านจะสั่งงาน หรือไม่ก็ให้อ่านหนังสือเรียนเอง และมักจะทิ้งกระเป๋าไว้ ให้กระเป๋าคอยควบคุมดูแลพวกเราตลอดทั้งคาบ พอหมดชั่วโมงครูก็เข้ามาหยิบกระเป๋าพร้อมรับการทำความเคารพจากนักเรียน เป็นอย่างนี้ทั้งเทอม

มีอยู่ครั้งหนึ่ง เพื่อนของผมจะเข้าห้องน้ำ ไม่รู้ว่าจะขออนุญาตใครดี ครูก็ไม่อยู่ แต่ตัวแทนของครูยังอยู่ ว่าแล้วเพื่อนของผมก็เดินเข้าไปยกมือไหว้และขออนุญาต

กระเป๋า ผู้เปรียบเสมือนเป็นตัวแทนครูผู้สอน และเพื่อนๆคนอื่นก็ทำตาม นี้จึงเป็นที่มาของครูกระเป๋า ผู้ซึ่งคอยดูแลพวกนักเรียนไม่เคยไปไหนอยู่กับนักเรียนตั้งแต่เริ่มเรียนจนเสร็จ ไม่เคยดุ ไม่เคยว่า นับได้ว่าครูกระเป๋ามีความทุ่มเท ยากจะหาใครเหมือน

วิเคราะห์และแก้ไข จากเหตุการณ์ข้างต้น จะเห็นว่าครูผู้นี้เป็นบุคคลที่มีความสามารถพิเศษเฉพาะตัวเป็นอย่างมาก สามารถควบคุมนักเรียนในชั้นเรียนได้อย่างเรียบร้อยโดยที่ตนเองไม่ต้องอยู่ควบคุมเอง แต่โชคดีที่มีกระเป๋าที่คอยทำหน้าที่ดูแลนักเรียนให้เป็นอย่างดี การที่ครูเข้ามาในชั้นเรียนทุกชั่วโมงแต่ไม่ได้จัดการเรียนรู้ ก็ไม่ได้แสดงว่าครูผู้นั้นเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบ นักเรียนในชั้นเรียนนี้อาจจะรู้สึกเกรงใจเปรียบประดุจดังครูอยู่ในชั้นเรียนเอง โชคยังดีที่นักเรียนในชั้นเรียนไม่ไปทำอะไรที่ก่อให้เกิดความเสียหายหรือเป็นอันตรายต่อผู้อื่นและตนเองหรือว่าอาจ เกิดขึ้นแล้วก็ไม่อาจทราบได้

การจัดการศึกษาคณิตศาสตร์ในศตวรรษนี้ ควรเป็นการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน(Mathematics for All) เป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้เป็นทรัพยากรที่มีค่า มีประสิทธิภาพและศักยภาพเพื่อจะได้เป็นกำลังของชาติ (Man Power) สืบไป การสอนคณิตศาสตร์ในศตวรรษ นี้ จำเป็นจะต้องอาศัยครูผู้รู้คณิตศาสตร์ เพื่อจะได้ถ่ายทอดความรู้นั้นมาพัฒนาเยาวชนให้เป็นผู้รู้คณิตศาสตร์ (Mathematics Literacy) อย่างสมสมัย ทันกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็วในยุคโลกาภิวัฒน์นี้ นอกจากนี้ การจัดการศึกษาคณิตศาสตร์ในศตวรรษนี้ จะต้องเป็นการจัดการศึกษาที่ช่วยเพิ่มพูนคุณภาพชีวิตให้สงบสุข มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม สังคม วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ที่เจริญรุดหน้าไปอย่างไม่หยุดยั้ง การสอนคณิตศาสตร์ในยุคนี้ จำเป็นต้องให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ด้วยความเข้าใจ มี

ทักษะความรู้พื้นฐานทางคณิตศาสตร์ที่มากพอเพียง และสามารถนำความรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหาต่างๆได้ นอกจากนี้การสอนคณิตศาสตร์ในระดับประถมศึกษา ยังจะต้องเป็นการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมเยาวชน เพื่อให้รับกับการศึกษาในระดับมัธยมที่สูงขึ้น เยาวชนไทยจะได้รับการศึกษามัธยมเป็นอย่างต่ำ เนื่องจากการศึกษาภาคบังคับจะขยายไปถึงมัธยมศึกษา ดังนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูคณิตศาสตร์ประถมศึกษาจะต้องปรับปรุงความรู้ทางคณิตศาสตร์ของตนเองให้สูงกว่าระดับที่คนสอน ครูจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ทางคณิตศาสตร์อย่างแท้จริง จะต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถ รู้จักดัดแปลงตัวอย่างกิจกรรมแบบฝึกหัด ตลอดจนหาสื่ออุปกรณ์ประกอบการสอน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้เกิดความรู้ความเข้าใจอย่างแท้จริง การสอนให้เยาวชนรู้จักคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็นนั้นเป็นสิ่งสำคัญ นอกจากนั้นยังจำเป็นต้องฝึกให้เยาวชน รู้จัก พูด แสดงความคิดอย่างชัดเจน สมเหตุสมผล มีวิจารณญาณ ฝึกให้เยาวชนเป็นผู้รู้จริง ใฝ่แสวงหาความรู้ กล้าแสดงความรู้ และความคิด เป็นผู้เสียสละเพื่อส่วนรวม เป็นผู้มีน้ำใจ และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ จำเป็นอย่างยิ่งที่ครูจะต้องหาสื่ออุปกรณ์ มาประกอบ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้เกิดความรู้ ความเข้าใจ เกิดทักษะ นอกจากนี้การจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนได้ฝึกการทำงานร่วมกัน (Co-operative Learning) นั้นจะมีประโยชน์ต่อนักเรียนเพราะจะเป็นการเตรียมเยาวชนให้เป็นทรัพยากรที่มีค่า ในยุคข่าวสารสนเทศและยุคไร้พรมแดนต่อไป (ปานทอง กุลนาถศิริ ; www.ipst.ac.th/home.asp 10 ม.ค. 2550)

จะเห็นได้ว่าปัจจุบันโลกได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทุกอย่างต้องเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา บทบาทของครูก็เช่นกัน นอกจากครูจะเป็นผู้ให้ความรู้อย่างเดียวโดยที่ไม่สนใจว่านักเรียนหรือผู้เรียนนั้นจะได้ความรู้ไปมากแค่ไหน ปัจจุบันในพระราชบัญญัติการศึกษาได้ระบุไว้ว่านักเรียนต้องเป็นคนที่เก่ง ดี และมีสุข ซึ่งนักเรียนจะเป็นได้อย่างนี้ ต้องขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายด้านที่สำคัญคือผู้จัดการเรียนการสอนคือครูนั่นเอง ครูคือผู้จัดการเรียนการสอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับนักเรียน เพื่อให้เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพให้มากที่สุด ดังนั้น ครูจึงมีภาระหลายอย่างที่ต้องทำเพื่อให้ภาระหน้าสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี การเป็นครูใช่ว่าจะเป็นเพียงตำแหน่ง ใช่ว่าจะเป็นเพียงเพราะมีคำนำหน้า แต่ท่านต้องเป็นครูตั้งแต่จิตวิญญาณ เป็นครูตั้งแต่หัวจรดเท้า เป็นครูทั้งร่างกายและจิตใจ แล้วท่านจะไม่ถามถึงผลตอบแทนว่าคุ้มกันหรือไม่ เพราะแค่ท่านได้มีโอกาสทำให้คนไม่รู้ได้รู้ทำให้คนเป็นคนอย่างสมบูรณ์ท่านก็คือผู้ที่โชคดีที่สุดแล้วที่ได้เกิดมาเป็นครู.

บรรณานุกรม

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. ห้องเรียนสร้างสรรค์ อิงสิทธิ์

กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ: พิมพ์โดยสถาบันการแปลหนังสือกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2545.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. ปั้นสมองของชาติ. กรุงเทพฯ: บริษัท ส.เอเชีย เพรส (1989)จำกัด, 2543.

กุญชรี ค้าขาย. จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: DESKTOP ห้างหุ้นส่วนจำกัด 9119 เทคนิคพริ้นติ้ง, 2540.

ฉัฐพงษ์ เกศมาริษ. วิธีรับกับการบ้านของลูกศิษย์. กรุงเทพฯ: เบรนเน็ท, 2545.

บุญชม ศรีสะอาด. การพัฒนาการสอน.พิมพ์ครั้งที่2. กรุงเทพฯ: ชมรมเด็กทรงทรงอิงสิทธิ์, 2541.

ประสาท อิศรปรีดา, สารัตถะจิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่4. ขอนแก่น: โรงพิมพ์คลังนานาวิทยา, 2547.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ, 2546.

พิชิต ฤทธิ์จรูญ. หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่2. กรุงเทพฯ: เสาส์ ออฟ เดอร์มีสท์, 2545.

พรรณี ช. เจนจิต. จิตวิทยาการเรียนการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: ต้นอ้อ แกรมมี่ จำกัด, 2538.

มาลี จุฑา. จิตวิทยาการเรียนการสอน. พิมพ์ครั้งที่4. กรุงเทพฯ: อักษราพิพัฒน์, 2542.

มาลี จุฑา. การประยุกต์จิตวิทยาเพื่อการเรียนรู้. กรุงเทพฯ:

ห้างหุ้นส่วนจำกัด ทิพยสุทธิ์, 2544.

รัญจวน คำวชิรพิทักษ์. **จิตวิทยาการสื่อสารในชั้นเรียน.** กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2538.

สุวิทย์ มูลคำ, อรทัย มูลคำ. **เรียนรู้สู่ครูมืออาชีพ. พิมพ์ครั้งที่6.** กรุงเทพฯ: หจก. ภาพพิมพ์, 2544.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. **ทฤษฎีการเรียนรู้อย่างมีความสุข.** พิมพ์ครั้งที่2. กรุงเทพฯ: วัฒนาพาณิชย์ สำราญราษฎร์,2545.

อรจรีย์ ณ ตะกั่วทุ่ง.**การจัดการกับชั้นเรียน.**กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์เบรนเน็ท,2545.

อารี พันธ์มณี. **จิตวิทยาสร้างสรรค์การเรียนการสอน.** กรุงเทพฯ: ใยไหม เอดดูเคท, 2546.

ROBERT J. STER NBERG,ELENA L.GRIGORENKO:

TEACHING FOR SUCCESSFULINTELLIGENCE.

Peason.Education Indochina LTD, 2002.

www.ipst.ac.th/home.asp

“ พฤติกรรมบางอย่างของครูอาจทำร้ายจิตใจ
ของนักเรียนโดยไม่รู้ตัว
เรียนรู้วิธีการใช้จิตวิทยาที่เหมาะสม
เพื่อไม่ให้คุณเป็นครู
ที่ทำให้นักเรียน **ฝันร้าย** ”

จัดพิมพ์และเผยแพร่โดย Learn and Play MathGroup
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร เลขที่ 9 ถนนแจ้งวัฒนะ
แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน กทม. 10220
โทร 080-001-0586 , 099-794-2545